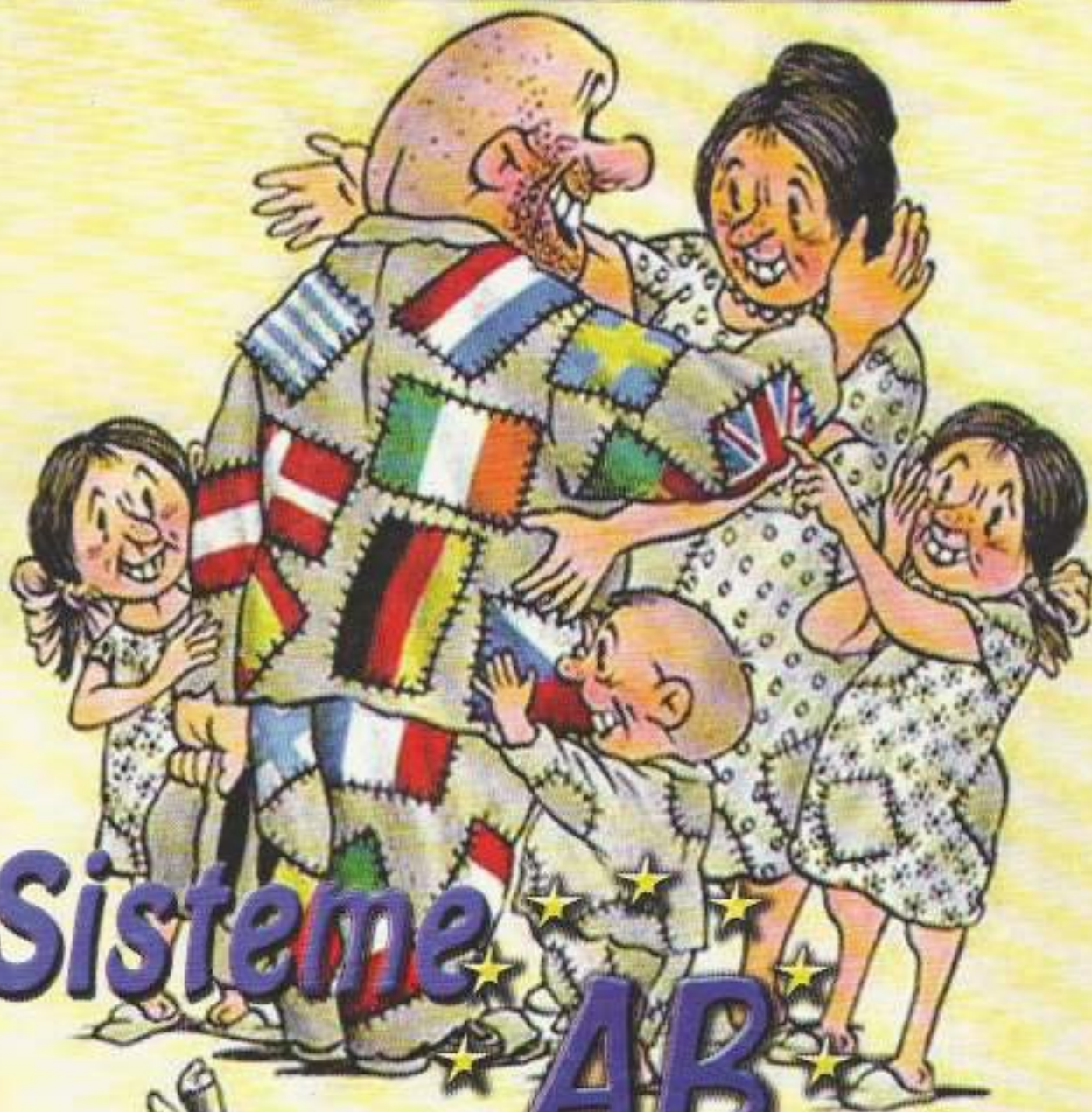


# Özgür Düşün

Aylık Gençlik Dergisi Yıl:4 Sayı: 31 Eylül-Ekim 2005

1.5 YTL (1.500.000 TL)



Sisteme

AB

Yaması



**SUNU**

## Merhaba,

AB sürecinin onyıllardır süren macerası, kimine göre bir miladın eşliğinden geçti ama ülkemizdeki her bir gelişme bize tekrar tekrar alışık olduğumuz aynı tabloyu yaşatmaya devam ediyor. Belki de değişen yalnızca dekorun kendisi. Tabloda açlık, tabloda işsizlik, tabloda yoksulluk, yoksulluk...

Acaba gördükleri düşün en güzel yerinde uyandırılmayı bekleyenler bu düşü ne kadar görmeye devam edecek? Bu bize bağlı. Önümüzdeki günler toplumsal mücadelenin düğümlenceği noktalardan birinin, kitleleri etkisizleştiren, emperyalizmin ürünü ideolojik taarruza karşı bir mücadele olacağını gösteriyor.

Pembe tablolar çizenlere inat bir şekilde uzayan iftar çadırı kuyrukları, tüm demagojik söylemleri bir tarafa itip hayatın gerçeklerini daha görünür kılıyor. Görmek isteyene tabii...

\*\*\*

Yeni sayımızda da severek takip edilen köşelerimizin dışında yeni bir köşe olarak "Hapishaneden hapishaneye" ile dergimize farklı bir soluk katıyoruz.

Çoğu kez görmezden gelinen, dolayısıyla bizim ısrarla üzerinde durduğumuz Nepal devrimine ilişkin bir de çeviri yayınlıyoruz.

\*\*\*

Derginin üretiminde emeği olan tüm okuyucularımıza teşekkür ediyoruz. Bir sonraki sayıda görüşmek üzere...

## İÇİNDEKİLER

Sümürünün (...) Adı: AB	1
Demokratik Gençlik Hareketi'nden	
Eğitim, YÖK, Üniversite	4
Söyleşi (Avrupa Demokratik Gençlik Hareketi)	10
Nepal'in Çocuklarının.../ Stephen Mikesell	14
Felsefeyle Düşünmek/ Kimlik Ama Nerage...	17
Terörle Mücadele Mi?	19
Agdınlık Sorgular	22
Liseden...	27
Gençlik Dergileri Öğrenci Dergileri Olmamalı.	29
Hacı Bektaş-ı Vali Etkinliklerinde Neler Oldu?	33
Hacı Çocuklar Dersu/Süleyman Kabaali	35
Hapishaneden Hapishaneye Mektuplar	37
Edebiyat Tarihçisi: Atilla Özkırımlı/ T.Damitar	41
Kitap Tanıtımı (Çığlık) Ali Bertaç Yiğit	43
Kitap Tanıtımı (Umuda İnanmak) S. Özbudun	7

### ABONE OLALIM - ABONE BULALIM OKUYALIM - OKUTALIM

Yurtiçi Abonelik  
6 Aylık: 10.000.000 TL  
12 Aylık: 20.000.000 TL

Yurtdışı Abonelik  
6 Aylık: 40 Euro  
12 Aylık: 80 Euro

## Özgür Düşün

e-posta: [hazoudusun@kubiktrif@hotmail.com](mailto:hazoudusun@kubiktrif@hotmail.com)

KARDELEN BASIM-YAYIM REKLAM  
GÖSTERİ ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.

Sahibi ve Yazıları Müdürü: Erdal GÜLER

Yayın Yeri: Nilüfer Cad. Nispetiye Mah. Fındıklıca Saray

Apt. No: 57 Kat: 5 Daire: 11 FİNDIKZADEİST

Tel: (0212) 586 18 04 Faks: (0212) 586 18 05

Konaklı İrtibat Bürosu: Belediyer İş Hanı

B-Blok Kat: 6 No: 15 KOCATEPE

Diğer Kardeşler: İyigünler Baskı: Kağıtçı Mehmet: Düzgünler Cad.

Güven Sarayı Sitesi, B Blok No: 155

## BÜROLAR

ADANA : Dr. Ali Mentepoğlu Cad. M. Raşit Ünal'dı İşhanı Kat:3 No:50 Kuruköprü/Seyhan Tel-Fax: (0322) 352 67 20

ANKARA : Tuna Cad. Çanakkale İş Hanı No: 11 Kat:3 Daire: 41 Kızılay Cep: 0312 630 82 06

İZMİR : 853. Sok. Bilen İşhanı No: 27 Kat 6/610 Konak/İzmir Tel-Fax: (0232) 445 86 22

KARTAL : Atatürk Bulvarı Güneş Sok. Ali Kerem Apt. No:21/3 Tel-Fax: (0216) 389 65 63

MERSİN : Zeytinbaşı Cad. Güneş İş Merkezi No:7 Daire: 39 T

ELAZIĞ : İcadıya Mah. Hürriyet Cad. Polat İşhanı No:45 Kat:3 Tel: (0626) 212 34 42

MALATYA : Döşemeli Mah. Beştepe Cad. Babacan İşhanı Kat:4 No: 28 Tel: (0662) 323 06 97

KONYA : Gazi Alparslan Mah. Tahiriye Sok. No:3/102 Tel/Faks: (0332) 351 59 55

ATINA : Mesolegion 5 Ekserkia 10681/Atina/Yunanistan Tel-Fax: (0030) 21 081 65 38

YD TEMSİLCİLİĞİ: Kaiser Wilhelm Str. 275 47169 Dautzberg/DEUTSCHLAND

Tel/Fax : (00 49) 175 662 00 27

Özgür Düşün Hesap Numaraları: Mehmet Burak Şahin  
Yapı Kredi İST. Fındıklıca Şb. No: 0276419-9 / İş Bankası İST. Fındıklıca Şb. No: 10680811340  
Posta Çeki Hesabı: 934947

Kürt ulusal sorununu inkardan gelen geleneksel devlet politikası, halkları sindirme, bölme ve etkisizleştirme amaçlı yeni bir saldırı konseptiyle Kürt düşmanlığını sokağa taşımaya başladı. Şovenist histeriyle sokağa döktüğü MHP öncülüğündeki kitleyle halktan insanları kendilerine ait olmayan bir kavganın tarafı yapmayı hedefleyen eli kanlı paşalar, linç gösterilerini "Türk halkının yerinde tepkisi" olarak değerlendirdiler.



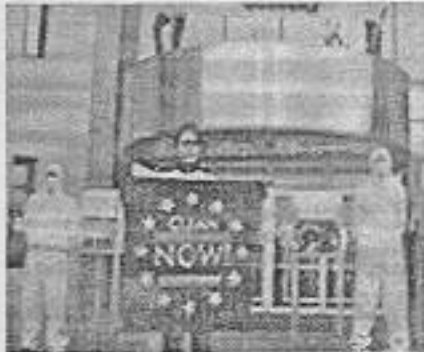
## SÖMÜRÜNÜN "KALKINMA" KILIFINA BÜRÜNMÜŞ ADI:

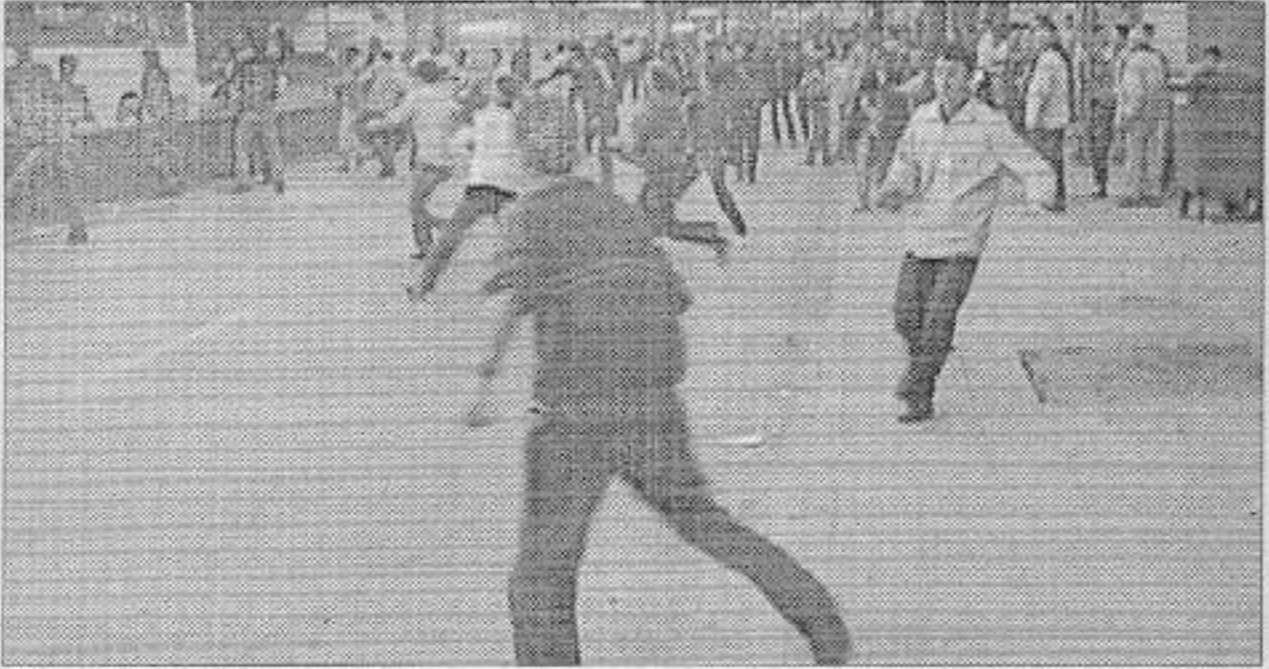
# AB

**S**ömürtilen yalnızca maddi üretim araçlarını ellerinde bulunduranların artı-değer üzerinden elde ettikleri bir kazanç değil, daha da fazlası zihinsel üretim araçlarına da sahip olmalarıyla mümkündür. Onların istediği gibi giyinmek, yemek-içmek, okumak, pazara sunulmanın talep edilmesini, dolayısıyla çarkın işlemlerini koşullandırır. Kuşkusuz bunların da üzerinde bir sömürge zihniyetinin içselleştirilmesi, söz konusu ilişkinin kendiliğinden doğal bir süreç olarak algılanmasına ve bilinçleri kötürüm eden, gerçekleri görmemizi engelleyen, gözleri ama, dilleri lal ve kulakları sağır eden bir duruma yol açar.

Son olarak 3 Ekim'de başlatılan verilen AB ile müzakere süreci tam da bu bahsettiğimiz duruma iyi bir örnek teşkil ediyor.

Halkımızın bin bir dertle boğuştuğu, yaşadığı sorunları anlamlandırmaya ve çözüm bulmaya çalıştığı bir dönemde; AB, tüm sorunların ilacı ve sihirli bir değnek olarak önümüze sürüldü. Aslında bu, bahsini ettiğimiz sömürge zihniyetin bilinçleri fethettiği bir "batı" sevdası olarak yüzyıllardır "doğu"ya reva görülen sömürgeciliğin bir türevidir. Peşisıra boncuk gibi dizilen tarihsel dizgede geçilmesi zorunlu bir aşama ve daha iyi bir toplumsal model için karşı konulamaz tarihi yasa olarak kimi "aydınların" da hararetilice savunduğu bu tez, tıpkı AB projesi gibi geleceksizliği vaat etmektedir. Öyleyse; tarihin akışında insanı, bilinci ve eylemi dışlayan, iradeyi hiçe sayıp kendini objektif koşullara yedekleyen tüm gerici, pasifist ve uzlaşmacı akımlara karşı, yalnızca emperya-





lizinden, onun çelişkilerinden ve kurtuluştan bahsetmeyelim. Aynı zamanda bunun mücadelesini de vererek yen bir dünyaya olan istemi büyütelim.

### Şovenizm Kaybedecek

Kürt ulusal sorununu inkardan gelen geleneksel devlet politikası, halkları sindirme, bölme ve etkisizleştirme amaçlı yeni bir saldırı konseptiyle Kürt düşmanlığını sokağa taşımaya başardı. Şovenist histeriyle sokağa döktüğü MHP öncülüğündeki kitleyle halktan insanları kendilerine ait olmayan bir kavganın tarafı yapmayı hedefleyen eli kanlı paşalar, linç gösterilerini "Türk halkının yerinde tepkisi" olarak değerlendirdiler. Bir senfoniye andırırçasına egemen sınıf temsilcilerinin ve basın-yayın kuruluşlarının hep bir ağızdan söyledikleri düşmanlık naraları, gerici temelde etkilenmeye açık olan halk kesimlerini uyutmaya yetti.

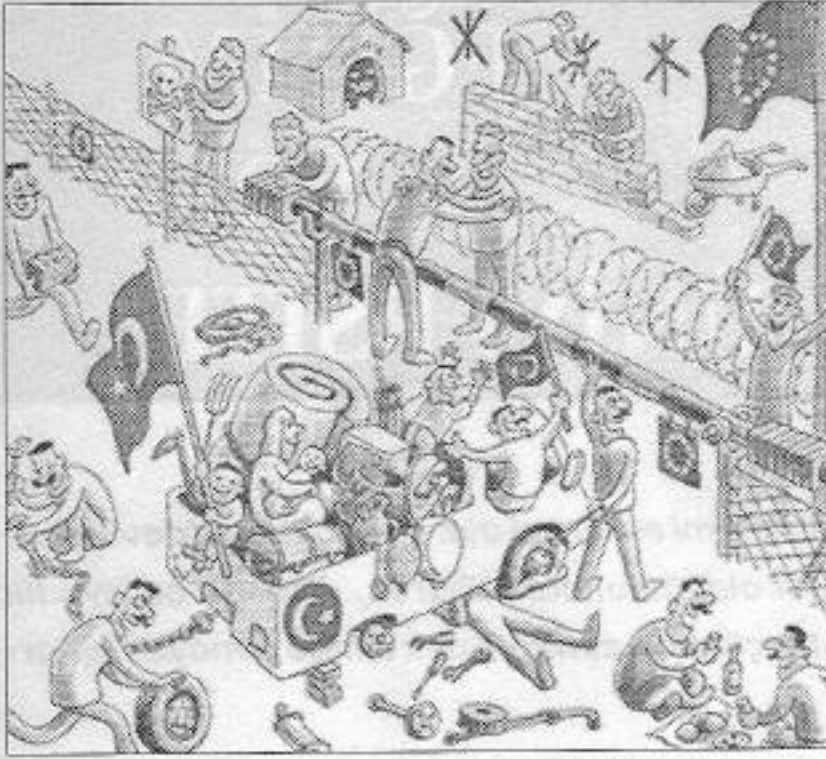
Çok uluslu ülke gerçekliğimiz nedeniyle başlıca gündemler arasından düşmeyen ve proletaryanın bilimsel dünya görüşü çerçevesinde çözülmediği müddetçe de düş-

meyecek olan Kürt ulusal sorunu, dönem itibarıyla devlet kontrollü sokak linç kültürüyle geleceksizliğe erteleniyor. Egemen sınıflardan Kürt sorununa bilimsel bir çözüm beklemek saflık olurdu. Ancak; bugün devletin Kürt ulusal sorununa, ki bunu terör sorunu olarak algılıyor, sözümona bulmaya çalıştığı "çözüm" Terörle Mücadele Yasası vb. yasalarda yaptığı yeni düzenlemelerle çare olmakken, bir taraftan da halkın içerisinde düşmanlık tohumları ekererek meseleyi kitlesel çatışmalı bir kampaşmaya götürmektedir. Daha düne kadar sınıf düşmanlarına karşı gecekondu yıkımlarında omuz omuza savaştan, fabrika işgalleriyle günlerce aynı ekmeği bölüşen sınıf kardeşleri, bugün yapay bir düşmanlıkla birbirine düşürülüyor.

Kürt ulusal sorununa başından beri inkarcı yaklaşan devlet erkânının son gelişmeleri de yasal değişiklik ve yaptırımlarla önü alınması gereken bir süreç olarak değerlendirmesi meselenin çözümünden ne kadar uzak olduğunu gösterir niteliktedir. Tarihsel ola-

rak devletin kendi varlığının sorunun çözümüyle uzlaşmaz bir karışıklık içeriyor olması, yani meseleyi çözümlenecek bir iç dinamiğe sahip olmaması, baştan kabul edilmesi gereken bir gerçektir ki; aksi halde Kürt ulusal hareketinin bugün olduğu gibi devletten veya AB gibi emperyalist organizasyonlardan medet umması gibi boş hayallerden uzak durabilelim.

Uygun sıcaklıkta yumurtadan civciv oluşabiliyor ancak aynı sıcaklıkta taştan civciv oluşamıyorsa, bu; yumurtanın civcivi yaratabilecek dinamiğe sahip olmasından, düğümlenen çelişkiyi çözebilecek niteliğe sahip olmasından ileri gelir. İşte, taş nasıl ki civcivi yaratacak niteliğe sahip değilse, aynı şekilde Kürt ulusu ve azınlık milliyetleri inkar üzerine kurulu devlet geleneği de Kürt sorununu çözecek niteliğe sahip değildir. Çünkü tarihsel olarak çok uluslu yapının tek uluslu hakim sınıf kontrolünde ve ezilen ulusların ezen ulus devlet sınırlarına takıldığı koşullarda ulusların tam hak eşitliğinden ve "kardeşlik"ten bahsedilemez. Peki bu tarihsel ko-



sullar nedir?

Batı Avrupa'da burjuvazi önderliğinde iç pazar bütünlüğünü sağlamayı amaçlayan uluslaşma süreci feodalizmi tasfiyeye yönelerek merkezi devlet yapısına dönüştü ve ulus devletleri yarattı. Doğu Avrupa ve Asya'da ise durum biraz daha farklıydı. Merkezi devletler daha feodalizm döneminde oluşarak çok uluslu merkezi devletleri yarattı. Birden fazla ulusun aynı devletin kontrolünde olması gelecekteki kargaşaların ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin habercisi durumundaydı.

Nitekim geçtiğimiz yüzyıl bu ulusal eşitsizliklerden doğan birçok hareketli sürece tanıklık etti. Sosyalist bloğun var olduğu dönemde ulusal hareketlerin önemli bir bölümü yeni bir dünyayı işaret eden alternatif yönelime daha yakın bir tablo çiziyorken, sosyalist yapının dağılması ve dünyanın yeniden emperyalistlerce paylaşım kavgalarının cereyan etmesiyle, ulusal hareketler de burjuva

önderlik çizgileriyle hiçte çatışmayacak bir şekilde emperyalist odaklarla flörte varan yalpalama sürecine girdi.

Yeniden konumuza dönecek olursak; bölgemizin de içerisinde olduğu geniş bir coğrafya, halen ulusal eşitsizliklere, inkara ve kitle katliamlarına sahne olurken emperyalizm ve onun uşak konumundaki yarı-sömürgeleri bırakılmı sorununu çözmeyi bir tarafa, güncel politik gelişmeler karşısında kimi zaman bu eşitsizliği daha da derinleştirirken, kimi zaman da ezilen uluslar üzerindeki baskıyı daha da çıplak hale getiriyor.

Bugün gerici parti ve örgütlerin Kürt sorunu üzerine yürüttükleri tartışma da tamamen kitlelerin geri yanlarına hitap ederek yandaş toplamayı hedefliyor. Yoksa şu bilinmelidir ki, tartışmanın tarafları ulusal eşitsizliği korumak ve derinleştirmek noktasında hemfikirdir. "Şehit kanı" edebiyatıyla birbirlerine yönelttikleri suçlamalar Kürt sorununu çözmeyi değil,

Bir taraftan "Türk toplumunda çok kültürlülük yok, baskın kültür var" teorileri yapılırken, diğer taraftan da aynı ağızlarca "hepimiz kardeşiz, ayırım yapılamaz" edebiyatının yapılıyor oluşu aldatmacadan ibarettir.

yükseltilen milliyetçi-faşist dalgayı arkalarına alıp sıçrama tahtasına çevirmek istemelerindedir. Sokakta artan linç görüntülerinden içten içe memnun olan bu beylerin, pastanın büyüklüğü karşısında gözleri dönmüş ve iştahları kabarmıştır.

#### Hangi kardeşlik?

Bir taraftan "Türk toplumunda çok kültürlülük yok, baskın kültür var" teorileri yapılırken, diğer taraftan da aynı ağızlarca "hepimiz kardeşiz, ayırım yapılamaz" edebiyatının yapılıyor oluşu aldatmacadan ibarettir. Öyle bir kardeş düşüncesinin ki, güneş dil teorisiyle dili yok sayılmış, karda yürürken çıkan kart-kurt sesleriyle adı açıklanarak "Kürt" kimliği yok sayılmış, köyleri boşaltılmış, hapisanelere atılmış... Hayır efendiler, böyle bir kardeş kayıtlarda rastlanılmamıştır. Ancak gerçek kardeşleşmeyi yaratacak olan da bu halkın kendi iç dinamikleridir. Kutuplaşmadan sözümona korkan(!) egemenlere en iyi cevap; halkın sınıflar arası farkı silikleştiren milli kutuplaşmayı elinin tersiyle itip, her türlü milli ayrıcalığı reddeden, gerici sınıf ittifakına karşı halk sınıf ve tabakalarını birleştiren bir kutuplaşmayı tercih etmesi olacaktır. İşte o zaman birileri kutuplaşmadan korkmalıdır... □



*"Bizim önerdiğimiz milli eğitimi evrensel olarak uygulayan devlet, içine yeni bir genç nesil dahil olduğu andan itibaren, özel bir orduya hiç gereksinim duymayacaktır, çünkü o zamana dek elinde olmayan bir orduya sahip olacaktır."*

## Eğitim

Yukarıdaki alıntı; eğitimin, toplumsal sistemi düzenleyen, organize eden devlet açısından ne anlama geldiği konusunda oldukça aydınlatıcıdır. Bu alıntıya bir de sözün sahibi olan Fichte'nin, devletin eğitime en az milli savunmaya harcadığı kadar para harcaması gerektiği yolundaki görüşü de eklenirse ortaya daha net bir tablo çıkacaktır. Herhalde Fichte, eğitime harcanan paranın dolaylı olarak milli savunmaya harcadığını düşünmektedir.

Eğitim kavramının ne anlama geldiği üzerinde duracak olursak; Eğitmek, V. Reboul'a göre kendisiyle eş anlamlı üç kelimeyle ele alınabilir: Yetiştirmek, öğretmek, biçimlendirmek. Yetiştirmek, esas olarak, ailenin eği-

timine denk düşmektedir. Öğretmek kasti bir eğitimi betimler. Biçimlendirmek (formasyon) ise; bireyin şu ya da bu toplumsal fonksiyona hazırlanması anlamına gelir. Bu üç sözcüğü ortaklaştıran ve eğitim ismine denk düşen fiil "öğrenmek"tir.

"Eğitim, temel olarak bir davranış değişmesi etkinliğidir. Bu etkinlik kasıtlı olmayan, informal biçimde olabildiği gibi kasıtlı, yani formal biçimde de olabilir. Kasıtlı ve güdümlü olabilmeye niteliği, eğitimin aynı zamanda toplumsal bir kurum olma niteliğini de belirler."

Informel biçimde eğitim, insanın doğada varolma mücadelesinin bir parçasıdır. Yaşamsal deneyimlerin gelecek nesillere aktarılması,



bir bütün devamlılığını sürdürebilmesi için en önemli kuraldır. İnsanın en büyük yaşamsal deneyimi ise toplumsal yaşamın önemini kavramış olmasıdır.

İnformel eğitim, bu yaşamın gerçekliğinin doğal bir sonucudur. Formal biçimiyle eğitim ise belli bir programa dayanır. Kasıtlı ve güdümlüdür ve bu niteliklerinden dolayı toplumsal bir kurumdur.

### SINIFLI TOPLUMDA EĞİTİM

"Toplumun sınıflara bölünmesi elbette eğitimle doğrudan ilgili değildir. Dolayısıyla söz konusu bölünmüşlüğü'nün nedeni eğitim değildir. Ama bölünmüşlüğü'nün devamında ve yeniden üretilmesinde eğitimin çok önemli bir işlevi vardır."

Bu noktada eğitimin asıl işlevi artık egemenin kurumsallaşmış olan iktidarının devamı ve onun yeniden üretimidir. Bu da bize eğitimin bugünkü hali, yöntemi ve içeriğiyle egemen ideolojinin bir kategorisi olduğunu gösterir.

Fichte'ye ait olan girişteki alıntı, sınıflı bir toplumda, iktidarın eğitime yüklediği anlamı kavrayabilmemiz açısından oldukça aydınlatıcıdır. Toplumsal hiyerarşinin eşitsizliğinin bu eşitsizliğin mağdurları tarafından (ki bunlar toplumun bir avucu dışındaki büyük kesimini oluşturmaktadır) onaylanması ancak ve ancak, onların itaatkarlığı ilke edinmiş, üniformasız askerlerden bir ordu haline getirilmesiyle mümkün olabilecektir.

Bir toplumsal sistemin varlığını sürdürebilmesi için kendisini ekonomik ve ideolojik olarak yeniden üretmek zorundadır. Bu, o sistemin ve varoluşları ona bağlı egemen güçlerin, ellerinde bulundurdukları her türlü aracı bu doğrultuda kullanmalarını da beraberinde getirir.

Eğitimin, eğitim sisteminin amacı; bugüne kadar varolan toplumsal yapının "değerlerini" içselleştirmiş, toplumda egemen olan ideolojiyi beynin her köşesine yerleştirmek üzere şekillendirilmiş bir "eğitilmişler" ordusu yaratmaktır. Varolan toplumsal yapı da, bu ordunun üniformasız askerlerinin itaatkarlığı oranında yaşama şansı bulabilmektedir.

Eğitim, yüzlerce yıl boyunca;



düşünen, sorgulayan, müdahale eden bireyler yerine onaylayan, kabullenen, ama bunları yaparken belirlenmiş içerisinde, "gerektiği kadar" düşünen sürüler üretti. Ancak bu duruma şaşırılmamalı gerekiyor. Bu şekilde meydana getirilen "insanlar" bu tür toplumlardan beslenen sistemlerin kendilerini yeniden üretmelerinin ve bu yolla hayatta kalabilmelerinin garantisidir.

karakteriyle örtüşecek biçimde hayata geçirilmiştir. Kısaca eğitim amacı "istenilen insanı" yaratmaktır.

Eğitim de tıpkı diğer toplumsal kurumlarda olduğu gibi, üretim ilişkilerinin değişmesine paralel olarak değişik aşamalardan geçmiştir. İnsan topluluklarının ortaya çıkışıyla tarihlendirilebilecek olan eğitim, köleci sistemde bireyi ve toplumu köleleştirmek için köle

sahibi sınıf tarafından kullanılmıştır. Antik Isparta uygarlığında köle yetiştirmenin tekniklerini öğreten okulların varlığı bunun ispatıdır. Feodalizmde dogmatizme bağlı olarak dinsel zemin üzerinde şekillenen eğitim, medreseler ve kilselere okulları gibi kurumların varlığıyla somutlaşmış ve feodal beylerin egemenliklerinin korunmasına vesile edilmeye çalışılmıştır. Sermayenin 18. yüzyılda güçlenerek bir sınıf doğurması ile beraber köleci ve feodal devletin yerini sermaye sınıfının çıkarını koruyacak "ulus devlet" mekanizması almıştır. Kapitalizmle birlikte yüzyesnel de olsa dinsel dogmatizmden arınmış ve kısmi de olsa bilimsel nitelikte bir eğitimin varlığından bahsedilebilir. Aslında bu güdük gelişmelerin arkasında burjuvazinin kendi gelişimini sağlama ve ekonomik ilişkilerin şekillenmesi için gerekli olan ihtiyaçları vardır. Feodal beylere karşı geniş halk yığınlarının desteğini alabilmek için eşitlik-özgürlük gibi söylemleri kullanan burjuvazi, eğitim alanında da 'Herkesin Eğitim Hakkı' söylemini kullanmıştır. Sınıflar arasındaki eşitsizlik doğal olarak bu hakkın kullanımını da eşitsiz kılmuş, emekçi halk ve çocukları sanayi devrimleri sonucu duyulan ihtiyaçtan dolayı teknik bir eğitime tabi tutulmuş, burjuvazi ve çocukları bilimsel yükseköğrenim almışlardır. Kapitalizmin ilk devrelerinde görece bir özerklik taşıyan eğitim sermayenin duyduğu ihtiyaçlar (Eğitilmiş işgücü, teknolojik gelişme vb.) sebebiyle sermayenin denetimine tabii kılınmıştır. Görüldüğü gibi tüm toplumsal sistemlerde bütün üstyapı kurumları gibi eğitim de, kurumsallaşmış iktidarın kendini yeniden üretimi için kullanılmıştır.

Toplumsal yapı ve siyasi iktidar biçimiyle kopmaz bağları bu-

lanın eğitim sistemi ülkemizde burjuva-feodal karakterlidir. Genel olarak eğitim sistemi ve özel olarak da üniversiteler ülkemiz tarihinde farklı dönemlerde farklı biçimlere bürünse de, siyasi iktidarın niteliklerinin aynı olması nedeniyle nitelik olarak aynıydı. 12 Eylül cuntası öncesi kısmi özerklik taşıyan üniversiteler, toplumun tüm kesimlerinde estirilen terörden nasibini almalı, düzen için tehlike olmak şöyle dursun onun gücünü arttıran temel dayanaklardan biri olmalıydı. Ve bunun için merkezi, güçlü bir otoritenin sıkı denetimine tabi tutulmalıydı.

YÖK bu koşullarda ortaya çıktı ve üniversiteyi üniversite yapan özgür düşünme, araştırma-inceleme, sorgulama, yeniyi üretme, bilimsel, kamusal ve özerk olma nitelikleri tümünden yok edilerek antidemokratik, anti-bilimsel, baskıcı, şoven, paralı üniversite modeli hakim kılındı. Bu hakim sınıflar için olmazsa olmaz önemdeydi. Çünkü sömürüye dayanan sistemlerinin muhafazasında ve yeniden üretiminde üniversiteler büyük önem taşımaktaydı. İşleyen piyasanın, efendisine itaatte kusur etmeyen, düzene bağlı ekonomistlerle ihtiyacı vardı. Okulların, hakim sınıfların dünya görüşüne uygun biçimde yetiştirilmiş ve yeni yetişen nesilleri de kendisi gibi biçimlendirecek öğretmenlere ihtiyacı vardı. Ordu, emniyet ve bir bütün olarak siyasal üst yapının, hakim sınıfların çıkarlarını en iyi biçimde temsil edebilecek ve herhangi bir tehlikeye karşı koruyabilecek askeri ve siyasi kadrolara ihtiyacı vardı. İşte üniversiteler tüm bu ihtiyaçların karşılanmasında, yani siyasi iktidarın kendini muhafaza etme ve yeniden yapılandırılmasında bir araç olarak kullanıldı-kullanılmakta.

## DÜNDEN BUGÜNE ÜNİVERSİTELER VE YÖK

Ülkemizde üniversitelerin gelişimini ve yasal dayanaklarını üç farklı döneme ayırıp inceleyeceğiz. Bunlar YÖK öncesi üniversiteler, YÖK'ün kurulmasıyla günümüze kadar gelen süreç ve son dönemde tartışılan YÖK Yasa Tasarısı ve çerçeve yasa.

Osmanlı döneminde dini eğitimin merkezi olan medreselerin yanında günümüz üniversitesine benzer özellikler taşıyan ilk kurum olan Darülfünun 1846 yılında alınan kararla, ancak 1863 yılında açılır. Halka açık konferanslar biçiminde ders veren bu kurum, ulemanın müdahaleleriyle sık sık kapatılır ve tekrar açılır. 1919 yılında özerklik tanınan bu kurumun Genel Müdürü artık öğretim üyeleri tarafından seçilir ve 1921 yılından itibaren kızlar da öğrenci olarak kabul edilmeye başlanır. Cumhuriyetle birlikte oluşan toplumsal formasyona uygun olmaması ve mevcut ihtiyaçları karşılayamaması hatta dönem dönem muhalif tutumlarla gündeme gelmesi (Cumhuriyetin dil ve tarih tezlerine karşı çıkması) gibi sebeplerden dolayı Darülfünun 1933 yılında çıkarılan yasa ile kapatılır ve 1 Ağustos 1933'de İstanbul Üniversitesi kurulur. Bu yasa ile özerklik kaldırılmış, ders programı yeniden düzenlenerek sıkı denetime alınmış, öğretim üyelerinin büyük kısmı tasfiye edilmiştir. (151 öğretim üyesinden 59'u kalmıştır). Üniversiteler Kanunu 1946 yılında yeniden değiştirilmiş, getirilen 4936 sayılı yasa ile kısmi özerklik tanınmıştır.

27 Mayıs 1960 darbesiyle üniversiteler de payına düşeni almış 147 öğretim üyesi ve yardımcısı görevden alınmıştır. 1961 Anayasası ile üniversitelere kısmi özerklik tanınmış Millî Eğitim Bakanlı-

ğının yetkilileri Üniversitelerarası Kurul'a devredilmiş, öğrenci temsilcilerinin yönetim kurulunda görüşlerinin alınması olanağı getirilmiştir. Üniversitelerin bu kısmi özerkliği 1971 muhtırası sonrası kaldırılır, üniversitelerin devletin denetimini ve gözetimini altında olması hükmüne bağlanır ve 1750 sayılı yasa ile Üniversite Denetleme Kurulu oluşturulur. Tüm bu baskılara rağmen üniversiteler özgürleşme alanları olarak öncü rolünü sürdürmeye ve toplumsal taleplerle birleşerek mücadele etmeye devam etmiştir. Bu koşullarda 12 Eylül darbesi yaşanmış ve bunun üniversitelerdeki yansımaları olan YÖK oluşturulmuştur. 6 Kasım 1981'de Milli Güvenlik Konseyi tarafından çıkarılan ve yürürlüğe giren 2547 sayılı yasa ile bütün üniversiteler YÖK'e bağlanarak tek çatı altında toplanmıştır. 1982 Anayasasıyla YÖK yasası olduğu gibi kabul edilmiştir. Öğrencilere, üniversitelerin temel niteliklerine (bilimsellik, demokratiklik, özerklik vb.) yaptığı saldırılarla sınıtılı kalmayan YÖK ve temsil ettiği sınıflar 1402 sayılı sıkıyönetim yasasını kullanarak sayısı 1255'e ulaşan öğretim üyesini üniversitelerden tasfiye etmiştir.

Üniversiteler üzerindeki devletin denetiminin kurumsallaşması olarak tarif edebileceğimiz YÖK kurulduğundan bugüne çeşitli biçimsel değişikliklere uğramasına rağmen özünde değişim olmamıştır. YÖK üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından seçilen 7, Bakanlar Kurulu tarafından seçilen 7, Genelkurmay Başkanlığı'na seçilen 1, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından seçilen 2, Üniversitelerarası Kurul tarafından seçilen 7 üye olmak üzere, toplam 24 üyeden oluşturulmuştur. Üniversitelerin olmazsa olmaz özelliği olan özerklik (Mali, İdari, Bilimsel özerklik) böylece ayaklar

altına alınmakta, üniversitelerin gerçek bileşenleri olan öğrenciler, öğretim üyeleri ve çalışanlara hiçbir söz hakkı tanınmamaktadır. YÖK başkanının seçimi de Cumhurbaşkanı'na verilmiştir.

Üniversitelere tahsis edilen kaynakların kullanımının gözetimi ve denetimi hakkına sahip olan YÖK öğrenime ara verip tekrar başlatılmasına karar vermek, eğitim-öğretim programlarının asgari ders ve saat sürelerini belirlemek, profesör, doçent ve yardımcı doçent kadrolarını tespit etmek, har(a)ç miktarlarını karara bağlamak, gerekli gördüğü durumlarda öğretim elemanlarının yükseköğretim kurumları ile ilişkilerini kesmek gibi çok geniş yetkilere sahiptir. YÖK'ün sahip olduğu bu vb. birçok yetki üniversiteler üzerindeki sınırsız ve merkezi hakimiyetin göstergeleridir.

1992 yılına kadar atamayla belirlenen rektörler yoğun eleştiriler karşısında yapılan değişikliklerle sözde seçimle göreve getirildiler. Sözde diyoruz çünkü en çok oyu alan 6 adaydan 3'ü YÖK tarafından Cumhurbaşkanı'na sunuluyor ve Cumhurbaşkanı bu 3 kişiden herhangi birini rektör seçebiliyor. Yani en az oy alan altıncı sıradaki aday rektör seçilebiliyor. Bu da yapılan seçimin tamamen göstermelik olduğunu kanıtıyor. Böyle göstermelik bir seçimde bile öğrencilere söz hakkı tanınmaması ise olayın başka bir boyutudur. Önemli noktalardan birisi ise öğretim üyeleri üzerindeki geniş denetimidir.

YÖK ve rektörler kendilerine tanınan yetkiyle farklı düşünen öğretim üyelerini rahat bir şekilde üniversitelerden çıkarabilmekte veya sürgün edebilmektedir. YÖK yasası ile rektörler üniversitelerin sınırsız ve tek yetkilisi konumuna getirilmiştir. Fakülte dekanları da

anti-demokratik bir yöntemle, rektörün göstereceği üç profesör arasından YÖK tarafından seçilmektedir. Senato, üniversite yönetim kurulu ve dekanlık seçimlerinde de üniversitelerin en büyük bileşeni olan öğrencilere söz hakkı tanınmamıştır.

Görüldüğü gibi ülkemizde üniversitelerin tarihini ele alırken kısmen de olsa üniversitelere özerklik tanınan şu üç dönemle karşılaşırız: 1- Kurtuluş savaşı ve sonrası yıllar, 2- II. Dünya Savaşı sonrası 1946 yılı, 3- 27 Mayıs 1960 darbesi sonrası (1961'de Anayasa değişikliği ile).

Bu tarihleri tekrar etmemizin nedeni, ülke tarihi açısından özel dönemleri ifade etmeleridir. Konuyu bir alıntıyla açalım: "Türkiye'de burjuva demokrasininin, sınırlı da olsa, bazı kısıntılarına tabii olduğu üç kısa dönem olmuştur. Birincisi; Kurtuluş Savaşı'nın hemen ertesinde, TKP'nin henüz serbest olduğu kısacık dönem. İkincisi; II. Dünya Savaşı'nın sonunda, TSEKP ve benzeri partilerin, sendikal örgütlenmenin serbest bırakıldığı kısacık dönem. Üçüncüsü de; 27 Mayıs darbesinden sonra gelen kısacık dönem." (İ. Kaypakaya, Seçme Yazılar, Altıncağ Yayıncılık, s. 148)

Bu üç kısa dönemde de nispi demokratik hakların kazanılmış olması, Kurtuluş Savaşı'na katılan kitlelerin, II. Dünya Savaşı yıllarında Almanci faşist CHP'ye karşı yürütülen anti-faşist mücadelenin ve 27 Mayıs öncesi faşist DP iktidarına karşı girişilen demokratik mücadelenin etkisinin bir süre daha kendisini korumuş olmasıdır. Buradan çıkarılacak iki önemli sonuç var. Birincisi; üniversitelerdeki özerklik ve demokrasi mücadelesi toplumsal mücadelenin bir bileşenidir ve onunla paralel değişimler yaşar. İkincisi ise; egemen güçler



açısından özerklik, toplumsal demokratik güçlerin kabardığı dönemlerde, (üniversitelerde) verilecek geçici tavizlerden ibarettir. Egemen güçlerin herhangi bir kılığı, halkın mücadelesini kaldıraç yapıp veya ezip, iktidarı ele geçirdikten sonra verilen geçici tavizler (demokratik haklar) çok geçmeden geri alınmıştır. Bu tarihi gerçeklerin kavranması üniversitelerde yürütülecek mücadelenin başansı için önemlidir.

### NEO-LİBERALİZM VE ÜNİVERSİTELER

Bizimki gibi yarı-feodal yarı-sömürge ülkelerde hükümetlerin uyguladığı iktisat politikalarının, iç dinamiklerden, kalkınma potansiyelinden hareketle özgün olarak belirlenmesi mümkün değildir. Ülkemizde uygulanan iktisat politikası her dönem kapitalist dünya sisteminde, emperyalizmin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla

uygulamaya sokulan dönüşüm programlarının yaşama geçirilmesi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Dünya ölçeğinde sosyal devlet politikasının yerini neo-liberal politikalara bırakmasıyla başlayan neo-liberalizmin uygulanma süreci, ülkemizde 1980'lerle birlikte kendini hissettirmiştir. Peki neo-liberalizmin eğitime etkileri nelerdir?

Neo-liberal ideolojinin yükselmeye paralel olarak girilen "yeniden yapılanma süreci"nde, piyasanın mitleştirilmesi ve ekonominin yeni sürece uyumlu hale getirilmesini içeren "Yapısal Uyum Politikaları" adı altında toplumsal ilişkilerin ekonomik ilişkiler olarak yeniden tanımlanması yani bu ilişkilerin kapitalizmin temelinde olduğu gibi kar amacı ile, meta üretim baz alınarak piyasa mantığı içinde dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Bu politikaların uygulamadaki anlamı ise IMF ve

Dünya Bankası belirleyiciliğinde uygulamaya konulan eğitim harcamalarının azaltılması, özelleştirilmesi ve ticarileştirilmesidir.

Bu politikaların temel işlevi; bireyin toplumsallaşması olan eğitimi bir meta haline getirerek bu metayı alım gücüne sahip olmayanların toplumsallaşma haklarının ellerinden alınması, eğitimin statü ve zenginlik sağlayan bir mekanizmaya dönüştürülerek toplumda saygı az ancak egemen olan kimselerin sahip olduğu alım gücüne bağlı olarak, gelecekte de aynı statü ve zenginliğe sahip olmaya devam etmesini garanti altına almak, alım gücü olmayanların sermayenin eğitime yönelmesi sürecinde önemli bir sebep olan "nitelikli işgücü" oluşturmalarının sağlanmasıdır. "Eğitimin bireysel faydasının toplumsal faydadan daha fazla olması" yüzünden faydalananın "kullanıcı ücreti" ödemesi söyleminin altında sistemin egemenler lehine idame ettirilmesi düşüncesi yatar. Eğitimin birey açısından özel bir yatırım olarak düşünülmesi "beşeri sermaye" kavramı ile açıklanmaktadır. Ve bu insanın da tıpkı doğadaki tüm canlılar gibi bizzat kendisinin metalaşması anlamına geliyor. İşte bu metalaşmada yapısal uyum politikalarının yanında, sermaye bir yandan ticari diploma üretmek başarısız olanlara parayı bastırıp yüksek öğrenim görme hakkı sağlarken, yetenekli olanları da kendine eleman-ışgücü olarak yetiştiriyor. Böylece sermaye tıpkı sağlık gibi eğitimi de yatırım yapılacak pazar haline getiriyor. Bu pazar da, üretime girdi olarak gördüğü insanları, ilgilerini de yönlendirerek tektipleştiriyor.

Neo-liberal politikalar sonucu



kamu harcamalarının kısılması, ücretlerin düşürülmesi, hizmetten yararlananların kullanıcı ücreti ödemesi ve öğrenci kapasitesinin artırılması temel ve yüksek öğrenim yapan devlet okullarının kapasitesinin düşmesine sebep olmaktadır. Dünya Bankası 1998-1999 kalkınma raporuna göre dünya nüfusunun %84.1'ini oluşturan düşük ve orta gelirli ailelerin eğitime olan talebi (gerek özel eğitim maliyetini karşılayamadığı, gerekse yaşamın hızla pahalılaşması yüzünden ek gelire olan ihtiyacı karşılanması için çocuk emeği kullanılması dolayısı ile) düşüyor. Bu sebeplerle temel eğitim gerçekleştirilmeyince yüksek öğrenim şansı hiç kalmıyor veya yüksek öğrenimde başarılı olma durumu örneğin ülkemizde dershaneye gidebilme veya özel ders alabilme koşuluna bağlandığı için temel öğrenim tamamlansa da üniversite okunamıyor.

Ekonomik yaşamda gözlemlenen değişim süreci dünya ölçeğinde üniversitelerin yeniden yapılmasına neden olmuştur. Rekabete giren şirketler üniversitelerin verimli olmalarını kullanmaya yönelmişlerdir. Sonuçta üniversiteler toplum yararına değil de piyasa için bilgi üreten fabrikalara dönüştürülmüştür. Üniversite-öğrenci ilişkisi yerini, üniversite-piyasa ilişkisine bırakmıştır.

Ülkemizde de 12 Eylül sonrasında izlenen politikalar sonucunda üniversiteler ciddi bir değişim süreci yaşadı. Kapitalist toplumsal örgütlenmenin tüm dünyada geçirdiği değişim süreci Türkiye'ye de yansdı. Türkiye'de bu süreç YÖK tarafından yönetiliyor. YÖK'ün esas işlevi sermaye ideolojisini eğitim sistemine aşılmasıdır.

YÖK'ü burjuvazinin üniversitelere çekidüzen verme kurumu olarak algılamak gerekir. Neo-liberal saldırı iki türdür. Birincisi vakıf üniversiteleri adıyla kurulan özel üniversitelerdir. Üniversite eğitiminin paralı hale getirilmesi hatta üniversiteye hazırlanma sırasındaki maliyeti ve tek sınavlı öğrenci alma göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin sınıfsal profiline değişime uğradığı anlaşılır. İkincisi ise; üniversitelerin öğrenimden daha çok, piyasa sürecine nitelikli meta olarak bilgi üreten bir zemine oturtulması ve buna bağlı olarak üniversite-sanayi işbirliğini gerçekleştirecek yeni uygulamaların başlatılması. "Girişimci Üniversite" veya "Bilgi Fabrikası" kavramları son zamanlarda ülkemizde tartışılan ve üniversiteler için önerilen bir model olmuştur, teknoloji-kent projeleri yaşama geçirilmiştir. İlginçtir TUSİAD ve YÖK'ün çalışmalarında bu nokta ön plana çıkmaktadır.

Kısacası "eğitim bir hak olmaktan çıkarılmakta ve bir gereksinime dönüştürülmektedir. Eğitim alanları birer iktisadi faaliyet alanı olarak görülmekte, öğrencilere müşteri gözüyle bakılmaktadır. Doğal olarak öğretim elemanları da piyasa tercih ve taleplerine göre üretimlerini şekillendirmeye yönelmektedir."

Buraya kadar eğitimin mevcut toplumsal sistem içerisindeki niteliğini ve rolünü, bu çerçevede tarihsel gelişimiyle beraber üniversiteleri ve YÖK'ü genel olarak incelemeye çalıştık. Önümüzdeki sayılarda da "Yeni Demokratik Eğitim" ve alternatif üniversite modelimizi, DGH programındaki ilgili bölümler üzerinden ele alacağız. □



Avrupa'nın geleceği çok karışık olacak. Girdiği ekonomik kriz sorun üstüne sorun çıkarıyor. Her geçen gün yaşam koşulları zorlaşıyor. Geleceği kaos olan bir sistemin gençliğe verebileceği hiçbir şeyi olmaz. Avrupa'da gençliği bir kargaşa ortamı bekliyor. Kısacası gençliği iyi bir gelecek beklemiyor. Dolayısıyla gençliğin sınıf mücadelesinin içerisine atılmaktan başka çaresi yok. Eğer gençlik geleceğini daha sağlıklı kurmak istiyorsa çürümüş emperyalist sistemi yıkmalı yerine eşit, özgür, demokratik sistemi kurmak için mücadele etmelidir.

## SÖYLEŞİ



# AVRUPA DEMOKRATİK GENÇLİK HAREKETİ

### Avrupa DGH hakkında okurlarımıza bilgi verir misiniz?

Avrupa Demokratik Gençlik Hareketi (ADGH) 1989 yılında dönemin ATİK (Avrupa Türkiye-İşçiler Konfederasyonu) bünyesinde faaliyet yürüten bir grup gencin biraraya gelmesiyle oluşturuldu ve ilk kongresini 1990 yılında yaparak kuruluşunu resmen ilan etti. ADGH gençliğin biriken sorunlarına çözüm olma doğrultusunda ortaya çıktı. Kısa sürede başta Almanya olmak üzere Fransa, Avusturya, İsviçre, Hollanda ve Belçika'da önce Türkiye-Ku-

zey Kürdistanlı halk gençliği olmak üzere tüm halk gençliği içerisinde örgütlülüklerini oluşturdu.

Avrupa'da yaşayan halk gençliğinin politik ve devrimci gençlik örgütü olan DGH 15 yıllık tarihinde gerek içten gerek dıştan birçok tahribatlara uğramasına rağmen anti-emperyalist ve anti-faşist duruşundan taviz vermeden onurlu duruşunu bugünlere taşımasını bildi. Hala ciddi bir gençlik potansiyelini çevresinde toplamaya devam ederek haklı ve onurlu yürüyüşünü devam ettiriyor.

### **Avrupa'da yaşayan gençliğe dair ne tür çalışmalarınız var?**

ADGH'nin varlık gerekçesi anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist olmasıdır. İşte bu doğrultuda ilk hedefimiz gençliğe anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist bilinci taşıyıp devrimcileştirme. Bununla birlikte Avrupa'da yaşayan başta Türkiye-Kuzey Kürdistanlı gençlik olmak üzere tüm halk gençliğinin akademik, demokratik, kültürel hak ve taleplerini kendi hak ve talepleri olarak kabul eder ve o doğrultuda faaliyet yürütür.

Gençliği gerici emperyalist yoz kültürün pençesinden alıp, gençliğe Yeni Demokratik Halk kültürünü taşır. Bu doğrultuda kültürel faaliyetler ve kampanyalar örgütler. ADGH emperyalist sistem tarafından gençlik içerisinde yaygınlaştırılan uyuşturucu bağımlılığına karşı gençleri uyarır ve bu doğrultuda gençliğe yardımcı olmayı kendine görev bilir. Dünyada gelişen emperyalist haksız savaşların karşısında durur ve haklı savaşları destekler. Kadınlar üzerindeki her türlü baskıya dikkat çeker, bünyesindeki genç kadın üyelerini 'Demokratik Kadın Hareketi' bünyesinde örgütlenme perspektifiyle harekete geçirir. Emperyalist-kapitalist kar hırsından kaynaklanan doğa tahribatına karşı çıkar, emperyalist-kapitalist politikaları teşhir eder, halk gençliğini bu doğrultuda eğitir. Bu gibi politik faaliyetlerin dışında gençlerin istekleri doğrultusunda haftasonu kampları, kültürel geziler, gençlik şölenleri, geceler, festivaller vb. faaliyetler gerçekleştirir.

### **Türk hakim sınıfları AB'yi, başta ülkemiz gençliği olmak üzere, tüm halka kurtuluş kapısınımış gibi gösteriyorlar. AB kurtuluş kapısı mıdır?**

Avrupa Birliği T.C. faşizmi tarafından kurtuluş kapısı olarak gösteriliyor. AB sorunsuzmuş ve ekonomik refahı yükselmiş gibi yansıtılıyor. Fakat bu kocaman bir yalandan ibarettir. Avrupa toplumunun kendisi çürümüş, çivisi çıkmış bir durumdadır.

Öncelikle şu yanlış anlayışa vurgu yapmak istiyoruz: T.C. neden kurtuluşu AB'de arıyor. Yani bir kere Türk devleti kendisine güvenemiyor. Türkiye-Kuzey Kürdistan'da politik-ekonomik sorunlara çözüm gücü bulamıyor kendisinde. Açıkça belirtme bile içten içe bu sorunların üstesinden gelemeyeceğini gösteriyor. Çünkü bir sistem, kendi toplumsal-ulusal-sosyal-ekonomik sorunlarını çözebileceğine inansa kurtuluş yolunu başka sistemlere dayandırmaz, çözümleri başka yerlerde aramaz. Tabii ki, Türkiye-Kuzey Kürdistan'daki halkların öfkesini dindirmek için AB hayali durmadan pişirilip halkların sofrasına sunuluyor. Bu taktiksel bir politikadır. Artık insanlarımız bu hayalin sahte bir hayal olduğunu anlamış durumdadır.

Öbür yandan AB'nin durumuna değinmek gerekiyorsa, halkımızın 'Kelin ilacı olsa kendi başına sürer' diye güzel bir lafı var. AB bütün toplumsal olaylara cevap olabilse öncelikle kendi sorunlarını çözmeye çalışır. AB çürümüş, sorunlarla boğuşan bir durumdadır. Bu durumdayken sizce Türkiye-Kuzey Kürdistan halklarına ne verebilirki.

AB herşeyden önce emperyalist gerici bir bloktur. Bu blok

içinde yer alan bütün ülkeler kendi iç sorunlarıyla boğuşuyorlar. Avrupa burjuvazisi sermayesini geri kalmış ülkelere taşıyıp ucuz emek gücünden yararlanıyor. Dolayısıyla Avrupa'da bugün işsizlik hat safhada, ekonomik sorunlar üstesizdir. Ekonomik bunalımdan kurtulmak için sosyal hak kısıtlamaları, iticacılığı bitirme politikasını geliştirme vb. politik yöntemlere başvuruyor. Dolayısıyla Avrupa'nın her yerinde emperyalistler faşist nazilerin önünü açıyor ve geliştiriyor.

Bu bağlamda olayı ele alırsak, AB kurtuluş kapısı değil, sorunların daha büyümesi kapıdır. Bu politikalarla T.C. kendi sisteminin ömrünü uzatmaya çalışıyor. Bize göre Türkiye-Kuzey Kürdistan'daki sorunların çözümü AB'de değil o coğrafyadaki halkın kendi ellerindedir.

### **Bileşeni olduğunuz ADHK, AB ile ilgili bir kampanyaya sürdürebiliyor. Kampanya hakkında bilgi verir misiniz?**

Bu kampanyaya geçtiğimiz Mart ayında Türkiye-Kuzey Kürdistan coğrafyasında LHP (Demokratik Halklar Platformu) tarafından "Bağımsız bir ülkede, özgür bir halk olarak yaşamak istiyoruz" şiarıyla düzenlenen siyasal kampanyanın Avrupa ayağıdır. Biz DGH'nin bileşeni olduğu ADHK tarafından yapılan bu kampanyaya gönüllü olarak bütün ülkelerde destek veriyoruz. Avrupa'nın 5-6 bölgesinde paneller verilecek. ADHK'nin yayın organ olan Demokratik Gündem gazetesinin üzerinden, bildirilerle panellerde Eylül ayında başlanıyoruz. Kampanya, 1 Ekim'de Bütünsel de yapacağımız merkezi yürüyüşle sonuçlanacak.

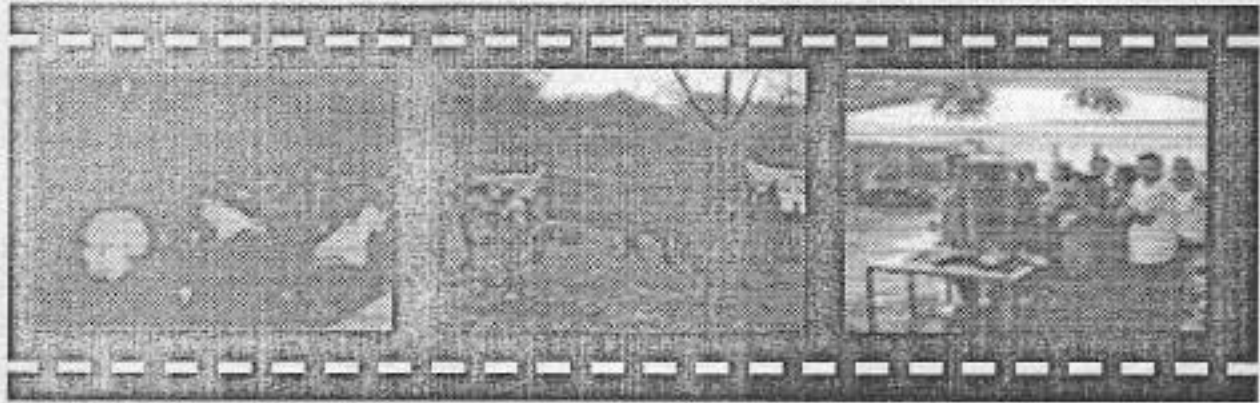
ADHK Avrupa'da bu siyasal kampanyayı 'emeğin ve halkların özgürleşmesi için, emperyalizme ve emperyalist bloklaşmaya hayır' şiarıyla yapıyor. Yani çerçevesini daha geniş bir şekilde ele alıyoruz. DHP Türkiye-AB ilişkisi özgülünde lokal olarak ele almıştı, fakat biz genel olarak emperyalizme ve gerici emperyalist bloklaşmalara karşı bu kampanyayı yapıyoruz. Doğal olarak daha geniş ele alınmalıdır.

**Kasım ayı içinde bir festival örgütleyeceksiniz, festivalin amacı nedir? Neyi hedefliyorsunuz?**

Frankfurt kentinde yapılacaktır. Festivale dönmek amacımız Yeni Demokratik Halk Kültürü'nü yaygınlaştırmak, emperyalist, yoz, bireyci ve üretmekten uzak kültürü teşhir etmek, halkçı, emeğe dayalı, kollektif kültür-sanat anlayışını gençlere sevdirmektir. Yetenekli gençlere ürünlerini sergileyebilecek ve kendini ifade edebilecek bir ortam yaratmaktır.

Hedefimize gelince, yukarıda belirttiğimiz gibi geçen yılki festivalle birlikte halk gençliği arasında kültür-sanat potansiyelinin bizim sandığımızdan da yüksek olduğunu gördük. İşte bu potan-

Bir dönem Avrupa ülkelerinin birleşmesi umuttu. O dönem Avrupa savaştan yeni çıkmış yorgun ve emek gücüne ihtiyaç duyuyor, dolayısıyla dışarıdan işçi alıyordu ve geri kalmış ülkelerdeki insanlar bu fırsattan yararlanabiliyorlardı. Ancak bugün itibarıyla ile bunu söyleyemeyiz. Çünkü günümüzün Avrupa ülkeleri emek gücüne ihtiyaç duymuyorlar. Hafif sanayiye Balkan ülkelere taşıdılar. O ülkelerde ucuz emek gücünden yararlanılırken, Avrupa'da ise işsizlik ve yoksulluk giderek artıyor. Avrupa ülkeleri artık yoksul. Gün geçtikçe de sosyal haklar kısıtlanıyor, ırkçı-



ADGH ilk kurultayıyla birlikte, kurultay iradesi tarafından karar altına alınan Enternasyonal Gençlik Kültür Sanat Festivali önemli merkezi faaliyetlerimizden biridir.

Bazı önemli olumsuzluklardan dolayı bir süredir ara verdiğimiz festivalin 7.sini geçen sene gerçekleştirdik. Önemli eksiklikler yaşanmasına ve henüz yeterince kurumsallaşamamış olsak bile bizim açımızdan oldukça başarılı geçti. Festivalle birlikte halk gençliği içerisindeki kültür-sanat potansiyeli de ortaya çıktı. Bu yılki festivalimiz 26 Kasım Cumartesi günü Almanya'nın

siyeli basitten karmaşığa, amatörükten profesyonelliğe doğru kurumsallaştırmak ve bir kültür-sanat ordusu yaratmaktır. 8. festivalimizin bu adımları güçlendireceğine ve hedefimize bir adım daha yakınlaşacağımıza inanıyoruz. Amacımız Demokratik Kültür Hareketi'ne ön ayak olmaktır.

**Fransa'nın ve Hollanda'nın AB anayasasını reddetmeleri, Londra olayları ve sonrasında İngiliz polisünün suçsuz bir insanı vurması, Almanya'nın Özgür Politika'yı kapatması, artan işsizlik, sosyal hakların geri alınması, Avrupa'da yaşayan gençliği nasıl bir gelecek bekliyor?**

lık geliştiriliyor. Yoksul ülkelere gelen göçmenler buralarda faşizan politikalarla karşı karşıya kalıyor. Kimisi ülkelerine geri dönüş yaparken, kimisi de intihar ediyor ya da kısa yoldan para kazanma amaçlı her türlü pis işe bulaşılıyor. Özellikle intiharlar yoğun yaşanıyor. İltica kamplarında insanlar kendilerini asıyor, kendilerini yakıyor.

Avrupa içine girdiği ekonomik buhrandan kaynaklı artık bir umut olmaktan çıkmıştır. Aksine bugün Avrupa'da yaşayan göçmenler yoksulluk, neo-naziler tarafından öldürülme korkusuyla yaşıyorlar. Avrupa ülkeleri birleşip emperyalist AB blokunu

oluşturdular ama bugün bu gerici blok kendi halklarına bile umut veremiyor. Bütün bu sorunlardan kaynaklı, yakın zamanda AB'nin gelişimine ilişkin Fransa'da ve Hollanda'da yapılan referandumunda -halk oylamasında- AB'ye hayır oyu çıktı. Avrupa halkı Avrupa ülkelerinin birleşmesinden yana değil. Bu sonuç emperyalistleri korkuya düşürdü, seçimlerin ertesi gününde AB'nin geleceğine ilişkin yoğun tartışmalar başladı. Ardından gelişen kitlesel eylemleri sivil faşistler aracılığıyla, çıkarıldıkları yeni yasalarla engellemeye çalışıyorlar. İngiliz polisinin suçsuz bir insanı öldürmesi bu saldırgan politikaların bir parçasıdır sadece.

Londra'daki eylemler emperyalist güçlerin tezgahlarından biri. G-8 Zirve'sine karşı yüzbinlerce insanı birleştirdi. ABD'nin Irak işgalinden sonra anti-emperyalist mücadelede sıraya geldi. Bu gelişme G-8'lere karşı Evian ve İskoçya'da, her yıl İsviçre'nin Davos kentinde Dünya Ekonomik Forumu'na -WEF- karşı yapılan kitlesel protestolarda kendisini gösterdi. Anti-emperyalist kitlesel gösteriler efendileri korkutmuş olmalı ki, tamda G-8'lerin toplanma sürecine denk getirilen patlamalar oldu. Avrupa'daki anti-emperyalist kurumlar bu tür eylemler karşısında çabuk geriliyorlar. Çünkü bu kurumlar 'sadece savaşa' karşılar, radikal bir duruşa sahip değiller. Dolayısıyla bu tür emperyalist oyunlar karşısında çabuk etkilenip geriliyorlar.

Almanya'nın Özgür Politika gazetesini kapatması çok şaşırılacak bir gelişme değil. Avrupalı emperyalistler zaman zaman

devrimci hareketlere yönelik operasyonlar yapıyorlar. Ancak bu daha kapsamlı bir saldırı. Kürt ulusal sorunu karşısında AB'nin tavrı, Türk şovenistlerinin tavrından farksızdır. Kürt reformistleri, AB'yi kurtuluş kapısı gösteren diğer reformist hareketler bu durumdan ders çıkarmalıdır. Türkiye AB'ye girse bile değişen hiçbir şey olmayacak. Çünkü AB Kürt ulusal sorunu karşısında, sınıf mücadeleleri karşısında faşizan tutum içinde.

Avrupa'nın geleceği çok karışık olacak. Girdiği ekonomik kriz sorun üstüne sorun çıkıyor. Her geçen gün yaşam koşulları zorlaşıyor. Geleceği kaos olan bir sistemin gençliğe verebileceği hiçbir şeyi olmaz. Avrupa'da gençliği bir kargaşa ortamı bekliyor. Kısacası gençliği iyi bir gelecek beklemiyor. Dolayısıyla gençliğin sınıf mücadelesinin içerisine atılmaktan başka çaresi yok. Eğer gençlik geleceğini daha sağlıklı kurmak istiyorsa çürümüş emperyalist sistemi yıkmalı yerine eşit, özgür, demokratik sistemi kurmak için mücadele etmelidir.

### **Avrupalı gençliğin ülkemize bakışı nasıl?**

Bu sorunun cevabı biraz karışık. Çünkü buna ilişkin değerlendirme yapan bir gencin geldiği sosyal tabaka çok önemlidir. Eğer sınıf çelişkilerinin farkına varmamış bir burjuva çocuğuna sorarsanız şöyle yanıtlar: "Yaşam seviyesi düşük fakir bir ülke ancak tatil yapmak için mükemmel." Bu soruya sınıf mücadelesinin bilincine varmış birisi yanıt verirse o da: "Yarı-sömürge, yarı-feodal, emperyalizmin zayıf halkalarından biri ve sınıf çeliş-

kileri keskin bir ülke. Demokratik Halk Devrimi'ni yapmak için şartlar uygun. O halde, yakın zamanda yapılacak devrimin adreslerinden biri olduğu için 'Haydi Türkiye-Kuzey Kürdistanına'" diye cevap verir.

ADGH olarak son yıllardaki gelişmelerden umutluyuz. Türkiye-Kuzey Kürdistan DGH'nin faaliyetlerini dört gözle takip ediyoruz. Takip edebildiğimiz kadarıyla faaliyet alanları genişliyor. Kalıcı ve sürekli gelişen bir mücadele seyri yakalamalıyız. Bunun içinse kurumsallaşmaya azami önem vermeliyiz. Köklü sorunlar karşısında, kalıcı çözümler bulmalıyız. Kendimizi ekonomik, kültürel, basın-yayın, askeri vb. bütün alanlarda örgütlemeliyiz, biz bunları yapacağımızdan umutluyuz.

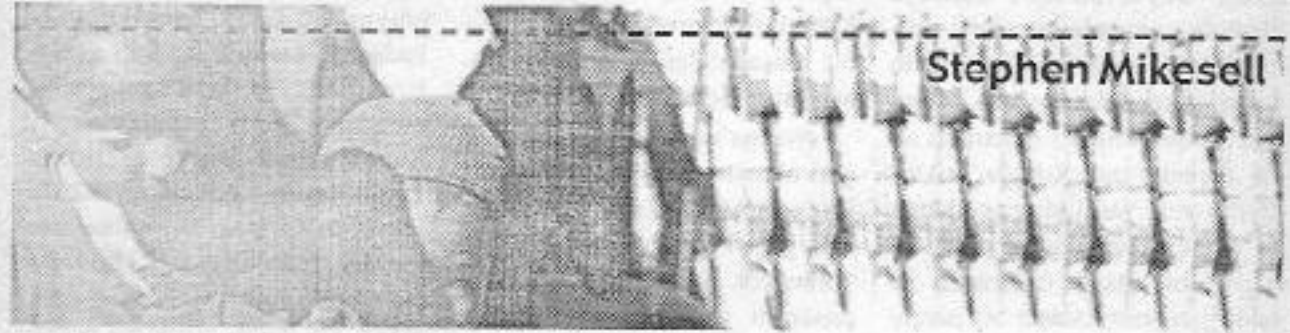
### **Son olarak söylemek istediğiniz birşey var mı?**

Daha birkaç ay önce Dersim'de 17 kardelenimiz cehennem zebanileri tarafından katledildi. Bizler bu yoldaşlarımızın çoğunu tanıyorduk ve son yıllarımızı onlarla birlikte yaşadık. Onlarla yoldaşlık yapmak erdemdir, biz bu haklı gururu yaşıyoruz.

17'ler halkın bağrından kopan ateş toplandırlar. Eğer özgür dünya ve yeni kültürle donanmış bir toplum istiyorsak, 17'lerin kararlılığı ile donanmalı ve geleceği onlardan öğrenerek taşınmalıyız. Bu anlamda hakim sınıfların geliştirebileceği oyunlara gelmemeli birliğimizi daha pekiştirmeliyiz.

Son olarak Özgür Düşün kolektifine ve Türkiye-Kuzey Kürdistan'daki DGH'li yoldaşlara çalışmalarında başarılar diliyoruz, teşekkür ediyoruz. ☐

# NEPAL'İN ÇOCUKLARININ NEDEN DEVRİME KATILACAĞI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER



Stephen Mikesell

Stephen L. Mikesell  
uzun yıllar Nepal'de  
yaşayıp çalışmış bir  
antropologdur.  
Class, State, and  
Struggle in Nepal—  
Writings 1989-1995  
başlıklı bir kitabı  
bulunmaktadır.

Uluslararası Af Örgütü Maoistlerin çocuk asker kullanımını kınıyor, ABD ve Batı Avrupa hükümetleri de bu kınamayı askerî yardımlarına bir gerekçe olarak gösteriyorlar.

#### Bu konuda bazı düşünceler:

Savaş korkunç bir şey ve ideal olarak çocukların savaşta hiçbir şekilde yer almaması gerekiyor. Nakarat, çocukların okulda olması gerektiği yolunda. Ancak, bu bir yana, savaşın onlara Nepal'de ayaklanmanın başlamasından çok daha önce ulaştığı öne sürülebilir ve ayaklanmanın halkın kendilerine dayatılan savaşa karşı mücadelesinin aşırı değilse, en görünür tezahürlerinden biri olduğu söylenebilir.

Tarihsel olarak Nepal, beraberrinde uzun süreli bir acıyı getiren büyük eşitsizlik ve sömürüyle karakterize oldu; Nepal kırsalının daha ondokuzuncu yüzyılın ilk yarısından itibaren yükseldiği, tarihçi ve Katolik peder Ludwig Stiller'in "sessiz çılgılık" dediği

tam da buydu. Sessiz, çünkü bu çılgılık tarih kitaplarında ve turistik rehberlerde yer almaz. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında bu sömürü "yoksulluk" terimiyle tanımlandı, tahlil edildi, çerçevesi ve tözsüzleştirildi; yoksulluk denen yoksunluğu sözümler ona girdilerle telafi eden yabancı yardımlar ve kalkınmanın hedefi olan birşeyden yoksunluk. Ancak yoksulluk salt Stiller'in en az ikiyüz yıldan beridir Nepal siyasasına içkin olarak tanımladığı eşitsizlik ve sömürünün bir belirtisi olduğunda, o zaman tarihsel olarak ülkedeki eşitsizlikten çıkar sağlayan aynı elit tabaka eliyle akıtılan dış yardımın girdileri, eşitsizliği misli görülmemiş ölçülerde derinleştirip sömürüyü yaygınlaştırmadan öte bir yarar sağlamaz.

Sözünü ettiğim savaş bu, ve her zaman zorla desteklenmesine karşın, yeni olan halkın buna karşı kendi zoruyla karşı durmaya başlamasıdır. Çocuklar bu yeni zor kullanımının mağduru olsa da,



uzun süredir devam edegelen bir savaşın bir evresi sadece; üstelik de Nepal'in kırsal nüfusu zora başvurmaya başlamadan önce yorumcular için pek de sorun gibi gözüküyordu. Bu tarihsel terimlerle görüldüğünde, eğitimin kırsal kesim çocuklarının büyük çoğunluğuna neler sunduğu ve savaşın doğası, kökenleri ve gidişatı, ana akım yorumcularının şu sıralar çerçevlendirdiği tarzdan çok farklı gözükebilecektir.

Öncelikle, kırsal çocuklar için sorun eğitimidir. Nepal'deki kırsal kesim çocukları için okul, bir sömürgeleştirme kurununun biraz daha fazlasıdır. Okula gitmekle dahi, çocuklar kendilerine ait olmayan bir sınıf mücadelesine dahil olmaktadır; tıpkı ABD hükümetinin anadilleri ve kültürlerini unutturmak üzere zorla Hristiyanların yönettiği yatılı okullara gönderdiği yerli Amerikalılar gi-

bi. Nepal'deki kentsel yatılı okullarda dahi, kültürel kısırlığın, öğretmenlerin ve metnin yetkisine vurguyu, çirkin çimento duvarlı sınıfları, sınavlara ve müfredata uygunluğa vurguyu, her zaman fazlasıyla sinsi bulmuşumdur. Müfredat hep tartışmalı bir alan olageldi; ama eğitim sisteminin sömürgeci devletler tarafından itih edilip dayatıldığı Nepal'de bu büsbütün böyledir.

Eğitim müfredatı ABD okullarından gelmektedir ve burada dahi özellikle çocukların akıllarını sömürgeleştirmeye ve onları uysal, evcilleştirilmiş bilgi abıcaları ve tüketicilere, gerektiğinde de soru sormayan sadakatli askerler ya da asker destekçilerine dönüştürmeye yönelik oldukları için tüm eğitim mekanizmasının en gevşek kısımlarıdır ve en kuşkuyla kuramlarla doludurlar. Bu, özellikle de ABD'de Afrika-Amerika Özgür-

lük Okullarından, okul yüzü görmemiş, ama deneyimlerinden öğrenmiş, acılı eski-köle Afrika-Amerikalılardan ve Vietnam'dan dönen öğrenci askerlerin dışkırıklığıyla kampüslere yönelen mayalanmadan sonra, 1970'lerden itibaren liberal eğitime yönelen birleşik karşı-saldırıların ardından, daha da doğrudur. (Kuşku yok ki, köleliğe ilişkin "eski" saptaması, kırsal kıracı-çiftçilik ve kentsel sömürge siyah gettonun yükselişi ile, daha yakın zaman önce Afrika, Amerika, Hispanik ve yerli halklarına karşı uyuşturucu savaşı sırasında olmak üzere en az iki kez yeniden keşfedildiği ileri sürülebilir.)

Nepal'deki kentsel okullar salt sömürge yöneticileri yetiştirmekle kalmayıp sömürgecilğe yürekten bağlı elit bir intelligentsia kadrosunu (yani aydınlar beratını taşıyan bir bireyler sınıfını) da biçimlendirmeye hizmet ederken -yaşam tarzı, kültürü ve hedefleri eğitim ve reklam aracılığıyla içselleştirilmiş-, Nepal'deki kırsal okullar buna ek olarak, temelde kırsal genç insanları toplumdaki rollerden vasıfsızlandırmaya ve onları başarısızlığa mahkum kalmaya hizmet etmektedir. Nepal'deki son yılın olan 1996'daki okul bitirme sınavlarında, kırsal okullardan tek bir çocuk dahi ilk aşamayı geçebilmiş değildir -ki bu da kırsal çocukların daha prestijli kolejlerden, özellikle de, orta sınıf ebeveynlerinin çocukları için düşlediği mühendislik ve doktorluk gibi mesleklerden celenmesi anlamına gelmektedir. Mühendis ve doktorların kendilerine toplumun verdiği statüyü hak ettiğini düşünmemekle birlikte, kırsal genç insanların bu düzenlemeye karşı başkaldırma haklarının olduğunu ve savaşın, onlara verileden çok daha iyi bir okul olduğunun savunulabileceğini düşünüyorum.

Başkaldırdıklarının tek nedeni

de bu değildir; ancak bu konuya girmeden önce, yüzden çok bağrı-şıp çağrışan öğrencinin üstüste yığıldığı sınıflarıyla kırsal okulları gayet iyi anımsadığımı belirtmeliyim. Bu çocukların kültürel-toplumsal ve çevresel eğitimden eğitimleştirildiğine tanık oldum; antropologların kurumsal-temelli eğitime karşı olarak kültürlere dediği de budur. Nepal'in aklen disipline edilmiş, sopayla yola getirilmiş kırsal çocukları okullardan hem devlete giriş kapısı olarak kullanılan sınav sistemini geçemediği için bürokratik, sömürgeleştirilmiş devlet için vasıfsız olarak mezun olurlar, hem de zengin dolaylımsız durumları ve karmaşık sorunlara hitap etmek için gerekli bilgi ve deneyimin büyük bölümünden yoksun bırakılırlar; tarımın, bitki, hayvan ve ekolojinin, toplumsal çerçevenin bilgisi, tüm bunların daha geniş toplumsal ve tarihsel bağlanımlara nasıl uyduğunun anlaşılması, ve bu sorunlara yerel açıdan uygun çözümler geliştirme potansiyel ve inisiyatifinden...

Dahası, eğitim sistemi onlara tarım ve kol emeğini küçümsemeyi öğretti; böylece eğitim yalnızca önelerine sömürge toplumunun yolunu açmamakla kalmadı, aynı zamanda onları, hem silahlı savaşın hem de sömürgeleştirici savaşın daha genel "zorunlu seferberlik işgücü" nün unsurları olarak cemaatlerinden ve kırsal kesimden kopardı. Piyasa-temelli girdileri ve teknikleriyle "kalkınma" denilen şeyi yüceltirken, yerel olarak üretilen kültürü değersizleştirdi. Nepal'in çocukları hem kültürden ve yerden, hem yurttan ve toplumda bir rolden yoksun bırakılmış insanlara dönüştürülmektedir. Dahası bu eğitim kırsal emek, kaynaklar, toprak ve doğayı tüketmekte olan, tarihsel rollerini de-

ğersizleştiren, işlev çoğulluklarını indirgeyen, gelecekteki değerlerinden yoksun bırakan ve onları metalara dönüştüren şirketlerin köylü kültürüne karşı sürdürmekte olduğu daha geniş savaşın bir parçasıdır. Ormanların, ırmakların, kültürel bilginin ve sermayenin gelecekteki değerlerinin yanında, defter-i kebirini dengeleme, bizahtihî ekolojik sistemler ve doğal süreçler dahil her türlü talebin karşısında sermaye yatırımlarına belirli düzeylerde getiri sağlama uğraşındaki kapitalizmin, ırmakları kirletip barajlarla donatırken, ormanları yok ederken, vadileri madencilik için delik deşik ederken, türleri tahrip ederken ve gezegenimizdeki yaşamı tasfiye ederken çevrelerden, cemaatlerden ve toplumlardan kopardığı dolaylımsız ve kısa-vadeli kazançları cüce kalmaktadır.

Maoist hareketin bu ve diğer kırsal kesimler arasından yükselmesinin nedenlerinden biri bu düşüncüklüğü ve bu düşüncüklüğüne karşın farkındalıktır. Ve Maoistler olmasaydı bu öfke başka tarzlarda ifadesini bulurdu, büyük olasılıkla da yıkıcı ve kendini-yıkıcı tarzlarda. Maoist hareket çok güçlü bir biçimde ortaya çıkmıştır çünkü Maoizm, herşey bir yana, olası başka bir dünyaya dair güçlü bir imge sunan ve toplumun sunmadığı bir kişisel ve grup güçlenmesi aracı olarak görülebilecek kudretli bir örgütlenme gücüdür.

Bu ithal eğitim, Nepal'in cemaatleri ve kültürlerine karşı elli, hatta belki de yüzlerce yıldır sürdürülmekte olan savaşın bir parçasıdır. Bu, öğrenme ya da öteki bilgi ve fikirlerin önemli olmadığı anlamına gelmez, ancak eğitimin Nepal'e ithal edilen ve dayatılan bu kısmı, sinsice rolüne göre daha arızlıydı.

Maoistler bu konumu kabul et-

mektedir ve halkın toplumsal, üretimci ve kültürel yaşamı için hem erişilebilir hem de ona sıkı sıkıya bağlı alternatif bir eğitim biçiminin arayışı içindedirler. Eğer adem-i merkezileştirilir, yerel olarak kontrol edilir, ve her bir cemaatin kültür ve deneyiminden kaynaklarsa ve dünyaya daha tam bir tarzda an-gaje olmanın araçlarıyla donanırsa, böylesi bir eğitimin gerçek anlamıyla devrimci bir alternatif oluşturacağı kanısındayım. Böylesi bir olasılık genç insanların mücadeleye katılmasında güçlü bir dürtü oluşturmaktadır.

Tüm Nepal kırsalında çocuklar sözün tam anlamıyla borç içinde ve çalışma zorunluluğuyla doğmaktadır. Toprak ağaları, sahuçiler (esnaf) ve kentsel elitler için çalışmak uğruna köylerden sürülürler; en alçakça muamelelere reva görülür, daha da beteri Bombay ya da başka yerlere kaçırırlar. Uluslararası Af Örgütü ya da ABD hükümetinin bu çocuklar için göz yaşları nerede? Salt doğumları nedeniyle savaşa devşirilmiş değiller mi? Buna karşı mücadele etmeye hakları yok mu? Silaha sarılmak için meşru nedenleri olmaz mı? Dahası, Af Örgütü'nün verdiği yaş 14 ya da 15'tir ki bu da zor deneyimler okulu ve kırsaldaki örtük ya da açık sömürgeleştirme için ileri bir yaştır. Ve başka bir açıdan bakarsak, "kalkınma" denilen ve gerçekte sömürgeleştirme ile onunla atbaşı giden toplumsal, zihinsel, kültürel ve fiziksel tecavüzlerden ibaret olan şeyin kırsala karşı yürüttüğü genel savaş dahil, savaşın insanlıktan çıkartıcı doğası verili kabul edildiğinde, her yaş ona dayatılanlar için çok genç, ona karşı mücadele etmek içinse yeterince yaşlıdır.

*Revolutionary Worker #1274, Nisan 10, 2005, Makalenin orijinali rwor.org'da bulunabilir. □*

# Kimlik

## Ama Nereye Kadar?



**İ**nsan, kültürel, ekonomik, etnik, coğrafi vb. açıdan belirlenmiş koşullar altında dünyaya gelir. Hiç kimse doğduğu çevreyi, dilini, ailesini değiştiremez. Bütün bu koşullar kişiye bir kimlik yükler. Ancak bir kimsenin "kim" olduğunu tanımlamak için bütün koşullar yeterli midir? Birine "kim" olduğu sorulunca yanıt olarak yaklaşık yukarıda anılanlar sayılır böylelikle kim olduğu ortaya konulmuş kabul edilir. Oysa kimliğin tek kimseye özgü olacak başka bir ögesi olması gerekir. Tekil olarak bir insanı belirgin kılan, ona her yerde diğer insanlardan ayırtan, kişinin "benliği"dir. Bir insanın benliği, kendine özgü yapısıdır ve o insanı başka insanlardan ayırır. Karakter ve kişilik bir insanın kendine özgü yapısını kurar. Karakter kalımsal olarak atalardan alınırken, kişilik bireyin gelişmesiyle ortaya çıkar. Kişiyi kişi ya-

pan demek ki kişiliktir. Kişilik üzerinde kültürel, sosyal, ekonomik koşullar etkili olsa da belirleyici olan "ben"dir. Kişilik kişinin etkin olarak kurduğu benliğidir. Öyleyse bir kişinin en belirleyici kimliği kişiliğidir.

Çağımızda kimi çevrelerde kişilik dışındaki çeşitli kimlikler; etnik, cinsi, dinsel kimlikler son amaç olarak ortaya konuluyor. Kimliğin sıkıntısı bir kimsenin kendini belli bir grubun üyesi görmesiyle, diğerlerini dışarıda bırakan bir tutum takınmasıdır. Halk arasında çeşitli çelişkiler görülür dolayısıyla çeşitli kimlikler arasında çelişkiler görülmesi olağandır. Ancak uzlaşılabilir nitelikteki bu çelişkiler kör kimlik savunuculuğuyla uzlaşmaz çatışmalara dönüşürülebilir.

Kimlik kişiliği ortadan kaldırıyorsa engellemek gerekir. Bir kim-

*Devrimci olmak saygın olmayı gerektirir, devrimci her zaman halkının önünde giden olmalıdır. Davranışlarıyla, yapıp ettikleriyle erdemi amaç bilmelidir. Fakat ne yazık ki, kişisel zaafılarına devrimci kimlikle gizlenmeye çalışıldığına çokça karşılaşılır. Elbette devrimci kimlik, kişiye kimi değerleri yükler kişinin yaşamı kavrayışını değiştirir ancak devrimci kimlik, sağlam bir kişiliğin üzerine kurulmadığı durumda eğreti durur.*

se kendini herhangi bir toplumsal kimlikle özdeşleştirirse, geriye o kişiyi kuracak başka hiçbir öge kalmaz. Çözüm kimliksizleşme değil kimliği belirli ölçüler altında tutmaktır. Kimlikler arasında ayrımcılığa karşı mücadele verilirken varılacak nokta kişilikli insan olmalıdır. Kimliği bir amaç olarak saymamak, kimliği yok saymak olarak anlaşılmalıdır. Kimliği kişilikle sınırlamak, kimliksizleşmeyi savunmak anlamına gelmemeli. Kimlik, dengelenmediği ölçüde, gözleri karartır, çevrede olup-bitenleri sağlıklı çözümleme olanağı ortadan kalkar.

Kimlik karşısında kişi edilgen değildir, bir başkasını seçme şansı yoktur. Kimlik kişiye sorulmadan verilir. Kişilik belirli bir kimlik çerçevesinde oluşur. İnsanın doğduğu topraklar, soluduğu hava peşini bırakmaz. İnsana, kişilik dışında

giydirilmiş bütün kimlikler yapaydır, ekonomik ve sosyal ilişkiler sonucunda ortaya çıkar. Etnik, kültürel, dilsel kimlikler insanlık açısından zenginliğin göstergesidir ancak uç noktaya taşınmaları ayrımcılığı tetikler.

Sözgelimi belirli bir etnik kökenden gelen bireylerin kendilerini öbürlerinde üstün tutan, tarihi kendileriyle başlatan, örneğin yoğurdu ilk bulan ya da atı ilk evcilleştiren tarihleri öbür etnik topluluklarda karşı tepkilerin oluşmasına yol açabilir. Kuşkusuz bir kimliğin değerine olan iktidarı asla savunulamaz. Başkalarıyla kimliklerinden soyunmuş olarak yüzleşen insan kendini en seçik biçimde ortaya koyandır. Herhangi bir kimliğin tutucu biçimde savunulması gerici ideolojilerin halk arasında yaygınlaşmasına neden olur.

Daha önemlisi kimliğe yapılan her aşırı vurgu, sınıf çelişkilerinin gözden kaçmasına neden olabilir. Üretici güçler arasındaki çatışmalar çeşitli biçimlerde ortaya çıkar, her zaman da yalın olarak kendilerini ortaya koymaz. Bu yüzden sınıfların mücadelesi insanların, dinlerin, etkin kökenlerin mücadelesi gibi algılanabilir. Bu durumda, yaş, cinsiyet, kültür, etnik köken, vb. nedenlerle diğer insanlar arasında kimilerinin aşağılanmasına varan ayrımcılık ortaya çıkabilir. Böylece kimlik sınıf çelişkilerini de örter. Kendini aynı kimlik içerisinde tanımlayanların görünürde birbirlerinden farkı yoktur çünkü onları bir kılan kimliktir. Kürt ya Türk kimliğinde burjuva, köylü, proleter hepsi silleştir.

Kişi kimlik edinmekle bir topluluğun üyesi olur. Kimliği oluşturunca o kimliği oluşturan diğer bireylerle bir olunur. Bir olmak eşit olmak anlamında güzeldir. Ancak bir olmak, belirsiz, silik ol-

mak, başkaları üzerinden kendini tanımlamak olacaksa kabul edilemez. Böylesi bir durum kişisel özgünlüğün ortadan kalkmasına neden olabilir. Kimlik benlik çatışması burada başlar.

Halk arasında iki büyük tehlike olarak görünen iki çeşit kimlik vardır: Biri dinsel, diğeri etnik kimlik. Her din kendi yandaşlarına değer verir, diğerlerini dışta tutar. Etnik kimlik, kültürel olarak düşünüldüğünde halkların gericiliğe karşı mücadelesini engelleyen karşı silaha dönüşebilir. Kimlik tuzakına karşı halkların kardeşliğini vurgulamak gerekir. Halk arasında en toparlayıcı kimlik, emek üzerinden yükselen insan olma yani kişi olma kimliği olmalıdır.

Kimlik devrimci demokrat çevrelerde kimi zaman şöyle bir gerici unsur durumuna da gelebilmektedir. Siyasi kimlik edinmiş biri, siyasi kimliğin gölgesinde kendini gizleyebilmektedir. Devrimci olmak saygın olmayı gerektirir, devrimci her zaman halkının önünde giden olmalıdır. Davranışlarıyla, yapıp ettikleriyle erdemi amaç bilmelidir. Fakat ne yazık ki, kişisel zaafının devrimci kimlikle gizlenmeye çalışıldığına çokça karşılaşılır. Elbette devrimci kimlik, kişiye kimi değerleri yükler kişinin yaşamı kavrayışını değiştirir ancak devrimci kimlik, sağlam bir kişiliğin üzerine kurulmadığı durumda eğreti durur.

Tarih boyunca insanlık zaman zaman sapmalar yaşasa da uzun erimde hep ilerlemiştir. Toplum gelişmesinin yüksek aşaması olarak anlamını bulan komünizm insanı en yüksek amaç olarak koyar. Sınırların, paranın, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin her türlü otoriter kurumun ortadan kalktığı bir toplumda kişi yalnızca kendine yaslanacaktır. □



İnsan hak ve özgürlükleri sınırlandıran, baskıcı, sansür-cü yasalar yapılarak veya uygulamalarda bulunarak, demokrasi, hak ve özgürlükler korunmaz; aksine olanlar da gasp edilir. Bu girişimler, ne gerillalara tek taraflı ve karşılıksız ateşkes çağrısında bulunmakla, ne egemenlerin halklar yararına düzenlemeler yapacağı beklentisine girerek, ne de "Kürt milliyetçiliği yapıyorlar" yalanıyla ezilen Kürt halkının yanında olmayarak asıl ırkçılığı yapan DİSK yönetiminin tavırları ile boşa çıkarılamaz.

## "TERÖRLE MÜCADELE" Mİ HAKLARI GASP ETMEK Mİ?

**E**mperyalist ülkelerde, her intihar saldırısından sonra gündeme getirilen, teröre karşı yeni önlem ve yasalar, Türkiye'de de şu günlerde sıkça ağza alınmaya başladı.

Günümüzde, devletlerin en önemli güvenlik sorunu olarak ifade edilen, 'terör' eylemlerine karşı, özellikle emperyalist ülkelerden eş zamanlı olarak yapılan veya yapılmaya çalışılan düzenlemeler, onların müttefiki olduğunu söyleyen ülkelerden hemen karşılığım buldu. PKK/KONGRA-GEL'in son birkaç aydır artan askeri eylemleri sonucu kayıplar veren TSK cephesinden, anti-demokratik maddeleri içeren Terörle Mücadele Yasası'nın (TMY'nin) daha katı ve baskıcı hükümlerle yeniden düzenlenmesi istemi yükselmeye başladı. Kürt ulusal hareketinin eylemlerinin artmasının yanında; 17 Haziran 2005 ta-

rihinde Mercan Vadisi'nde katledilen maoist kadro ve aktivistin kitlesel ve yaygın eylemliliklerle sahiplenilmesi, Adalet Bakanlığı önünde Eyüp Beyaz'ın yargısız infazının teşhir edilmesi devletin kolluk güçlerince tepkiyle karşılandı. Öncelikle, Genelkurmay II. Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ tarafından; bu eylemlere karşılık gelen İngiltere Terörle Mücadele Yasası'ndan örnekler verilerek hükümetin harekete geçmesi için baskılanma yapacak açıklamalara hız verildi. Askeri ve polisiye güçlerin yetkilerinin kısıtlanarak hareket alanlarının daraltıldığı, ellerinin kollarının bağlandığı bunun nedeninin ise AB'ye uyum adına yapılan hukuki düzenlemeler olduğu belirtilerek AKP hükümetine sitem etmeye başladılar. Bu derece yoğun olarak 'terör'e dair ifade edilen saldırı içerikli açıklamalar karşısında daha fazla duramayan

hükümetin adalet bakanı bir toplantı organize etti. Organize edilen toplantı için, adalet, dışişleri ve içişleri bakanlıklarından, MİT, MGK Genel Sekreterliği, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, üniversite ve Yargıtay'dan temsilciler olmak üzere 33 kişilik bir komisyon oluşturuldu. Bu komisyon TMY'ye ilişkin yasa tasarısı hazırlama görevi ile görevlendirildi. 'Terör' faaliyetlerinin önüne geçmek amacı ile bu faaliyetleri övencileri, bunların propagandasını yapanları, caydırıcı niyetle olacak yaptırımlarla dize getirmek hedeflenmektedir.

Dünyada, egemen ve hakim güçlerce, haklı ve haksız ayrımı yapmadan; ezilenlerin, sömürülenlerin, asimile edilenlerin karşı güçlere yönelik verdikleri her türlü mücadele terör eylemleri olarak adlandırılarak bu mücadeleler karalan-

maya çalışılmaktadır. Bu girişim kendisini, 1970'lerden itibaren göstermeye başlamıştır. 8 Eylül 1972 tarihinde Münih Olimpiyatları'nda Filistinli militanlarca kaçırılan 9 İsraili'nin 'kurtarılması' amacıyla Alman Güvenlik Güçleri'nce yapılan operasyon İsraililerin ölümüyle sonuçlandı. Yapılan operasyonun ölümle sonuçlanması üzerine dönemin Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Kurt Waldheim, BM'nin 27. Genel Kurulu'nda görüşülmek üzere; "İnsan hayatını tehlikeye sokan veya insan hayatına mal olan veya temel özgürlüklere hanel getiren terörizmin ve diğer şiddet eylemlerinin önlenmesine dair tedbirler" diye bir öneri metni sunmuştur. Sunulan bu metinle, ezilen halkların haklı savaşmaları terörizm karalaması ile mahkum edilmek istenmiştir. Günümüzde, emperyalistlerle onların işbirlikçisi ve uşaklarına itham kaynağı olan da bu mantıktır. Ancak o dönem bu öneriye karşı Arap ülkeleri Ortadoğu sorununu gündeme getirerek, Afrika ve bazı Asya ülkeleri de, yabancı-sömürgeci devletlerin idaresi altında olan halkların meşru direniş hareketlerini ortaya koyarak karşı çıkmışlardır. Öneri olarak sunulan metnin gündeme alınması, ezilen-sömürge olan halkların meşru mücadelelerinin terör eylemi olarak değerlendirilmesine yol açacağı endişesi ile kabul görmemiştir. Yapılan tartışmalar sonunda gündem önerisi olarak sunulan metinden; "terörizm" kavramı çıkarılmıştır. Bunun nedeni; geri bırakılmış ülkeler, sosyalizm etiketli ülkeler ve Çin Halk Cumhuriyeti tarafından, emperyalistlerce "terörizm" diye adlandırılan şiddet eylemlerinin asıl nedeninin, sömürgecilik, ırkçılık, yabancı egemenliği olarak görülmesidir. Emperyalistlerce ileri sürülen önerilerin hiçbirinde asıl kendilerinin ve işbirlikçi-

uşaklarının yaptıkları devletin terör faaliyetlerinin kapsam dışı bırakılması bu taslakların kabul görmemesinin nedenlerindedir.

Türkiye'de 1991 yılında Türk Ceza Kanunu'ndaki 141,142. ve 163. maddelerin kaldırılıp bunların düzenlendiği maddeleri de ihtiva eden 3173 sayılı TMY ile devletin varlığına yönelik, cebir, şiddet ve baskı kullanılarak yapılan her türlü eylem terör kapsamında tutulmuştur. Bu yasanın yürürlüğe sokulması ile, Türk devletinin ve cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini bozmak doğrultusunda faaliyet yürüten örgütlerin terör örgütü oldukları ve bu örgütlerle etkin mücadele etmenin araçlarından birinin TMY olduğu sıkça vurgulandı. Bu yasa kapsamında değerlendirilen suç işleyen kişilerin, ceza kanununda öngörülen cezanın yanı sıra arttırılarak cezalandırılacakları hükmü hala varlığını korumaktadır, onca demokratikleşme söylemine rağmen. Yürürlüğe giren 'yeni' TCK, TMY ile yapılan tüm düzenlemeleri içermesine ve hatta ondan daha ağır hükümleri barındırmasına rağmen hala TMY'nin varlığının orta yerde durmasına anlam vermek oldukça güçtür. Bu durumu sona erdirmek yerine, devlet yetkilileri, militarist kesimce savunulan, TMY'ye faşist nitelikli yeni maddeler yerleştirilerek insan hak ve özgürlüklerine dönük bir saldırı hazırlığı içerisine girmiş bulunuyorlar. Buna gerekçe olarak sunulan; uyum yasaları çerçevesinde yapılan hukuki düzenlemelerle, TSK güçleri ile emniyet güçlerinin yetkilerinin daraltıldığı için teröre ve teröristlere karşı elleri-kollarının bağlandığı yönündeki açıklamalar gerçeği yansıtmamaktadır. Onları asıl rahatsız eden durum; Kürt Ulusal Hareketi önderi Abdullah Öcalan'a dönük tecrit uygulamalarını protes-

to etmek amacıyla yapılan gösterilerin kitleselliği, yaygınlığı yanında atılan sloganlar ve ellerde taşınan Öcalan posterleri ile yıllardır Kürt halkı üzerinde yürütülen haksız savaş pratiğinin istedikleri sonucu vermemiş olmasındandır. 13 Eylül'de Gemlik'te miting yapma girişimi ile oraya akan binlerce insan ve gerilla cenazelerinin mitinglere dönüştürülmesi, hakim sınıflar cephesinde; asimilasyon, katliam, hapsedme, sürgün politikaları ile bir halkın imhası ve inkarının mümkün olacağı görüşünde ısrar edenleri bir kez daha mahkum etmiştir.

Yaşananlar karşısında ne yapamayacağını bilemeyenlerin aklına, yine baskı, sansür, katletme, hapsedme yöntemlerinden başka çıkar yol gelmedi. Çünkü, devletin militarist güçlerine göre, teröristler ve onlara destek verenler yapılan demokratikleşme yasaları ve düzenlemeleri neticesinde 2003 yılında 6.Uyum Paketi ile TMY'nin 8. maddesinin yürürlükten kaldırılması sonucu oluşan boşluktan yararlanmaktadır. İlker Başbuğ'un, "Hangi yöntem, maksat ve düşünceyle olursu olsun devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü bozmayı hedef alan yazılı ve sözlü propaganda ile toplanı ve yürüyüşü"nü suç sayan 8. maddenin yerini dolduracak bir hükmün bulunmamasından yakınması yerinde bir yakınlık değildir. Mercan'da 17 Maoist komünistin katledilmesini protesto eylemlerine katıldıklarından dolayı, Adana, Samsun ve Ankara'da onlarca kişinin; "suçu ve suçluyu övme suçunu işledikleri" gerekçesiyle tutuklanması, Gemlik Yürüyüşü'ne katıldıkları ve yapmış oldukları konuşmalardan dolayı DEHAP Genel Başkanı Tuncer Bakırhan ile parti yöneticilerine yönelik 'yasal' işlem yapılarak haklarında yurtdışına çıkış yasağı kararı verildi. Bazı il ve ilçe başkanları ise



çeşitli eylemlerde yaptıkları konuşmalardan ötürü tutuklandı. Bu örneklerde bile ortada ne TMY açısından ne de 'terör' örgütlerinin propagandasına engel olmak açısından boşluk bulunmaktadır. Bilakis R. Tayyip Erdoğan'ın bahsettiği gibi yürürlükte bulunan TCK'nın, 214. maddesi (suç işlemeye tahrik), 215. maddesi (suçu ve suçluyu övmek), 216. maddesi (halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama) sözü edilen boşluğa fırsat vermektedir.

CHP'nin meclisi, terör gündemli olağanüstü toplantıya çağırması her ne kadar CHP'nin önerisi 3 Ekim AB toplantısı öncesine gelmesi dolayısıyla reddedilmiş de olsa sosyal demokrat olduğunu iddia eden partinin faşist karakterini bir kez daha açığa çıkardı. Bu girişimin yanı sıra, uzun bir aradan sonra toplanan Terörle Mücadele Üst Kurulu'nda yaşam hakkına son verecek düzenleme istemli sesler yükseldi. Bu toplantıda, keyfi bir şekilde, gerek kalınacak bir durumda bile silah kullanmanın gerekli olduğu sebep gösterilerek yasal düzenleme talebinin ifade edilmesi ileriye dönük yargısız infaz

kaygısını beraberinde getirmektedir. Kürt illerinde sivil halkın üzerine ateş açılması sonucu insanları yaşamını yitirmesi, Ahmet ve Uğur Kaymaz, Şiyar Perinçek, 17 MKP kadrosunun ve Eyüp Beyaz'ın yargısız infaz sonucu katledilmesi, hükümet yetkililerinin; "Geriye dönüş olacağı yönünde kaygıya gerek yoktur." açıklamasını inandırıcı kılmamaktadır. Bugün TMY tasarısına ilişkin yapılan eleştiri ve yorumlar karşısında adalet bakanı...; "Henüz ortada taslağın taslağı vardır. Demokrasiden ve AB yolunda atılan adımlardan geriye dönük bir adım atılmayacaktır." beyanı ilerici, hak ve özgürlüklerin savunucularını, demokratik bir ülkede yaşamayı isteyenleri, sınıfsız-sınırsız bir dünyada yaşamayı arzu edenleri ve bu uğurda mücadele yürütenleri rehavete sürüklememelidir. Emperyalistler ve onların yarıdakçıları dünyanın tüm coğrafyasında demokrasi, insan hakları, terörizmle mücadele adına hak ve özgürlüklere dönük yoğun bir saldırı hareketi gerçekleştirmektedirler. TMY adını verdikleri yasalar da bu saldırıların hukuksal dayanağını teşkil etmektedir.

İnsan hak ve özgürlükleri sınırlandırılan, baskıcı, sansürcü yasalar yapılarak veya uygulamalarda bulunarak, demokrasi, hak ve özgürlükler korunmaz; aksine olanlar da gasp edilir. Bu girişimler, ne gerillalara tek taraflı ve karşılıksız ateşkes çağrısında bulunmakla, ne egemenlerin halklar yararına düzenlemeler yapacağı beklentisine girerek, ne de "Kürt milliyetçiliği yapıyorlar" yalanıyla ezilen Kürt halkının yanında olmayarak asıl ırkçılığı yapan DISK yönetiminin tavırları ile boşa çıkarılmaz. Bu tutumlar, tam da hakim sınıfların TMY ekseninde saldırılarını belirsizleştirerek kamuoyuna rahatlıkla dikte etmelerine yarayacaktır. Ezilen halklar açısından tek çıkar yol; hak ve özgürlükleri gerçek anlamda getirecek ve güvence altına alacak olan, yeni demokratik cumhuriyet anayasasının yürürlükte bulunacağı Yeni Demokratik Cumhuriyet'tir. Ezilenden yana mücadele yürüten demokratik kitle örgütleri ve yapılanmaların, halkın aydını olduğunu söyleyen kişilerin, bu ekseninde halkı bilinçlendirmeleri, kendi geleceklerini kazanmalarına yol göstermeleri gerekmektedir. □

# AYDINLIK? SORGULAR



1) Aydın kimdir? sorusunu alışageldik biçimde irdelemek değil de bunun pratikteki karşılığını somutlaştıracak tarzda ele alalım istiyoruz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

2) Ülkemizde "aydınlar" sorunu olduğu yönündeki görüşlere katılıyor musunuz? Ve sizce bu sorunun başlıca neden(ler)i ne(ler)dir?

3) İlerici-devrimci dinamiklerin aydınlara yaklaşım ve beklentilerini nasıl buluyorsunuz? Ve nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz?

4) İnsanlık tarihinin, aydınların mücadelesinin toplumsal ilerlemede en az ordular kadar belirleyici olduğunu hatırlatan örneklerle dolu olduğu düşüncesindeyiz. Bu açıdan bakıldığında ülkemizde bir 'aydınlar ordusu' oluşturulamaz mı? Düşünceleriniz nelerdir?

5) Şimdiye kadar böyle bir birliğin oluşmamasına neden olan eksiklikler nelerdir? Kimler bu noktada sorumluluk duymalı, bu mesele nin sağlıklı bir zemine oturtulabilmesi için neler yapılmalı?

## Bu Sayıda

→ R. SEYFETTİN ZOR


→ RAGİP DURAN

**ÇALIŞMAMIZ VE KATILIMCILARIN DİLE GETİRDİĞİ GÖRÜŞLERLE İLGİLİ FİKİR VE ELEŞTİRİLERİNİZİ ÖNEMLİ VE GEREKLİ GÖRDÜĞÜMÜZÜ YİNELİYOR VE (ÇOK UZUN OLMAMAK KAYDIYLA) KATKILARINIZI BEKLİYORUZ.**

[ozgur dusun kolektifi@hotmail.com](mailto:ozgur dusun kolektifi@hotmail.com)



Proleter aydının temel sorunu, kanımca, ülke nesnelliğiyle sadece önemli ölçüde değil, adamakıllı örtüşen bir program ile, bu programı yürütme nicelik ve niteliğine sahip bir öznenin, ne yazık ki 1920'lerden günümüze değin toplumsallaşamamış olmasıdır.

 Raif ZOR



1 → Soruda her ne kadar alışlageldik biçimde değil denilse de ben klasik yaklaşım tarzından vazgeçmeyeceğim.

18.yy.dan günümüze değin geçen gelişim süreci, aydın kavramını yeniden tanımlamayı zorunlu kılıyor. Fransızca sözlükte entelektüel sözcüğünün karşılığı olarak, akılla bilgiyle ilgili (olan kişi vb.) yazıyor. Bu tanıma esas alırsak, dünyanın NASA'larında, Slikon Vadi'lerinde Pentagonların hizmetinde, akılla bilgiyle ilgili olarak çalışanları da aydın olarak tanımlamak gerekecek. Oysa aydını aydın eden onun ölüm teknolojisinin geliştirilmesi ve sömürünün sürdürülmesinden yana akıl ve bilgi ile ilgili olarak çalışması değil, toplumun geniş kesimlerini bilgilendiren, doğasal ve toplumsal çelişkiler karşısında onları aydınlatan, ilerleten, haklı ve meşru mücadelelerine hem özne hem de nesne olarak katılan, dirimden yana etkinliği, işlevidir.

Demek ki akıl ve bilgi doğrultusunda çalışan her kişiyi aydın olarak tanımlamanın olanağı yok.

Bir toplumda kişiyi bağlı olduğu veya benimsediği sınıf kökeninden bağımsız olarak ele almak doğru değildir. Bu itibarla aydın niteliğine uygun veya yakın duran kişiler, kavramsal düzeyde, proleter ve burjuva olarak kategorize etmek durumdayız.

Proleter aydın denildiğinde, sorunun anlaşılacak yanı yok; en azından kapasitesi ölçüğünde sınıfsal duruşuyla, devingenliğiyle ayrılır benzerlerinden.

Kapitalizmin feodalizme karşı iktidar mücadelesinde aydın; bu mücadeleye katkı sunan, toplumu aydınlatan, devrimci ve ilerici bir işlevi yerine getiren kişidir.

Teorik ve kategorik bir tanım olan burjuva aydın deyimindeki aydın nitelemesine itirazım var. Önce şunu belirteyim, bu aydın

sözcüğünün, burjuvaziden yana bilgi ve akıl sahibi kişilere, hiç de layık olmadıkları halde, en çok da bizler tarafından sunulan bir paye olduğunu düşünüyorum. Aydın ile aydın olmayan akıllı ve bilgili kişilerin ortak paydaları, çalışmalarını aklın ve bilginin gelişmesi doğrultusunda sürdürmeleridir. Oysa aydınlık, bu ortak paydadan öte, onun toplumsal işlev ve etkinliğinin niteliğiyle anlam kazanan bir kavramdır.

Ülkemizde, kalem sallayan çarpacak türden "aydın" sürüsü çok. Bunlara ve yerine getirdikleri işleve bakarsak, burnunu kaf dağından indirmeden AB taraftarlığı için çırpınıp duran, "ulusal çıkarlar" söyleminin ardında ABD uşaklığı vaaz eden, en hafif deyişle sınıfları uzlaştırmaya çalışan, gelişen sınıf mücadelesi karşısında dalgacıklık veya tamponluk yapmakla mükellef nev-i şahsına münhasır zevatlar topluluğu olduğunu görürüz. Böylelerinden aydın olmayacağı kesin ama cacık olma olasılığı yüksek.

2 → Aydın demeyeyim ama burjuva bilgililerinin sorunu var kuşkusuz. İşçi sınıfı ve emekçi kitleleri, giyindikleri "siyaset dışı" kostümleri içinde, ideolojik siyasal ve kültürel girdiler aracılığıyla, kendi gerçekliğine yabancılaştırmak, emperyalist/komprador çizgiye eklemek, önlerine atılan kemikle beslenerek daha fazla (ve son derece uygun fiyat etiketi taşıyan) kitaplar yazmak ve medyayı daha fazla kullanmaya çalışmak gibi.

Proleter aydının temel sorunu, kanımca, ülke nesnelliliğiyle sadece önemli ölçüde değil, adanmışlıktır. Örtüşen bir program ile, bu programı yürütme nicelik ve niteliğine sahip bir öznenin, ne yazık ki 1920'lerden günümüze değin toplumsallaşmamış olmasıdır. Dışsal nedenleri bir tarafta tutarsak, diğer bir sorun, gerek aydınlar ve gerekse ülkemiz proleter hareketi, birlik ve mücadele diyalektiğini gerektiği gibi ele alamamış, tartışma kültürünü yaratamamış, eleştiri ve özeleştirme mekanizmasını uygun tarzda geliştirememiş olmalıdır. Doğal ki bunlar yaratılmış sonuçlardır. Kritik olan, nedenlerin doğru tahlili ve özümsemesidir.

3 → İlerici devrimci dinamiklerin aydınlara yaklaşımları, son dönemlerde görülen aşma çabası ve kısmi olumlu gelişme sevindirici olmakla birlikte, çoğunlukla sekte olmuştur. Ortak paydalar veri alınarak paydaları çoğaltma, birlikte üretme hedefi yerine, ayrılaşmak, kısa vadenin olmazsa olmazı olarak düşünülmüştür. Kimi öznel sorunlar "memleket sorunu" yaklaşımıyla ele alınmıştır.

Bir yandan böylesi yanlış yaklaşım tarzı sergilenirken, öte yandan beklentiler eksik olmuştur. Beklenti olması doğal ve haklıdır. Özneler, ilişki kurulan aydınlardan istediklerini değil, alabileceklerini netleştirmelidirler. Bu karşılıklı samimi, sabırlı ve hoşgörülü ilişkinin pratiğinde ortaya çıkacaktır. Somut politik açılımlarda militanlaşmaya çalışmak yerine, geniş he-

depli bir hat tuturulmalıdır. İlişkinin somutluğu içinde, hangi noktalarda birlik, hangi noktalarda mücadele geliştirileceğinin yöntemi, işçi sınıfı biliminin ulaştığı 3. nitel aşamada, ilkesel düzeyde belirtilmiştir.

4 → Boğulmak kader ise, çayda değil, okyanusta boğulmalı. Büyük hedefleri, modern Donkişotluğu severim. Hayalini kurmayan gerçeğini başaramaz. Bilimsel düşünüş, doğru yöntem ve gerekli emekle birleştiğinde, hiçbir zorluk uzun süre tutunamaz. Ordudan kasıt, toplumun bu alandaki ihtiyaçlarını karşılayabilecek nicelik ve nitelikte örgütlenmiş bir aydınlar grubudur ve olanaklıdır. Kritik öneme sahip nokta, örgütlenme modeli ve çalışma tarzı sorunudur. Sesli düşünmek istersem, düş yoldaşlığından, ideolojik, siyasal ve örgütsel yoldaşlığa değin geniş bir yelpazeyi kapsayan, kendi içinde eşit temsile dayalı, düşünsel, zaman zaman siyasal ve sanatsal üretime yönelik çalışma yürüten ve öncüde bulunan kurumsallaşmış bir yapı, bu alana ilişkin sorunların çözümünde katalizör rol oynayabilir.

Ne ki bu konu suf öznelere sorun da değildir. Kendisini aydın gören, aydın görmeyen ama böylesi bir oluşuma emek vermek isteyen samimi insanların da sorunudur. Bu niteliğe uygun kişiler, "her şeyi devletten beklememeli"dirler.

5 → Bu sorunun karşılığını, önceki dört yanıt içinde vermiş oldum.



Zaten Türkiye'deki gerçek aydınlar, kel bir adamın kafasındaki saç teli sayısı kadardır. Bırakın dağınık kalsın!



Ragıp DURAN

### AYDIN KİMDİR?

1→Rousseau, Gramsci, Sartre, Said, Bourdieu geleneğini izleyecek olursak, organik-angaje-kamu aydını olmak bağlamında, AYDIN olmanın belli başlı üç koşulu olsa gerek:

- Bir konuda derinlemesine uzman olmak ve bu konudaki bilgileri öğrencileri, okurları, izlerleriyle yeniden üreterek çoğaltmak, yaygınlaştırmak.

- Esas olarak bilgi ve tahlil açısından, eğitimle, okuyarak, yazarak, tartışarak kazanılmış olan bu birikimi, iktidarın değil, kamunun yani toplumun lehine kullanmak, değerlendirmek.

- Başta siyasi iktidar olmak üzere her türlü iktidar odağından tamamen bağımsız olmak,

sadece bir bireyin toplumsal sorumluluğunu üstlenerek kamusal muhalefete ihtiyacı olan somut ve soyut desteği sağlamak.

Bu tanımdan yola çıkarak, parti aydını, devlet aydını, medya aydını gibi tanım ve kavramların kendi içinde çelişkili olduğunu görüyoruz. Keza, Aydınlanma Aydını tabir edilen, neredeyse kasabalardaki elektrik teknisyenleri ya da ilkokul öğretmenleriyle özdeşleşen aydın türünün de gerçek aydın olmaktan uzak olduğunu saptayabiliriz.

Ayrıca, aydınların toplumsal ve siyasi bir sorumluluk üstlenmeleri gerekse de bu sorumluluğu öncelikle ve esas olarak kendi uzmanlık alanlarındaki etkinliklerle somutlaştırmaları daha işlevseldir. Ör-

neğin bir nükleer fizik profesörünün, atom bombası ya da askeri amaçlı saldırgan projeler hakkında hiçbir çalışma yapmayıp, dilbilim konularına dalıp fetva vermesi aydının konumunu zayıflatır.

### AYDINLAR SORUNU

2→ Türkiye’de aydın denince, ‘okumuş-yazmış insan’, ‘her konuda görüş belirten kişi’ tanımları gündeme geldiği için bu bağlamda bir ‘Aydınlar Sorunu’ndan söz edebiliriz. Dahası, genel geçer ve egemen söylemin dışında kalması gereken, üstelik çoğu zaman aykırılığı da sindirerek ve sindirterek açıklayabilecek, kabul ettirebilecek meziyet ve becerilere sahip olması gereken aydın, Türkiye’nin resmi, egemen, kısır, tek boyutlu düşünce dünyasında ısırgan otu gibi görüldüğü için şimşekleri üzerine çekiyor. Kemalizm’den Kürt meselesine, Ermeni Sorunu’ndan Türk Silahlı Kuvvetleri problematiğine kadar çeşitli tabu konularda özgür, farklı, yeni ve orijinal fikirler üretmesi ve bunları kamuoyuna açıklaması gereken aydın, doğal olarak sapkın, aykırı, marjinal hatta hain gibi sıfatlarla anılacaktır ve anılmaktadır. Aydın, ezberi özellikle de resmi ezberi ve çoğunluğun ezberini bozan bir kişi olarak Türkiye’de pek sevilen sayılan bir şahsiyet kategorisi değildir.

### ILERİCİ-DEVİRİMCİ DİNAMİKLER VE AYDIN

3→Sol kesim de gerçek aydından müşteki Türkiye’de. Çünkü dar ve salt siyasal-ideolojik kalıplar içinde düşünme-

ye ve eylem geliştirmeye alışmış sol kültür, kendisine yakında olsa, eleştirel yaklaşan ve organik ilişkiye girmeyen aydını yeteri kadar yanına çekememekten, onu kendisinin yüzde yüz sadık militanı yapamamaktan şikayetçi. Sol kültür, her ne kadar düşünce ve entelektüel faaliyete, sağcı ya da liberal kesime oranla daha fazla önem verip saygı gösterse de bu alanın özgünlüğünü ve özgürlüğünü, Türkiye’de yeteri kadar anlamıyor. Sol, aydını daha dostça, daha bağımsız, daha özgür bir perspektifle ele alıp değerlendirmeli.

### AYDINLARIN BİRLİĞİ

4-5→Aydın, ilke olarak (Par excellence) bireydir, bireyci değil ama bireyselliğine önem veren bir kişidir. Aydın olma hali, bir meslek ya da siyasal, kültü-

rel, ideolojik hele organik bir kimlik olarak algılanamaz. Dolayısıyla alanları, etkinlikleri, kökenleri farklı aydınların bir araya gelip ordu, tugay, birlik, tümen (Tüm bu askeri deyimler zaten aydın literatürüne aykırı!) ya da dernek veya birlik kumaları söz konusu olamaz. Aydınlar, somut bir olay ya da olgu karşısında, bir bildiri, bir gösteri marifetiyle tabi ki bir araya gelebilirler ve gelmektedirler de zaten ama aydınları, siyasal-ideolojik-kültürel bir potansiyel olarak ele alıp onları örgütlemek, ya da örgütlenmelerini teşvik etmek, onların bağımsız, özgür, bireysel boyutlarını baltalayacağı için olumsuz bir girişim olacaktır.

Zaten Türkiye’deki gerçek aydınlar, kel bir adamın kafasındaki saç teli sayısı kadardır. Bırakın dağınık kalsın!

## GÜNEŞİN ÇOCUKLARI

onlar!  
gökten düşürülen 17  
kutup yıldızı  
çocuklarla bisiklet yarışı  
yaparken  
düştüler yeryüzüne  
hepsinin gözleri  
safkan dersim  
safkan kızilderili  
rüzgarları orak  
hızları çekiç  
Cangözün gözleri savaş

ÇINAR DERİN

# Güzel, Onurlu Yarınlar İçin El Ele!

**B**ir ülkenin sağlam bir yapıya sahip olması demek o ülkenin eğitim ve sosyo ekonomik temelini iyi olduğu anlamına gelir. Bir ülkenin eğitim anlayışı; toplumun bütün sorunlarını işleyen, bilgiyi soyut niteliğinden arındıran ve eğitimi zihinsel çalışmanın yanı sıra bedensel emeği geliştirici olmalıdır. Ancak ülkemiz eğitim kurumlarında saydıklarımızı görmek veya uygulandığına tanık olmak mümkün değil. Ülkemiz eğitim kurumlarında geçmişten bugüne oturtulmaya çalışılan -oldukça başarı sağlanan- bilgi, öğretim veya aydınlanmadan uzak sadece var olan sistemin devamının ihtiyacını karşılayacak öğretim programı, politikası uygulanmaktadır. Uygulanan eğitim programları toplumun, halkın, gençlerin öğrenme açlığının önünü açan, bilgi ve becerilerini ortaya çıkaran, geliştiren, halkın gerçek yaşantısını, ihtiyaçlarını, bilgi gereksinmesini karşılayan bir eğitim sisteminden çok çok uzaktadır. Alışlagelmiş bilgi kırımları ve sadece onlar tarafından öğretilmesi gerekenin yığınlar halinde sunulduğu, öğrencinin bunları istemese de öğrenmek veya ezberlemek zorun-

da olduğu gün gibi ortadadır.

Öğrencilerin derslerinin ezbere dayalı olması öğrenme heveslerini zamanla köreltiyor, öğrencinin sınırlı da olsa öğrenme isteği, ders çalışma potansiyeli zamanla yok olma derecesine geliyor. Öğrenciyi etkileyen sorunlar sadece bununla bitmiyor, öğrenci dışarıda ailesiyle, çevresiyle yaşadığı her türlü ekonomik sosyal sıkıntıyla tam bir çıkmaz içine girebiliyor. Tıpkı halkı olduğu gibi öğrenciyi de bu sorunlarla boğuşmaya iten sebepler bir halka şeklinde birbirine kenetli kendini gösteriyor ve öğrenciye bir alternatif sunulmazsa -tam da istenildiği gibi- içine girdiğinde daha da boğulacağı düzenin peşinden sürüklenmesine sebep oluyor.

Bilindiği gibi ülkemiz çok uluslu bir yapıya sahip. Yıllardır uygulanan, asimilasyon ve inkar ve imha politikalarıyla elde edilen bölünmenin ( Türk-Kürt, alevi-sünni) etkisiyle halk içerisinde, özellikle gençlerde ciddi olumsuz kişilikler oluşuyor. Olumsuz davranış ve kişiliği yaşatmaya gebe olan gençler, bu kanışıklık içinde yaşamı kendi



Paranın her kapıyı açtığı düşüncesi yaşamımızın her yerine nüfuz ettiği için dershaneye ödenen paralar, öğrenciye müşteri gözüyle bakılması, ailelerin çocuklar üzerindeki maddi manevi baskısı eklenince çoğu öğrenci bu kadar baskının altında bir kez daha mağlup oluyor.

istediği doğrultuda yönlendiremiyor. Ülkemiz egemen sisteminin ve onun bir parçası olan eğitim kurumlarının en büyük işlevi tam da bu karışıklık içinde kendini gösteriyor. Hayatları talan edilmiş yığınlarca genç. Evet gençlerin hayatları talan ediliyor, gençler dışlanıyor, yok sayılıyor.

Eğitim bir araç olarak kullanılıyor ve gençler robotlaştırılarak sistemin devamı sağlanmaya çalışılıyor.

Hal böyleyken öğrenciler okuldan ve dersten bıkmış, yaşadığı boşluğu farklı zevklerle! doldurmaya çalışıyor yada kendi karanlık boşluğunda giderek derinlere gömülüyor. Tıpkı günümüz öğrencilerinin kendi kültürlerinden, yaşamlarından uzaklaşıp farklı kültürlerle yönelmeleri gibi. Kendine ait değerleri yitirip farklı bir yaşamın peşinden sürükleniyorlar. Tabi peşinden sürüklendiği yaşamın aslında kendi gerçek yaşamıyla pek alakası yok. Hayatı yeni yeni anlamlandırmaya çalışan genç ciddi bir bocalama dönemine giriyor. Kendine, çevresine, kültürüne yabancılaşmış bireylerle doluyor okullarımız. Kendini bir türlü bulamayan, doğru yaşamak konusunda fikir sahibi olmayan, kendisine gösterilenin dışında başka bir yaşam olduğundan haberdar olmayan-olamayan genç, zamanla kötü

alışkanlıklar edinmeye başlıyor. Yaşadığı boşluğu eroin, esrar, sigara, içki vb. şeylerle gidermeye çalışıyor. Hatta daha da ileri giderek arkadaşlarına da bu konuda yol gösteriyor. Eğitim kurumları giderek yozlaşmanın, çeteleşmenin, haraç alıp vermenin yaşandığı yerler haline geliyor.

Öte taraftan eğitim sisteminin bozukluğu, verilen eğitimin yetersizliği farklı iş sahalarının açılmasına zemin hazırlıyor. Son yıllarda yaygınlaşan dershaneler bunun en güzel örneği. Dershaneye gitmek zorunda olan öğrenci milyarlarca parayı alacaklı olan dershaneye yatırıyor. Tabi harcanan bu kadar paranın karşılığında mutlaka eşit olmayan bir sınavı kazanmak zorunda olan birey ailesine karşı sorumluluk hissederek baskı altında kalıyor. Bu durum öğrenciler üzerinde ciddi bunalmalara yol açabiliyor. Eğer aileler de bu konuda çocuklarına olumlu bir şekilde yaklaşmıyorsa durum daha da ağırlaşıyor. Paranın her kapıyı açtığı düşüncesi yaşamımızın her yerine nüfuz ettiği için dershaneye ödenen paralar, öğrenciye müşteri gözüyle bakılması, ailelerin çocuklar üzerindeki maddi manevi baskısı eklenince çoğu öğrenci bu kadar baskının altında bir kez daha mağlup oluyor.

Baraya kadar bahsettiklerim.

genel sorunlarla ilgiliydi. Okulumla ilgili bir olumsuzluğu paylaşmam eğitimin niteliğini ve gençler üzerindeki etkisini kanıtlar niteliktedir. Ümraniye 75. Yıl Cumhuriyet Meslek Lisesi'nde 2003-2004 öğretim yılı başlangıcında bilgisayarlı muhasebe bölümü, bilgisayar programcılığı ve muhasebe olarak bölündü. Biz öğrenciler olarak bu duruma bir hayli sevindik ve bunun bize verilmiş bir şans olduğunu düşündük. Oysa sevincimiz kursağımızda kaldı. Çünkü bölümler isteğe veya not ortalamasına göre değil parasına göre ayrılmıştı. Yani parası olmayan aileler veya bu bölümlerde okumak isteyen öğrencilerin yeterli parası olmak zorundaydı. Eğitim hakkımız bir kez daha "parası olan düdüğü çalar" anlayışıyla elimizden alınmıştı.

Artık olumsuzluklar o kadar arttı ki birbirine kenetlenmiş halkalar halinde koskocaman bir yanhşa neden oluyor ve bir sürü genç insanın hayatları ellerinden çalınıyor. Böyle bir sistem içerisinde bizler iyi eğitim görmek için çabalamak bir yana, insanlığımızı yitirmemek için direniyoruz. İnsanlık için, halk için, öğrenciler için faydalı olma şansımız, iyilik, doğruluk gün geçtikçe yok ediliyor. Böyle bir düzende en anlamlı yaşam, iyi ve güzel olan için mücadele edilen yaşam değil midir? Yüreğimizdeki bu onurlu haykırış susmadıkça bizden sonra gelecekler de bilinçlenecektir. Daha güzel yarınlar için, daha aydınlık günler için üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirip geç kalınmış denilen başlangıcı gerçekleştirmeliyiz. Talan edilmiş günlerden arınıp güzel, onurlu yarınlar için el ele!

**Bilgisayar Muhasebe Bölümü'nden bir DGH'li**

# GENÇLİK DERGİLERİ, ÖĞRENCİ DERGİLERİ OLMAMALI

**G**ünümüzde, ülkedeki gençlik hareketi öğrenci gençlikle sınırlı kalarak gençlik içerisinde önemli bir yere sahip olan işçi, köylü ve işsiz gençlikle kaynaşamamaktadır. Öğrenci gençlik, yan aydın kimliği ile kendi dışındaki gençliğe önemli oranda etki edebilecek bir konumdayken, bu niteliğini yeterince kullanamıyor. 1960-1970'li yıllardaki gençlik hareketi ise bu durumun aksine birçok örnek taşımaktadır. Bu yıllardaki gençlik hareketinde, üniversite gençliğinin kampus dışına çıkarak toplumun diğer kesimleriyle bütünleşmesi öne çıkan bir niteliktir.

Öğrenci gençlik, gençlik hare-

ketinin kadro ve aktivist ihtiyacını karşılamada önemli rol oynamıştır. Bu yapılarda öğrencilerin yoğunluk kazanması gençlik hareketlerinin yönelimlerini de değiştirmiş ve salt öğrenci gençlikle sınırlı kalan yapılar ortaya çıkmıştır.

Oysa işçi ve köylü gençliği devrim mücadelesinin gençlik hareketine kazanmak, devrim mücadelesinin temel sorunu ve görevi olmalıdır. Fakat gençlik hareketlerindeki öğrenci yoğunluğu politik yönelimi de etkilemekte, bu yönelim öğrenci gençliğin üniversite dışındaki muhalif gençlik kitleleriyle birleşmesini engellemektedir. Devrimci öğrenciler kendilerini aşip bu sorunu çözme çabası

içersine girmedikçe de gençlik hareketi gelişemeyecektir.

Gençlik hareketinin yükselişe geçtiği 60-70 li yıllarda, hareketin ana gövdesi öğrencilerdi. Fakat öğrenciler, o dönem kampus dışına çıkarak işçi ve köylülerle kaynaşabiliyor, toprak işgallerinde ve fabrikalardaki direnişlerde yerini alıyordu. Öyle ki bu yıllardaki toprak işgallerinde, köylüler öğrencilerden habersiz eyleme girişmiyorlar, eylemleri birlikte örgütüyorlardı. Fabrika direnişlerinde, 15-16 Haziran'da, gecekonducularda, Tarih direnişinde öğrenci gençlik militan duruş sergileyerek işçi sınıfı, köylülük ve gecekondu halkı ile bütünleşiyordu. 1960 ve

70' li yıllardan yapacağımız alın-  
tılar ise bu söylediklerimizi des-  
tekler niteliktedir.

### 1960-70' li yıllardan kesitler

"Temmuz başında bunun ilk  
ömeği görüldü. Derby Lastik fab-  
rikasındaki grevlerinin etkisiz kal-  
dığını düşünen işçiler, işgale giriş-  
mek için öğrencilerden destek ist-  
tediler; gerçekte sonunda işçi-  
lerin isteklerini elde edebildikleri,  
başarılı bir işgal düzenlendi ve iş-  
galde öğrenciler ve işçiler, üretim  
alanında ortak bir eylem gerçek-  
leştirmeyi başardılar. Daha sonra  
bu eylem biçimi, 1968 içinde Ka-  
vel ve Finfinis fabrikalarında da

öyle bir dönem geldi ki, köylüler  
herhangi bir eyleme girişmeyi ta-  
sarıladıklarında önce Dev-Genç'e  
haber, ulaştırmadan mücadeleleri-  
ni basına duyurmak, davalar için  
avukat bulmak ve mücadelelerini  
örgütlemek için Dev-Genç'le bir-  
likte hazırlık yapmadan her hangi  
bir eyleme girişmez olmuşlardı."

"1969'da FKF yönetimi köy-  
lülerle ilişki kurmak ve köylü mü-  
cadelelerine katılmayı raslantusal  
olmaktan çıkarmak için siyasal  
çalışmanın önemli ilkelerinden bi-  
ri haline getiren kararlar alır.  
Gençler köylü hareketine topluca  
ve örgütlü bir biçimde katılmaya  
başladılar. Köylerdeki çalışmaların  
değerlendirilmesi, kırdaki sınıf

lesi yükselişe geçmişti ve öğrenci  
gençlikle diğer kesimlerin birlikte  
mücadelesi bu nedenle kaçınılmaz  
oldu" denilebilir. Ama, öğrenci  
gençliği diğer muhalif kesimlerle  
birleştiren asıl etkenin sürecin  
zorlamasıyla değil politik yöne-  
limden kaynaklandığı ortadadır. O  
yıllardaki öğrenci gençlik, devrim  
için işçi ve köylü yığınlarıyla bir-  
leşmesi gerektiğini kavramış ve  
bu kesimler içerisinde çalışmaya  
bu nedenle ağırlık vermiştir.

Günümüzde de öğrencilerle  
toplumun diğer kesimleri arasın-  
daki bağlar gittikçe zayıflamıştır.  
Bazen fabrika ve gecekonduarda-  
ki direnişlerde rol almaya çalış-  
malarna rağmen kendiliğinden

	Genel İstihdam	İstihdam (kent)	İstihdam (kır)	Genel İşsizlik	İşsizlik (kent)	İşsizlik (kır)
15-19	1.475.000	663.000	812.000	212.000	121.000	91.000
20-25	2.302.000	1.328.000	974.000	420.000	290.000	130.000
25-29	3.545.000	2.259.000	1.287.000	734.000	527.000	207.000
TOPLAM	7.322.000	4.250.000	3.073.000	1.366.000	938.000	428.000

uygulandı."

"1968'de Elmalı köylüleri 40  
yıldır ekip biçtikleri toprakları el-  
lelerinden alındığında, Devrimci  
ODTÜ öğrencilerinden yardım ist-  
emişlerdi. ODTÜ SFK üyesi ve  
ODTÜ ÖB ikinci başkanı Can  
Savran bu çağrı üzerine gece saat  
birde beş arkadaşıyla birlikte An-  
kara'dan Elmalı'ya doğru yola  
çıkı. (Can Savran bu yolculukta  
geçirdiği kaza sonucu öldü.)

"15-16 Haziran direnişinde  
Dev-Genç'in alt örgütlerinden  
ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü,  
DISK direnişini desteklemek üze-  
re iki günlük boykot kararı aldı."

"Özellikle 1970'ler başlarken

mücadelelerinin tahlillerinin ya-  
pılması, köylülüğün kategorileri  
arasındaki ilişkiler ve çelişkiler,  
sıradan bir Dev-Genç'inin bilgi  
sahibi olması zorunlu konular ara-  
sında sayıldı."

"1980'deki Tarih direnişinde  
üretim dururken bir çok kuruluş  
Tarih olaylarını protesto ediyordu;  
3 günlük boykot kararı alan Ege  
Üniversitesi öğrencileri ile polis  
arasında çıkan çatışmada yaklaşık  
80 kişi yaralanırken 200 kadar öğ-  
renci gözaltına alındı."

Geçmişten günümüze doğru  
geldiğimizde ise bu bağın sadece  
pratik olarak değil teorik olarak  
da koptuğunu görüyoruz. Burada  
"O yıllarda zaten devrim mücade-

gelişen yada öncülüğünü refor-  
mistlerin yaptığı, direnişlere des-  
tek vermenin ötesine geçilemiyor,  
mücadelenin kökleşmiş olduğu  
birkaç yer dışında kitle ile bağlar  
kurulamıyor. Gününbirlik kurulan  
bağlar ise kısa zamanda koparı-  
yor. Direniş ömek yerine destek-  
çilikle yetiniliyor. Halkla bütünle-  
şemeyen bu hareketler de günü-  
birlik politikanın ürünleri olarak  
kalıyor ve böylece halkla kalıcı  
bağlar kurulamıyor.

Gençlik = Öğrenci

Diğer gençlik kesimleri ile ko-  
puk olmanın, halk gençliğiyle bü-  
tünleşememenin en bariz örneği

de gençlik dergilerinde yaşıyor. "Gençlik dergileri" şeklinde ortaya çıkan yayımlar, öğrenci gençliğin sesi konumundan öteye gidemiyor. Öğrencilerin, özellikle de üniversite öğrencilerinin gündemini, sorunlarını irdeleyen bu yayınların da işçi, köylü ve işsiz gençlik tarafından takip edilmesi ve okunması da bu nedenle olanaksızlaşıyor.

Ağırlıklı olarak üniversite öğrencilerinin sorunlarının, eylemlerinin ve taleplerinin yer aldığı gençlik dergilerinde işçi, köylü, işsiz gençlik üzerine bir veya iki tane konunun olması ya da hiç bu konulara yer verilmemesi, gençliğin diğer kesimlerinin bu dergileri almamalarına, gençlik hareketleriyle bağlarının zayıf olmasına neden oluyor.

Ülkedeki gençliğin genel durumu böyle iken gençlik dergileri demek ki sadece 5 milyonluk bir gençlik kesimine hitap ediyor ki

bağlanabilir. Fakat bu işin bir yönü. Bugün üniversite gençliğine baktığımızda, üniversitelerin de fazla okumadığı ortadadır. Ders kitapları dışında başka kitap okumayan, apolitik yaşam tarzını benimseyen yığınla öğrenci var. Buna rağmen bizler ağırlıklı olarak dergilerimizde üniversite öğrencilerinin sorunlarını işliyoruz. İşçi, köylü, işsiz gençliğin yığınla sorunları ve talepleri varken bunlara yer vermiyoruz. Öğrenciler, bu dergilerde kendilerini ifade ederken gençliğin diğer kesimleri kendilerini buralarda ifade edemiyor. Dolayısıyla, işçi, köylü, işsiz gençliğin bu yayınları okumaması, salt okuma alışkanlıklarının olmayışına, okur-yazarlığa, kültürel geriliğe bağlamak yanlış olacaktır. Gençlik yayınlarının bu kesimlere ulaşamama sorunundan ötürü de yayınlar okunmuyor. Bu dergilerin aktivistleri genelde öğrenci olduğundan ve ağırlıklı ola-

na şahit olduk.

Bir işçiye, bu gençlik dergilerinden herhangi birini verdiğimizde, işçi kendinden bir şeyler bulamadığı için üstün körü bakıp geçiyor. Ülke gündemi, haberler ve bazı makaleler dışındaki yazılar dışında işçiye hitap eden yazılar pek yok. Öğrencilerin, YÖK, yaz okulu, paralı eğitim, faşist saldırılar, anadilde eğitim gibi konuları tekrar tekrar işlenirken, bir rektör değişikliği bile sayfalarca konu edilirken, gençliğin diğer kesimlerinin çözüm bekleyen yığınla sorunları çok az işleniyor. Üniversite öğrencilerinin dışındaki kesimin bir çok sorunu olduğunu belirttik, bu sorunlardan bazılarını sıralarsak en azından bundan sonra bu konulara ağırlık verilmesini sağlarız diye düşünüyoruz.

İşçi gençliğin sorunları: Emek sömürüsü, sigortasız çalışma, örgütlenme, iş kanunları, yabancılaşma, popüler kültürün işçi genç-

	<b>Fakülte ve Meslek Yüksek Okulu</b>	<b>Meslek ve Teknik Liseler</b>	<b>Genel Liseler</b>	<b>TOPLAM</b>
<b>2003 yılı öğrenci sayısı</b>	<b>1.841.546</b>	<b>1.050.394</b>	<b>1.963.998</b>	<b>4.855.938</b>
<b>2003 yılı mezun sayısı</b>	<b>289.000</b>	<b>193.812</b>	<b>335.213</b>	<b>818.025</b>

liseli gençliğin bu dergilerde pek temsil edilmediğini düşünürsek bu sayının 2 milyona kadar gerilediği gerçeğiyle karşılaşırız.

İşçi, köylü, işsiz gençliğin bu dergilere rağbet etmemesinin ülkedeki okuma oranını düşüklüğüne, bu kesimlerin de yeterince okuma yazma bilmemelerine ve kültürel gerilik gibi nedenlere de

rak öğrenciler arasında örgütlenme yapıldığından, yayınların diğer kesimlere ulaşmaması, sorunun bir başka boyutunu oluşturuyor. Öyle ki bu yayınları incelemek için aradığımızda birkaç tanesini sadece bayilerde bulabildik. Bu dergileri dağıtan bazı kişi ve kurumlarda, bu dergilerin, değil yeni, eski sayılarının bile olmadığı-

liğe etkisi, ekonomik sorunlar, sosyalleşememe, işsiz kalma korkusu, eğitimsizlik, kendini ifade etme, tatil, ağır çalışma koşulları, iş kazaları, sağlık sorunları, aile ilişkileri, konut sorunu, çocuk ve kadın emeğinin sömürüsü, çıraklık okulları vs..

İşsiz gençliğin sorunları: işsizlik nedenleri, sosyal ve kültürel ya-

şam, amaçsızlaşma ve gelecek sorunu, parasızlık, suçla itilme, toplumdandan dışlanma, uyuşturucu, şiddet, popüler kültürün etkisi, sınıf atlama hayali, yabancılaşma vs..

Köylü gençlik: feodalizm, aile, töre ve gelenekler, sosyal ve kültürel ortamın olmaması, sömürü, eğitimsizlik, fırsat eşitliği, devlet baskısı, tanım politikaları, yoksullaşma, göç, taban fiyatları,

madığımızdan dolayı Nisan 2004 sayısını kullandık)

Nasıl olmalı?

Türkiye’de devrimci hareketi tarihinde gençlik hareketinin özel bir yeri vardır. Gençlik yıllardır devrimci ve komünist hareketlerin kadro kaynağı olmuş. Faşist diktatörlüğün saldırılarını militanca

ğın içerisindeki örgütlenme, sadece üniversite gençliğinden ibaret olmamalı, işçi-köylü ve işsiz gençler arasında da çalışmaya ağırlık verilmeli. Bu anlamda öğrenci gençlik, salt öğrencilerle sınırlı kalan çalışma tarzını bırakıp işçi-köylü-işsiz gençlik içerisinde de yoğun faaliyet yürütmeli, bu kesimlerin talep ve sorunlarını dergilerine taşımalıdır. Bu dergi-

	Yeni Demokrat Gençlik (Haz)	Devrimci Gençlik (Mart)	Evrensel Gençlik (Tem)	Özgür Düşün (Haz)	Genç Bakış (Tem)	Özgür Gençlik (Haz)	Devrimci Proleter Gençlik	Ekim Gençliği (Haz)	İlerici Gençlik (Mart)	Genç Yoldaş (Tem)	Gençlik Umuttur (nis-04)
İşçi	1	2	-	2	1	1	9	1	4	1	-
Köylü	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İşsiz	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Öğrenci	12	14	3	2	-	25	11	11	4	-	10
Ulusal Sorun	1	1	-	1	5	1	-	1	1	-	-

kota sorunu vs.

Gençlik dergilerinde amirlik öğrencilerin

Eleştirilerimizin konusu olan gençlik dergilerini inceleyerek bunların hangi sorunlara, ne kadar yer verdiğini araştırdık. Gençlik dergilerinde, öğrenci, işçi, köylü ve işsizlerin nasıl ve kaç konu ile temsil edildiklerini inceledik. Sınıflandırmayı bu kesimleri direkt olarak ilgilendiren konuları baz alarak yaptık. Öğrenci-işçi-köylü-işsiz-öğrenci-ulusal soruna dahil olan konuların dökümünü yaptık. Konu edilen gençlik dergilerinin son zamanlarda çıkan birer sayılarını baz alarak yaptığımız değerlendirme aşağıdaki şekilde gerçekleşti. (Gençlik Umuttur dergisinin yeni sayısına ve yakın dönemde yazılan sayılarına ulaş-

göğüslemiş, devrimci mücadelenin durgun olduğu dönemde ilk devrimci çıkışları yapmıştır. Fakat gençliğin devrimci mücadelesi, akademik-demokratik sınırları aşp anti-empyalist, anti-feodal, anti-faşist politik bir mücadeleye dönüşmüş olsa da, bu mücadele genel olarak öğrenci gençlikle sınırlı kalmış, gençliğin büyük bir kısmını oluşturan işçi-köylü gençliği kucaklayamamıştır. Oysa ki, işçi-köylü gençliği, devrim ve sosyalizm mücadelesine kazanmak, devrimci ve komünist gençlik hareketinin temel bir sorunu ve görevidir. Çünkü gençlik hareketinin temeli işçi-köylü gençlik ve işçi-köylü gençlik hareketidir.

Eğer üzerine gençlik dergisi yazıyorsak gençliğin bütün kesimlerine hitap etmeliyiz. Gençli-

lerde gençliğin diğer kesimlerinin ideolojik seviyesini arttıracak yazılara yer verilmeli. Dağıtım sorununa ağırlık verilerek, dergilerin öğrenciler dışındaki gençlik kitle-sine, fabrika, mahalle ve köylere ulaşımı sağlanmalı. Araştırma yazıları, makale ve denemelere daha çok yer verilmeli, işçi-köylü ve işsiz gençler bu tarz yazılar yazmaya yönlendirilmeli. Kültür-Sanat konularına daha fazla ağırlık verilmeli. Bilinmeyenleri, yeni ve farklı olanları açığa çıkarmalı, tarihte pek değinilmeyen kişileri işlemeli ve yenilerinin oluşması için çabalamalı. Kuşkusuz bu öneriler ilk akla gelenlerdir ve yetersizdir. Ancak doğru siyasi çizgi ekseninde hareket edilmesi için çaba sarfedilmesi belirleyici önemdedir. Geleceği kazanmamızı sağlayacak olan da bu çizgi olacaktır. □



● Etkinlikler boyunca hemen her gün semah gösterileri de olmasa, kimse bunun bir Alevi-Bektaşî Şenliği olduğunu da söyleyemezdi herhalde. Yapılan panellerin biri ise oldukça ilginçti: "Demokratikleşme Sürecinde Alevilik-Bektaşilik" konulu panele açılış konuşması yapmak üzere İzzet'in Doğan davet edilmişti. Ayrıca "Alevi Kimliği ve Türk Sinemasında Temsiliyeti" konulu panelin açılış konuşması da belediye başkanının kızına tahsis edilmişti.

## HACI BEKTAŞ-I VELİ ETKİNLİKLERİNDE NELER OLDU?

**H**acıbektaş, Kırşehir ile Nevşehir'in sınırı sayılan, küçük bir ilçe...Fakat elbette bundan çok daha önemli bir özelliği var. Hacıbektaş; Pir Sultan Abdalları, Hacı Bektaş-ı Velileri yetiştirmiş ve tüm Alevi-Bektaşî halkın inanç merkezi olmuş bir yer. İşte bu yüzden, yıllardır insanların uğrak yeri olmuş burası. 42 yıldır ulusal, 16 yıldır uluslararası Hacıbektaş etkinlikleriyle anılıyor, bu topraklardan geçenler...

Her sene en azından bir kez; Alevi-Bektaşî olanlara uygulanan çifte standart ve antidemokratik uygulamalar, bu etkinliklerde yapılan birlik ve beraberlik çağrısıyla devlet erkana haykırıyor, talepler dile getiriliyordu. (Bunun en güzel örneği Sivas katliamından hemen sonraki şenliklerde yaşanmış, binlerce Alevi-Bektaşî Hacıbek-

taş'a akın etmişti.) Yıllardır Hacıbektaş etkinliklerinde Aleviler adına, bir temsilci konuşma yapardı. Alevi örgütleri her yıl, etkinliklerden bir gün önce bir toplantı yapar, geçmiş çalışmaların değerlendirilmesi yapılır ve yapılacaklar kararlaştırılırdı. Bu toplantılarda Aleviler adına etkinliklerin açılışında kimin konuşacağı da karara bağlanırdı. İşte Hacıbektaş Belediye Başkanı geçtiğimiz yıl, gerek etkinliklerin örgütlenmesi sürecinde, gerekse açılış töreninde, Aleviler adına konuşma yapacak kişi konusunda hem Hacıbektaş ilçesinin yerel örgütlerini, hem de Alevi örgütlerini dışlamış, karar süreçlerinin dışında tutmuş, Emekli orgeneral olan belediye başkanı Ali Rıza Selmanpakoğlu bu tutumunu değiştirmedeğinden ve yönettiği yerin halkını, bu halkın taleplerini yok saydığından, bu sene

de etkinliklerde Alevi-Bektaşî'leri temsilen bir konuşma dinleyemedik. Etkinliklerin tatsız ve sönük geçmesinin başlıca sebebi buydu. Türk-İslam ideolojisini bu denli benimsemiş bir "alevi" belediye başkanıyla, önümüzdeki seneler de şenliklerin, olması gerektiği gibi geçeceğini düşünmek şimdilik gerçekçi olmayacaktır.

Etkinliklerde bu sene yaşananlara baktığımızda, yine karanlık bir tablo çıkıyor karşımıza. İlçe ekonomisine katkısı çok büyük olan bu etkinlikler, bu sene umulduğu kadar getiri sağlamadı. A. R. Selmanpakoğlu'nun belediye başkanlığı öncesine kadar, bölge halkı etkinliklerde canla başla çabışır, çadır kurulmasından çevre düzenlemesine kadar her işi beraberce yaparmış. Bu sene ise etkinliklerin başladığı gün hala yollar toz toprak içinde, etrafta çöpler birikmiş, ilçe sanki savaş alanına dönmüştü. Etkinlik programı 4 günden 6 güne çıkarılmış, ama içeriği iyice boşaltılmıştı. Etkinliğin bir haftaya çıkarılması bölge esnafının, sancıların aksine, hiç de yararına olmadı. İlçenin barınma, düzenleme ve temizlik gibi gözle görülür sorunları olduğundan ilk birkaç gün içinde tüm ziyaretçiler bölgeyi terk etti. Sonuç olarak, bir sene boyunca beklenen etkinlik dönemi, esnaf için hüsrarla son buldu.

Etkinlikler boyunca hemen her gün semah gösterileri de olmasa, kimse bunun bir Alevi-Bektaşî Şenliği olduğunu da söyleyemezdi herhalde. Yapılan panellerin biri ise oldukça ilginçti: "Demokratikleşme Sürecinde Alevilik-Bektaşîlik" konulu panele açılış konuşması yapmak üzere İzzettin Doğan davet edilmişti. Ayrıca "Alevi Kimliği ve Türk Sinemasında Temsiliyeti" konulu panelin açılış konuşması da belediye başkanının kızına tahsis edilmişti.

Etkinliklere damgasını vuran bir diğer unsur, birçok burjuva partisinin, reklam yapmak için koşa koşa Hacıbektaş'a gelmesiydi. Erkan Mumcu'dan Yaşar Okuyan'a, Murat Karayalçın'dan Zeki Sezer'e herkes oradaydı. Tabii bunlar içinde en çok Hacıbektaş'a yaptığı yatırımlarla göz dolduran Mustafa Sarıgül sıvrılıyordu. Öyle ki, Şişli Belediyesi'nin temizlik emekçilerini otobüslere doldurduğu gibi getirmiş, başlarına da birer "Şişli Belediyesi" logolu şapka taktırmıştı. Emekçiler, aldıkları talimat gereği bir televizyon kamerasından diğerine, yerleri süpürüp duruyordu. Sarıgül'ü, Mehmet Açar izledi. Fakat O belli ki Sarıgül kadar hazırlıklı gelmemişti...

Alevi-Bektaşî derneklerinin konuşma yapma haklarını ellerinden alan Belediye Başkanı, nedense yukarıda adı geçen bu soyguncu, mafya bağlantıları artık aleni olan parti liderlerine hiç sataşmadı.

Devrimciler için de etkinlikler umulduğu gibi değildi. Normalde devrimci-demokrat çevrelerin rahatça stant açtığı, kitlelerle buluştuğu Hacıbektaş Etkinlikleri, bu kez sıkıntılı geçti. Çünkü dergi-kitap stantları neredeyse şenlik alanının dışında, ıssız bir sokakta kurulmuştu. Stantlara elektrik de verilmemişti. Adeta devrimcilere "bir daha gelmeyin" deniyordu.

Sonuç olarak gerek çifte stantlarıyla, gerek programıyla, gerekse hazırlanışı aşamasındaki teksesliliğiyle doyurucu olmayan bir etkinlikti bu seneki de. Tıpkı geçen seneki gibi. Bu yüzden de daha ilk günde birçok protestoya sahne oldu Hacıbektaş. Alevi-Bektaşî Federasyonu, açılış konuşmasına başlayan Belediye Başkanı'nı, arkalarını dönerek protesto etti ve sonra da şenlik alanını terk etti. Mehmet Açar da protes-

tolanın hedefi oldu ve "Katil Açar" sloganlarıyla Hacıbektaş'tan defolması söylendi. Bir protesto da "Hacıbektaşlılar"dandı.

"Hacıbektaşlılar" adıyla Hacıbektaş'ta bir araya gelmiş, kendilerini demokrat, ilerici ve durumdan memnuniyetsiz olarak tanımlayan kişiler. Şenlik esnasında, basın açıklaması yapacakları kulağına çalındı. Biz de Özgür Düşün okurları olarak oradaydık.

Bu oluşum, etkinliklerde yaşananların basit bir belediyecilik anlayışından kaynaklanmadığını; sorunun en başta insana, bir toplumun inancına, kültürüne, yaşam biçimine gösterilmesi gereken saygı ve kabulün olmayışından kaynaklandığını dile getiriyor. Şöyle devam ediliyor: "Bu bağlamda; Hacı Bektaş-ı Veli düşüncesini bir kesimin Sünni-İslam cenderesine çekmeye çalıştığını, bir kesimin Türk-İslam sentezine çekip yok etmek istediğini, var olan düzenin değişmesini istemeyen bir diğer kesimin de demokratikleşme sürecinin önünde bir engel gibi kullanmak istediğini görüyoruz. Tüm dünyada yaşayan özleri gereği ilerici ve demokrat yapısından dolayı Alevi-Bektaşîlerin bir inanç merkezi olan Hacıbektaş'ın yönetilme sürecinde söz ve karar hakkı olduğu gerçeğine sahip çıkmak için haftalık bir gazete çıkarıyoruz"

2005 Hacı Bektaş Veli Etkinliklerinin küçük bir panoramasını aktarmaya çalıştık. Yaşananlar, planlananlar, şenlikler üzerinden dönen oyunlar çok daha karmaşık tabiki. Felsefesiyle, bıraktıklarıyla başlı başına korunması gereken bir değer olan Hacı Bektaş-ı Veli'yi egemenlerin politik oyunlarından kurtarmak için, bir an önce söz sahibi olmamız, bir an önce ağırlığımızı koymamız gerekiyor.□

# HA Y D İ Ç O C U K L A R D E R S E

SÜLEYMAN KABAALİ



## Ders 1: Belki MATEMATİK

Sayılar... Kim görmüş 2'yi yolda? Peki 9'un yakı-  
şıklı bakışını 6'ya. Ya da 1'in kararlılığını. 0'ın 1'e  
olan uzaklığını yakınlığını. 0 var mıdır yok müdür?  
Yoksa yokluğun başladığı yerde mi başlar 0? Mesela  
3 ile 5 arasında bir sayı düşün. Ama 4 deme hemen.  
Ya da kesirli, ondalıklı birşey değil. Yepyeni bir sayı  
söyle bana. Örneğin sayının adı -Seçil- olsun. Yeni  
sorular sorsun hayata. Mesela kaç 0 atılmalıdır ha-  
yattan.

Sa-yı-lar... Öyleyse aklından bir sayı tut. Üstüne 1  
ekle, 4 ekle, 12 ekle 1000 ekle. Sonra bırak uçsuz bu-  
caksız maviyelere. Dağlara bırak, yollara bırak,  
okullara evlere bırak. Zamanın gerisine, zamanın ile-  
risine, zamanın şimdisine bırak. Sayıların sonsuzlu-  
ğuna bırak. Aklından bir sayı tut yasaların dışına bı-  
rak. Sonra al o sayıyı bilimle çarp, tutarsızlıktan çı-  
kart, kardeşliğe böl. **Sonuç kuşkusuz 17 çıkacak.**  
Garip ama sağlamasını devlet yapacak.

Ders bitmiştir.

**Teneffüs -olumun olabilir- Olum hiç değil.**

Bir oyun düşün şimdi. Yanma hakkının olmadığı  
bir oyun düşün. Oyuncaklar sınırlı olsun. Diyelim ki  
'yeni dünya kurmaca' olsun oyunun adı.

Birileri mızıkçılık yapсын öyleyse!

Birileri mızıkçılık yaptı, yandıınız.

**YANDIK.** Çok fazla, büyük, kocaman, daha faz-  
la ve sürekli yandık.

## FELÇ-SEFE

Öylece bir yere, birbirlerine tutturulmuş protez  
hayatları düşün.

Kendi cesetlerini taşıyan gülyüzlü hamalları  
düşün.

Ölerek hayat nasıl taşınır onu düşün!

## GERÇEK TARİH DERSİ

KANLA YAZILAN TARİH, TARİH  
KİTAPLARINDA YER ALMAZ!

Ders bitmiştir.

## GAYRİ RESMİ RESİM DERSİ

Bir resim çiz şimdi. Yine Güneş dağların arasın-  
dan doğsun. Acemi bir ırmak aksın dağların arasın-  
dan aşağıdaki çatısı eğik eve kadar. O harfinden çiz  
martıları O harfinden çiz. Sonra B harfinden bir ke-  
lebek çiz. Nasıl olur bilmem ama tavşanı 17'den çiz  
bugün. Kuşları çiz yine ama rengi bakır olsun. Dağ-  
lar pamuklu şeker renginde olsun bu sefer. Evlerin  
çatısı gri, yollar limonata sarısı olsun. Hayatın geri  
kalan kısmını kızıla boya.

## MÜZİK

Do

Re

Mi

Fa

Sol

La

Si

Do

Tak tik tak tiki tiki tak taktak tak tak tat tat tat  
pat küt paattt. Pattttt

Tak tik tik tak küçük, yavaş, ağır ağır, en ilkel ses-  
lerle başlayan bir müzik yap. Altyapısı sanfonik bir  
taşırır, bir hüznün. Ve değişir bilindik tüm notaları.

Ca  
Ay  
Ok  
Al  
Ce  
Al  
Tay  
Ök  
Ber  
Dur  
İb  
Bi  
Ke  
Er  
Çağ  
Gül  
Ah

Belki yetmez nefesin o şarkıyı söylemeye ama olsun attığın bir slogan da olsa bu gürül gürül senfoniye vokal olur sesin.

### KİM-YAY

Herhangi iki harf al şimdi. Birini dağdan, diğeri ni şehirden.

İki tane H al bir tane O koy yauna, bir formül bul.  $2H+O \rightarrow H_2O$  Suyu bul bugün yeniden.

Mesele suyu bulmak değil. Mesele su ne kadar hayat taşısa da boğucudur aynı zamanda. Bunu bil, öğren.

### SONUÇ

2 adet 14'lü silah

2 adet kaleşnikof tüfek

Örgütsel döküman

Size ait olmayan yalanlar ve çok sayıda insan hayatı çıkmış üstünüzden.

Tak tik tak tik tak pat pat pat pat tattat. Matematik, tarih, taktak taktak resim, müzik tiktak kimya, felsefe tak ders bitmez taktak tiki tiki tak. Kah kah kah Yaşasın Vahit'le Berk'in kardeşliği kah kah kah. Tak tiki tiki tak. Pat pat pat patatata. Ders bitmez elbette.

Yeter ki bir ses duyulsun kulakları kör eden bir ses. 'HAYDİ ÇOCUKLAR DERSE' □

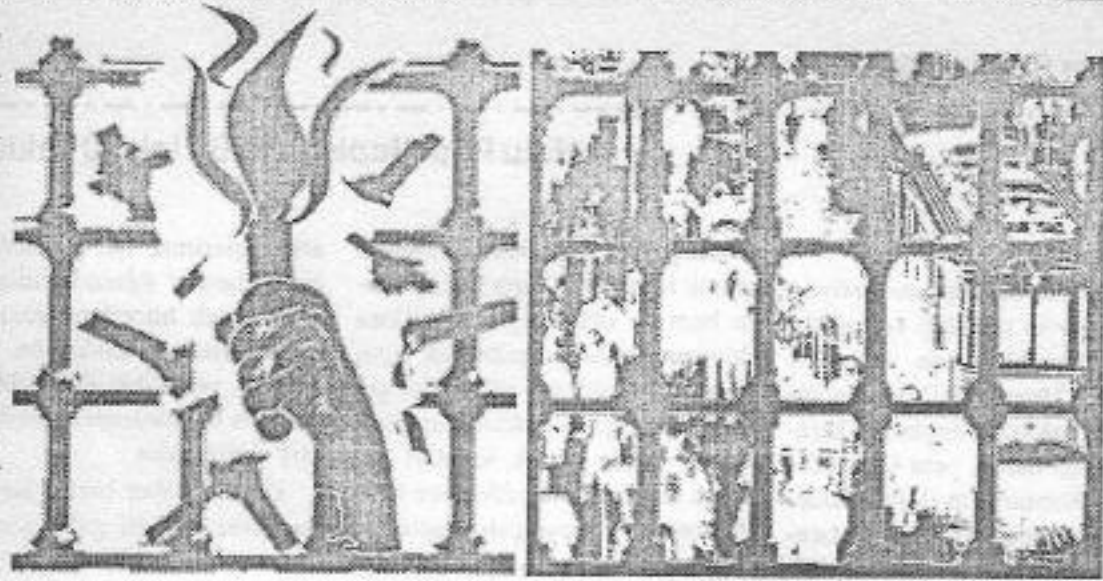
Geçen sayımızda yayımlanan "Siz Hiç.." adlı yazının başlığında "Neden Tiyatro Sorusuna Cevabımdır" kısmı ve yazarın ismi(S. Kabaali) teknik bir hatadan dolayı yayımlanmamıştır, düzeltir tüm okurlarımızdan özür dileriz.

## OKUYAN BİR İŞÇİNİN SORULARI

BERTOLT BRECHT

Kimler kurdu yedi tepeli Thebe kentini?  
Yalnızca kralların adları var kitaplarda.  
Krallar mı taşıdı o koskoca kayaları?  
Onca kez yıkılan Babil'i yeni baştan  
kimler onardı, kimler kurdu?  
Ya altın yaldızlı Lima'nın,  
hangi evlerinde yaşardı yapı işçileri?  
Çin Seddi'nin çürü bitirdikleri gece;  
nereye gittiler dersiniz duvarcılar?  
Ya Roma'nın o görkemli zafer anıtlarını,  
kimler dikti, kimlere karşı bu kutlama?  
Ünü dillere destan Bizans'ta,  
saraylarda mı yaşardı bütün halk.  
Efsane Atlantis gömülürken sulara;  
Seslendiği köleleri değil miydi  
boğulanların?

Genç İskender Roma'yı fethetti,  
tek başına mı başardı bunu?  
Ya Sezar Galyalılar'a saldırırken;  
bir aşçısı da mı yoktu yanında?  
Filosu battığı akşam İspanyalı Filip,  
ağlamış derler, yok muydu başka hiç  
ağlayan?  
İkinci Frederich Yediyıl Savaşları'nı  
kazanırken,  
Kim kazandı ondan başka?  
Tarihin her sayfasında bir zafer;  
Kimler hazırladı zafer aşırısı?  
Her on yılda büyük bir adam,  
peki kimler ödedi giderleri?  
İşte yazılan bunca olay  
Ve sorulacak bunca soru...

H  
A  
P  
İ  
S  
H  
A  
N  
E  
D  
E  
NH  
A  
P  
İ  
S  
H  
A  
N  
E  
Y  
E

## MektuplaR

Onlar, coğumuzun günün koşuşturmasında (belki de koşuşturamamasında) unuttuklarımız... Buna rağmen bilinçleri, umutları, sevdaları bizimle olan, gözleri bizimle aynı yere bakan, yürekleri bizimle atan, sevdalarını duvarların ardından büyüterek gönderip, o güçlü ve sessiz çığlıklarıyla günümüze, gecemize misafir olanlar... Çığlıklarıyla sesimizin en güçlü, en dirayetli yanı olanlar... Sabırlarıyla türkümüze güç katanlar...

Hapishane gerçeğine, hapishanedeki dostlarımızın sorunlarına küçük de olsa bir pencere açmak istedik. Bu köşe, hem F tipleriyle aryan baskılara değinen, hapishanedeki dostlarımızın, yoldaşlarımızın sıkıntılarını, acılarını, ihtiyaçlarını, gördükleri baskıları, ülke ve dünya gündemine ilişkin düşüncelerini, özgür dünyaya olan inançlarını ve bu uğurdaki kararlılıklarını paylaştığı, hem de biz dışarıdakilerin hapisteki dostlarımızla

aynı şekilde paylaşmak istediklerimizin bir aracı olacak.

Fiziki olarak hapis olsalar da duygu ve düşüncelerindeki, inançlarındaki, kavgalarındaki ısrar nedeniyle egemen sistemin usaklarının sürekli baskı ve yasaklamalarına maruz kalan hapisteki dostlarımızdan farkımız fiziksel olarak kısmen özgür olmamız. Hayatımıza, düşlerimize, geleceğimize, düşüncelerimize, insanca yaşam için hak ve özgürlüklerimizin sınırına, bir bütün yaşamımıza didik didik girmeye çalışan egemen ideolojinin ciddi bir saldırısı olan düşünsel hapishane projesinde başarılı olduğumu söyleyebiliriz. Bu yüzden kösemizin adına "Hapishaneden Hapishaneye Mektuplar" dedik. Eleştiri, öneri, mektup ve yazılarınızı bekliyoruz. Tekirdağ F Tipi Hapishane'sinden Hasan Şahingöz'ün mektubuyla ilk adımı atıyoruz. 3

## Hasan Şahingöz

### 1 Nolu F tipi Hapishane B1 tek 20 Tekirdağ

Merhaba

Sevgi ve selamlarımı iletiyor, On Yediler'in sıcaklığı ve bağlılığı ile kucaklıyorum sizleri... Devrimci Demokrasi'nin son sayılarının hakkında toplantı kararı olmadığı halde, yeni CİK (Cezai İnfaz Kanunu)'in ilgili maddelerine dayanarak hapishane idaresince bizlere verilmediğinin bilgisi sizlere ulaşmıştır. Yeni CİK, F Tipi hapishane idaresine yayın toplantı, yayın yasaklama yetkisi de verdiği için, yapılan itirazlardan da bir sonuç alınmamış, infaz hakimliği yönetmeliğe aykırı bir durumun olmadığını söylemiştir. Hukuka, demokrasiye, temel hak ve özgürlüklere aykırılık, bunların çiğnenmesi ise mahkemeleri hiç ilgilendirmiyor anladığımız kadarıyla. Bunlarla birlikte ekonomik zorluk ve sıkıntılara rağmen yayınlarınızı bizlere göndermeye devam ederseniz çok sevineceğiz.

\*\*\*

30 Temmuz sabahı, Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenen bir operasyonla gerçekleştirilen sevk-sürgünleri yorumsuz aktarıyorum:

30 Temmuz sabahı, saat 06:00'da, tüm tutsaklar uykudayken onlarca asker, gardiyan ve polisten oluşan bir ekip, sevk-sürgün edilecek tutsakların kaldıkları hücrelere baskın düzenlemişlerdir. Ne olup bittiğine dair hiçbir açıklama yapılmadan, tutsaklar uykularından-yataklarından ağızları kapatılarak, zor kullanılıp etkisiz kılınarak, don-atlet alınıp götürülmüşlerdir.

Kaçırılan tutsakların slogan atarak hem olaya karşı koymalarını hem de olayı diğer tutsaklara duyurmalarını engellemek için ağızları kapatılmış, ancak her şey karşı diğer tutsaklar olayı fark etmiş, slogan atarak, kapıları döverek hem olayı engellemeye hem de protesto etmeye çalışmışlardır.

Slogan atma ve kapı dövme eylemi nedeniyle, olayın gerçekleştiği gün, cezalandırma amaçlı olarak devrimci, siyasi tutsakların havalandırma kapıları, "güvenlik" bahane edilerek, hiç açılmamıştır. Bununla da yetinilmemiş, kimi tutsaklar hakkında kapı dövüldüğü, slogan attığı vb. için soruşturma açılmıştır.

Yataklarından, uykularından zorla alınıp kaçırılan tutsaklardan: Nurettin Erenler, Ali Baba Arı, Mehmet Kulaksız, Erdal Koç, Aslan Bahar, Taylan Aydoğdu, Veli Cenik, Hüseyin Özen, Baki Yaş, Halil Gündoğan, Memik Horoz, Taylan Baltacı, Bay-sal Demirhan, Selahattin Gedik, Osman Nuri Acaklı ve Hüseyin Çevik Bolu F Tipi'ne;

Ali Koca, İnan Gök, Barış Ateş, Serdar Karacelik, Mustafa Tosun, Barış Kemal Yıldırım, Kaan Kurtuluş, Cemal Ağırman, Ercan Gökoğlu, Ercan Kutlu, tekin Tangün (dört gün sonra tahliye oldu), Kenan Günyel, Celal Yayla Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'ne sevk-sürgün edilmişlerdir.

Bolu'ya götürülen arkadaşlarımızın sağlığı ve içinde buldukları koşullar hakkında henüz tam bir bilgi alamamış durumdayız. 2 No'lu F Tipi'ne götürülen

arkadaşlarımız ise ailelerden ve avukatlardan öğrendiğimize göre; tek tek hücrelere konulmuş, birbirlerinden tamamen tecrit edilmiş ve hiçbir ihtiyaçları (en azından ilk günlerde) karşılanmamış durumdadır.

Geride kalan bizler ise yarın başımıza nelerin gelebileceğinin bilgisizliği ve belirsizliği içindeyiz.

\*\*\*

Ben 1994'te tutuklanmış, 1995'te idama hüküm giymiş, yaklaşık 11 yıllık bir tutuklu hükümlüyüm. Cezam! 2002 yılında idamın kaldırılması üzerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çevrildi.

Yeni kanunların yürürlüğe girdiği 1 Haziran 2005 tarihinde, kaldığım "üçlü oda" denilen yerden zorla derdest edilerek, ağızım kapatılarak, 5275 sayılı yeni CİK'in 25. maddesine dayanılarak alınıp, hücreye kapatıldım.

1 Haziran 2005'ten bugüne:

- Tekli hücrede tutuluyorum.
- Havalandırmaya günde sadece bir saat çıkarılıyorum.
- Diğer tutuklu ve hükümlülerden tamamen tecrit edilmiş durumdayım.
- Bir saatlik havalandırmaya tek başıma çıkarılıyorum. Gardiyanlar dışında insan göremiyorum.
- Aylık dört kez olan aile görüş hakkım, ikiye düşürülmüş durumda.
- Şartlı tahliye hakkım elimden alınmış durumda.
- Hapishane koşullarında tedavisi mümkün olmayan bir hastalığa yakalandığımda tedavi

amaçlı olarak cezamın infazına ara verilmesi hakkım elimden alınmış durumda.

Bu koşullar içinde bulunan üçü adli olmak üzere toplam beş kişiydik. Ali Baba Arı 30 Tem-

muz'da Bolu'ya sevk-sürgün edilince halen burada, bu koşullar içinde tutulan üçü adli olmak üzere dört kişi kaldık.

Bu durum nedeniyle 1 Haziran 2005 tarihinde başladığım sü-

resiz açlık grevine halen devam etmekteyim.

\*\*\*

Size A. Ağaoğlu'nun İHD'den istifasıyla ilgili bir yazı ve şiirimi gönderiyorum.

## ADALET AĞAOĞLU İHD'DEN İSTİFASINDAN SONRA İSMİNİ DE DEĞİŞTİRMEYE NE DER ACABA?



**K**imsenin hatta birçok İHD üyesinin bile üyeliğinden haberi olmadığı Adalet Ağaoğlu'nun İHD'den istifası büyük gürültü kopardı. Hürriyet "haber" manşetine taşırken, Taha Akyol gibi köşe yazarlarının, bir zil takıp oynamadığı kaldı.

Elbette ki, üyesi, üstelik kurucu olduğu bir derneğin bugüne kadar hemen hiçbir etkinliğine katılmamış, çok az sayıda insan dışında milyonlarca insanın, ancak istifasıyla İHD'ye üye olduğunu öğrendiği birinin istifasının bu kadar gürültü koparması tesadüfi değildir. Tanıdığımız Ağaoğlu da böyle bir süreçte istifasının nelere, kimlere hizmet edeceğini bilmeyecek kadar aptal değildir.

Genelkurmay taşı atmış, taş da düştüğü yerde halkalar halinde suyu yaymaya başlamıştır. Adalet Ağaoğlu da kendini taşın düştüğü yerde/safta görüyor olmalıymış ki halkalardan biri olarak çıktı ortaya.

Hürriyetler, Milliyetler, Ertuğ-

rul Özkökler, Taha Akyollar her ne kadar "Arife tarif gerekmez!" türü gazeteler ve yazarlardan olsalar da, 20 Temmuz'da Genelkurmay 2. Başkanı İlker Başbuğ'dan neyi haber yapıp neyi yapmayacaklarının, neleri nasıl haber yapacaklarının dersini bir kez daha alıp pekiştirdiklerinden yeni süreçte kendilerine yüklenen göreve/misyona uygun olarak Adalet Ağaoğlu'nun istifasını haber yaptılar, öne çıkardılar.

Adalet Ağaoğlu bu işin, bu oyunun gönüllü oyuncusu, figüranı oldu. Aydın (!) kimliğiyle üstelik... Çok da iyi oynadı, oynuyor. Aferin ona!

Lenin, Marksizm'in özünü yani devrimci yanın tasfiye etmeye kalkışan Bernstein'i, ün kazanmak için M.Ö 356 yılında Efes'te Diana Tapınağı'nı yakan Erostrat'a benzetir. İslam tarihinde de bir Erostrat vardır. Erostrat gibi ün peşinde koşan Ebu Bevvab da tutup zezem suyuna işer. Adalet Ağaoğlu'nu gündeme gelmesi,

tartışılması, ilgi odağı olması da işte böyle bir şeydir. Yakmaya çalıştığı tapınağı, işemeye çalıştığı suyu, değerleri-ilkeleri, İHD'nin ve İHD'lilerin güvenliğini hiçe sayarak ayakları altına alan bencil duygularını her şeyin üzerine çıkaran Adalet Ağaoğlu, pohpohlanmaktan, birinci haber olmaktan, alkışlanmaktan öylesine kendinden geçmiştir ki, adeta sarhoş olmuştur. Bu sarhoşluk içinde yaptığı açıklamada: "Aldığım her tepki çok olumlu. Bana hep teşekkür ettiler..." (Milliyet, 3 Ağustos 2005) demektedir.

Peki Adalet Ağaoğlu'nu yurt içinden ve yurt dışından arayıp istifasından dolayı takdir ve teşekkür edenler kimlerdir? Adalet Ağaoğlu, kendini arayıp takdir ve teşekkürüne boğanların kimler olduğunu merak ediyor mu? Bu kişilerin kimler olduğuyla ilgileniyor mu?

Adalet Ağaoğlu kendisini arayanların kimliğini tahmin etmiyor/bilmiyor olamaz... Ama ne

önemi var! O tapınağı yıkmış, zenzem suyuna işlemiş kazandığı ünden! Sarhoş olmuş, bundan hayli memnun, kendinden geçmiş bir kere...

Alkışlanıyorsa, omuzlardaysa, gündemde, kucaklarda gezdiriliyorsa, sırtı sıvazlanıyor, pohpohlanıyorsa... Bunları yapanlar MHP'li, ülkücü faşistlermiş, katillerin, sermayenin kemik yalayıcılarıymış, yeşillermiş, işkencecilermiş, korucularmış... BOŞ-VER!

Yıllar önce "... Hiçbir 'izm'in boyunduruğu altında değilim. 'Kendim' olabilmenin arayışının yollarındayım..." diyen Adalet Ağaoğlu anlaşılan arayışının sonuna gelmiş durumda. Hiç kimse "her şeye sırt çevirdiğini" söyleyerek, kendi başına bir kimlik sahibi olamaz. Kimliksizlik, kimlik değildir.

Siz kendi safınızı seçip seçtiğiniz safa göre kimliğinizi netleştirip geliştirmeszeniz rüzgar hangi taraftan daha güçlü eserse, o rüzgarın önünde savrulursunuz; ama sadece bir toz taneciği olarak.

Tüm 'izm'leri aynı kefedede değerlendirme dar kafalılığına düşer, Marksist olmayı " 'izm'lerin boyunduruğuna girmek" olarak görürseniz, bir ömrü kimlik arayışıyla tüketikten sonra geriye dönüp baktığınızda bir hiç olduğunuzu görürsünüz. Adalet Ağaoğlu olursunuz.

Adaletin terazisini şaşırması Adalet Ağaoğlu hazır, sermayenin kemik yalayıcılarının, MHP'li-ülkücü faşistlerin, İHD'li Akın Birdal'ı vuranların-vurduranların, işkencecilerin, bilmem kimlerin alkışları omuzları arasındayken ismini de değiştirmeye ne der acaba? "Hayır" diyeceği kesindir. Oysa tam su günlerde Asena Ağaoğlu ismi ne de yakıştırdı ona. □

## ON İKİ YAŞINDA, ON ÜÇ KURŞUN

Uğur Kaymaz'a

On iki yaşında, on üç kurşun  
On iki yaşında, on üç kere korkulan  
On iki yaşında, on üç kere susturulmaya çalışılan  
On iki yaşında, on üç kurşunda  
on üç kere haykiran  
On iki yaşında, on üç kurşunda  
ses olup  
on üç kere suskunluğumuza sapanan.  
On iki yaşında, on üç kurşunda...  
Toprak, yattığın yerde on üç kere emer kanını  
Baştan başa sular vatanını  
Çoğalır göl olur, deniz olur, umman olur  
Akar sı olur, akar nehir olur  
Gün olur boğar,  
On iki yaşında yüreklerimizi  
Ateşlere atanı  
On iki yaşında, on üç kurşun bedeninde  
On iki yaşında...  
Üçer üçer, beşer beşer, onar onar  
Kan kırmızı gelincikler açar  
Umut açar  
direnc açar  
isyan açar  
Vatanını ölesiye kucakladığın yerde  
Ve gün gelir yakar  
Çiçeği dalında  
On üç kurşunla vuranları

15 Mart 2005

# EDEBİYAT TARİHÇİSİ <

## ATILLA ÖZKIRIMLI

TEMEL DEMİRER

*“Kalem ve mürekkebin  
mahkûmuyum.”*

“Yoksa başkalarıyla mı büyüyor yalnızlığımız? Evet, gerçekte yalnız olmak, bir başına kalmak değil. Asıl sorun insanın kendini yalnız hissetmesi... Dünyamız başdöndürücü bir hızla çoraklaşıyor çünkü. Bütün değerlerin yozlaşmasına yol açan bir çoraklaşma bu. Söylenildiği gibi değişim de yaşanmıyor üstelik.

Çünkü her değişim bir başkalaşmayı içerir özünde. Kavramlara yeni anlamlar yüklenirken, eskiyen değerlerin yerini yeni değerler alır. Tıpkı çürüyen bir bitkinin bulunduğu yerde yeni bir filizin boy atması gibi. Değişmek, yenilenerek güzelleşmektir. Yozlaşarak çirkinleşmek değil. Özgürlük, bir yerleri açmak; varoluş, en kısa yoldan köşeyi dönmek, entelektüel de bir tür zavallılık olarak sunuluyorsa insanlara, bunun adı çirkinliktir. Özgürleşmek, birey olma bilincine erişmektir. İnsan, insanlığını duyarak var olur. Birileriyle bir şeyleri paylaştığı oranda tadına varır yaşamın.” deyip eklemişti Atilla Öz-



kırmılı, 22 Ocak 2005'deki ölümünden hemen önce çıkan Türk Edebiyatı Tarihi'ne yazdığı sunuda: “İçinde yaşadığımız kültürün kapılarından birini, bu kültürü soluyan ve tammak isteyen herkese aralamak istiyorum. Başarabildimse ne mutlu bana...”

\*\*\*

1942'de Konya'da doğan, ilk ve ortaöğrenimini Adana'da yapıp, Maraş Lisesi'ni bitirdikten sonra (1960), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne giren Özkırmılı, 1968'de okulunu bitirip Meydan Larousse Ansiklopedisi'nde ve Altın Kitaplar Yayınevi'nde çalıştı.

12 Mart döneminde işine son verinceye kadar Hacettepe Üniversitesi Temel Bilimler Yüksek Okulu Türkçe Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. İşine son verilince de, yayınevlerinde danışmanlık, Cumhuriyet Gazetesi'nde düzeltmenlik yaptı.

1972-1976 arasında yayınevlerinde ve Cumhuriyet gazetesinde düzeltmen, redaktör, danışman olarak

çalıştı; İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'nde ve İstanbul Devlet Konservatuarı'nda (1978) Türkçe, edebiyat öğretmenliği yaptı. YÖK döneminde Mimar Sinan Üniversitesi'ne bağlanan konservatuardaki görevinden istifa etti (1982) ve yazarlığı iş edindi.

1984-1986 arasında ülkemizin ilk önemli kitap dergilerinden olan Günümüzde Kitaplar dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı ve özgün denemelerini bu dergide yayımladı. Cem Yayınevi'nde danışmanlık yaparken, Cumhuriyet gazetesinde kitaplar ve yazarlarla ilgili eleştiriler, değerlendirmeler, söyleşiler yayımlandı.

1989'dan başlayarak yeni bir öncüllüğe imza atan Özkırmılı, iki yıl boyunca TRT-TV 2'de yayımlanan ve çok ilgi gören kitap tanıtımı programlarıyla kitabın geniş kitlelere duyurulmasına katkıda bulundu.

1991-1992'de TRT-TV 1'de yayımlanan "Zaman Zaman İçinde" adlı programın senaristliğini ve sanat yönetmenliğini üstlendi. 1992'den sağlığı iyice bozulana kadar (1999), Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nde Türkçe Öğretim Görevlisi olarak çalıştı.

Edebiyata şiir ve öyküyle giren Özkırmılı, bir suskunluk döneminden sonra Papirüs Dergisi'nde eleştiri ve incelemeleriyle göründü. İki yılı aşkın bir süre TRT 2'de kitap tanıtımları yapan Atilla Özkırmılı, yine TRT için "Zaman Zaman İçinde" üst başlığıyla belgesel-drama nitelikli ramazan programlarının senaristliğini ve sanat yönetmenliğini üstlendi.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Sabahattin Ali'nin yapıtlarının eleştirel basımlarını hazırlayan Özkırmılı, Türk edebiyat tarihine ilişkin araştırma ve incele-

melerinde toplum yapısıyla sanat arasındaki ilişkiyi öne alan bir tutumu benimsedi.

Özkırmılı'nın seçme yapıtları arasında, "Tevfik Fikret", "Sabahattin Ali", "Türk Edebiyatı Ansiklopedisi", "Edebiyat İncelemeleri", "Alevilik-Bektaşılık ve Edebiyatı", "Toplumsal Bir Başkaldırının İdeolojisi Alevilik-Bektaşılık", "Hayatımıza Sevgisizliğe ve Yalnızlığa Dair", "Açıklamalı Edebiyat Terimleri Sözlüğü", "Çağdaş Türk Edebiyatı", "Dil ve Anlatım", "Romanların Dünyasında", "Tarih İçinde Türk Edebiyatı", "Sevgim Acıyor", "Öykülerle Romanlarda Yaşamak", "O Güzel İnsanlar", "Türk Dili: Dil ve Anlatım" ile "Türk Edebiyatı Tarihi" yer alır.

Atilla Özkırmılı, son olarak, Osmanlıca-Türkçe Sözlük üzerinde çalışıyordu. Son yapıtı olan iki ciltlik Türk Edebiyatı Tarihi ölümünden birkaç hafta önce yayımlandı.

\*\*\*

"Edebiyatçı kimliğini devrimci düşünceleriyle birleştirerek üretmişti yapıtlarını. Ama sessiz sakin bir yaşamı, kıyıda kalıp içine kuyu kazmayı seçmişti o. Bütün titiz araştırmacılar gibi, kütüphanelerin yolunu aşındıranlardandı."

Örneğin, "Türk Edebiyatı Ansiklopedisi'ni yaklaşık 20 yılda yazmıştı Atilla Özkırmılı." Ve de "Kahta sahip çıkan biriydi. Yeni kuşaklara edebiyat bilgisini, edebiyat duygusunu taşıdığı gibi; her bir çalışmasıyla böylesi bir bilincin oluşmasında da etkin olmuştur."

"Atilla Özkırmılı, genç yaşındaki birikimiyle dikkatleri çeken ve sunduğu 'Türk Edebiyatı Ansiklopedisi', 'Türk Edebiyatı Tari-

hi (Ansiklopedik)' gibi eşsiz kaynaklarla edebiyatımızın belleğini diriltiren bir edebiyat tarihçisiydi.

Cumhuriyet öncesi edebiyatımızdan Yakup Kadri'ye, Sabahattin Ali'ye kadar birçok usta edebiyatçıyı günümüze taşımaktaki sabrının yanı sıra; Atilla İlhan'dan Yaşar Kemal'e, Vedat Türkalî'den Adalet Ağaoğlu'na, Sevgi Soysal'dan Oğuz Atay'a, Selim İleri'den Ayla Kutlu'ya, kısacası çağdaş edebiyatımızın önde gelen tüm adlarına uzanan ve bu edebiyatçılarımızın birçok yapıtı tarihselliği içinde irdeleyen eleştirileriyle usta bir edebiyat eleştirmeniydi.

Edebiyatımızın dünyayı bugüne taşıyan araştırmalarında hem de bugünün edebiyatını inceleyip değerlendiren çalışmalarında dil ve edebiyat sevgisini ön plana alan tavrıyla örnek bir edebiyatçıydı.

İnsani bir edebiyatın gelişmesi için canlı, kişilikli, nesnel değerlendirmeleriyle edebiyatımızı zenginleştiren bir öğretmendi.

Genç edebiyatçılara yol gösterici örnek çalışmalarıyla, yaşamın çok ilerisindeki katkılarıyla o, kültür ve edebiyat dünyamızın değerli bir kazanımıydı.

22 Ocak 2005 günü kaybettiğimiz Ö, genç yaşındaki birikimiyle edebiyatımızın gerçek bir yıldızıydı. Sessiz bir yıldızdı ve sessizce kaydı Özkırmılı..."

\*\*\*

Özetin özeti: D. Starr'ın, "Nereye gittiğini bilen bir insana yol vermek için, dünya durup kenara çekilir ve ona yol verir," sözündeki vurguya denk düşen yaşamıyla Atilla Özkırmılı; "Dağlara çıkmayan uzakları göremez," diyen Çin Atasözü'nün çağrısındaki üzere, uzakları görmek için yükseklere çıkmaya cüret edebilmişti... □

"...Hey hayal kadar uzak  
 bebek nefesi gibi sıcak ve yakın ülkem  
 Hey parçalanan ufuk menzili  
 Ağlayan mor katarı dağlar,  
 Alevlenen buz  
 İnkara sığınan sevdâ  
 Çıldırın yalnızlık,  
 Yönsüz öfke,  
 Ve öksüz sürgün!  
 Seni çağınıyorum  
 Hangi zaman diliminde  
 yaralısın şimdi?..."



## ● Kitap tanıtımı

Ali Bertal Yiğit



**B**elge Yayıncılık, Murat Kahraman'ın "Çıglık" adlı romanını Ocak ayında okurlarına sundu. Kitap hayli kalın olmasına rağmen (573 sayfa) yorucu değil tam tersine akıcı ve okuyucuya değişik tatlar verecek zenginliklerle dolu.

Kitabın üzerimde bıraktığı etkiye ve kitapla ilgili değerlendirmeye geçmeden önce aslında romandaki olayların geçtiği yer olmasından dolayı Dersim ve Dersim halkına ilişkin değinmek istediğim birkaç şey var. Elbette, değineceğim konuların ayrıntılı değer-

lendirmesini bir kitabın tanıtımı ya da değerlendirmesi içerisinde yapmak mümkün değildir. Fakat yine de birkaç şey yazmak isterim:

Biz Dersimliler, -ki Anadolu denen toprak parçasında yaşayan tüm halkların ortak kaderidir bu- ya toptancı sövgüler ya da toptancı yergilerin kurbanı olmuşuzdur. Bu bizim şanssızlığımızdır. Kanımca bu durum bizim yumuşak karnımızı oluşturur. Bugün onca direniş ve bedele, onca katliam ve soykırıma rağmen, ortak bir Dersimlilik kimliğinin tam olarak kendisini ifade etmeme-

sinin nedeni, öncelikle yazılı bir tarihimizin olmamasından kaynaklanan bir durumdur.

Bir anlık düşünün ki ülkede ki tüm devrimci örgütlere kadro veren bir halkın evlatları, kendi tarihlerine yabancıdır.

Halen yaşayan canlı tanıklarımız olmasına ve bölgedeki halk en azından yaşanan olayları katliam, soykırım olarak değerlendirebilecek kadar politize olmasına rağmen ne Dersim soykırımıyla ilgili doğru dürüst bir roman yazmışız ne de Dersim'de gerçekleştirilen soykırım denen insanlığın yüzkarası lanet illeti, uluslararası kamuoyuna taşınmasını becerebilmişiz.

Kendimize şöyle bir soru sorarak devam edelim: Bir celladı cezalandırmanın en iyi yöntemi nedir?

Onu öldürmek mi?

Hayır!

Bir celladı ve o cellatlığa sebebiyet veren düşünce sistematüğünü cezalandırmanın en etkili ve kalıcı yolu, onu tarihin ve kamu vicdanının huzurunda mahkum ve teşhir etmektir.

Son 90 yıllık zaman diliminde Anadolu toprakları, birden fazla soykırıma sahne oldu. Ermeni soykırımıyla başlayan süreç Anadolu'daki tüm hristiyan halkları kapsadı. On yılları aşan bir zaman periyodunda lokal düzeyde isyan eden kürtler, kıyımdan geçirildi ve devlet, bu katliamları yaparken deyim yerindeyse, işin "keyfini" çıkardı. Katliam ve soykırımların finali Dersim oldu.

Dünyanın neresinde ve kime karşı yapılırsa yapılsın, soykırım ve kötü muamele bir insanlık suçudur. Buna karşı çıkma-

nın anlamı ise, kime yapılırsa yapılsın, katliamı bir insanlık suçu olarak görmek, yok olması için mücadele etmek demektir. Dersimliler dışındaki çoğu halk kendi gücü ve bilgisi dahilinde uluslararası ölçekte Osmanlı ve onun devamcısı olanlara, yapılan soykırımları kabul ettirmek için bir dizi girişimlerde bulundu, bulunuyorlar.

Fakat Dersimliler'in ne böyle bir girişimi var, ne de kültü-

**Romanda Dersim isyanından önce yaşanan trajedinin havası iyi sunuluyor. Bir çoğumuzun sadece devletin resmi ağzlarından duyduğu Ermeni soykırımının o bölgedeki etkisini dile getiriyor. Birkaç olayı birden işleyen yazar, Ermeni soykırımını ve soykırımın Ermeniler üzerinde yarattığı tahribatı bir kahraman üzerinden ilgi çekici bir konu haline getiriyor.**

rel anlamda devletin o vahşi ve barbar yapısını teşhir eden bir çalışması var. Bu neyle izah edilebilir?

Bu tavır, -aslında tavırsızlık demek daha doğru olur- celladın işini daha da kolaylaştırdığı gibi onun yaşamasına olanak sağlamaz mı? Biz, devleti ne siyasal ne kültürel alanda ne de edebiyat alanında zorlayabildik. Sayısız canlı tanık olmasına rağmen onların acılarını beyaz perdeye aktaracak bir sine-

macımız bile çıkmadı. Dersim soykırımından sonra neden en ücra köşelerdeki mezralarımız ismi bile değiştirildi? Amacı basit ve açık: Tarihini bilmeyen, tarihine sahip çıkmayan toplumlar daha erken asimile ve yok edilir.

Buraya kadar yazdıklarımızdan Dersim Katliamı'nın farklılıklarını içermekle birlikte, Kürt sorunundan bağımsız ele aldığımız anlaşılmalıdır.

Toparlarsam, her toplumda olduğu gibi bizler de tarihimizle yüzleşmesini bilmeden, ne kendimizle barışırız ne de ruhumuza nüfus eden hasarı tamir edebiliriz. Bırakalım geçmiş tarihimizi sağlıklı bir şekilde incelemeyi -ki, yazılı belgeler çok azdır- yakın tarihimizdeki toplumsal sorunlara ve sorunlar neticesinde yaşanan travmalara bile kayıtsız kalabiliyoruz. Bu konuyu açıklamak için kısa ve net bir örnek vermek yeterli olacaktır:

Mustafa Kemal'in kürtlerin ve Anadolu'daki diğer azınlık halklar için taşıdığı "önemi" herkes bilir. Ama gelin görün ki, katliamdan geçirilmiş bir toplum adına konuşma hakkını kendisinde bulan bir şahsiyet, kan, gözyaşı ve katliam üzerinden kurulu olan Kemalizme övgüler dizebiliyor. Hatta Kemalizme "devrimcilik", "ilericilik" payesini biçtiği gibi, bu söylem, milyonlarca kürde rahat bir şekilde nüfus ettiriliyor.

Dolayısıyla bizim gibi yazılı tarihi zayıf olan halkların "yazılan" ve "kaydedilen" herşeye önem vermesi gerekiyor. Tam bu noktada hepimizin hayatını yakından ilgilendiren ve ilgilendirmeye devam eden so-



ayları değişti. "Çılgık" romanına ilişkin birkaç söz söylemek daha da uygun olacaktır.

"Çılgık" ismi, nasıl anlam yükledi bilemiyorum ama avazı çıktığı kadar bağırarak isteyip de bağırılmayan toplum ya da kişiler için hayli anlamlı... Kitap Dersim'de geçen olayları konu alıyor. Romanda güçlü bir betimleme kullanılmış olmasına rağmen özellikle kişi tasvirlerinde eksiklikler göze çarpıyor. Zaman zaman gereksiz ayrıntılara da girilmiş. Romanın kimi bölümlerinde ise neden ve sonuç ilişkisi zayıf kalmış. Yazarın ilk romanı olmasından kaynaklı bu tür eksiklikler hoş görülebilir.

Romanda Dersim isyanından önce yaşanan trajedinin havası iyi sunuluyor. Bir çoğumuzun sadece devletin resmi ağızlarından duyduğu Ermeni soykırımının o bölgedeki etkisini dile getiriyor. Birkaç olayı birden işleyen yazar, Ermeni soykırımını ve soykırımın Er-

meniler üzerinde yarattığı tahribatı bir kahraman üzerinden ilgi çekici bir konu haline getiriyor. Ayrıca iki komşu halkın birbiriyle olan kopmaz bağlarını acı bir dille anlatıyor.

Örneğin "gizli hristiyanlık" denen bir gerçek var. Anladıkça-anlaşıldıkça okuyucunun ruhunu parçalayan bu gerçekliği, ilk bu kitapta okudum. Kendisi Harputlu olan, ama Ermeni Soykırımı'nda ailesinin kılıçtan geçirilmesine tanık olan Elazığlı Ermeni yaşlının yıllar boyunca yaşadıklarını okuyunca insan yürekten acı çekiyor. Dahası, 1979 yıllarında Buca Zindanı'nda arkadaşları tarafından kaçırılan Orhan Bakır'la buluşması üzerine aslında papaz olan yaşlı cami imamının yaşamı değişir. Kendisi gibi Ermeni olan ama siyasi kimliğini ve etkinliğini dile getiren Orhan'la aralarındaki diyalog okuyucuya apayrı bir tad verecek nitelikte.

Orhan, 12 Eylül Cuntası

gerçekleştirilmeden önce Karakoçan'daki azıtlı bir faşist olan polis komiserini cezalandırmaya gider. Giderken pusuya düşer ve katledilir. Vasiyeti üzerine arkadaşları tarafından Mazgirt'in Faraç köyünde toprağa verilir. Cenazesi gerilla falliyeti yürüttüğü yere, kaçırılarak getirilir. Görkemli bir törenle toprağa verilir. Orhan'ın ölümünü, yine gizli hristiyan olan Arapkirli bir aile tarafından öğrenen cami imamı, evini ateşe verir. Yaşlı cami imamı, evinin alt katına gizlice inşa ettiği kilisesinde papaz elbiselerini giyerek siyahlara bürünür. Ve ateşe verdiği evin alazları için, müslümanlığın simgesi olan çember sakallarını traş ederek atar. Oldukça etkileyici bir anlatım. Devamında gelişen olayları anlatmayı okuyucularımızın merakını arttıralım.

O aylarda 12 Eylül Cuntası yeni işbaşına gelir. Papaza teslim ol çağrısında bulunulur ama papaz teslim olmadan ölümüne yürür ve 70 yıl bo-

yunca gizlediği kimliğini hay-kırarak açıkca ilan eder:

“Yetmiş yıldır her gün size teslim oluyorum, yetmedi mi?” Yani ölümü, özgürlüğün finali olur, ama ihtiyarın papaz elbiseleriyle ölümüne askerler bile anlam veremez. Hikaye böyle uzayıp gider...

Kitabın en ayırt edici kısmı ise belli bir dönem PKK'nin izlediği yanlış çizgi dolayısıyla halka ve devrimcilere karşı içine girdiği karşı-devrimci şiddet ve işkence olgusunu işlemiş olmasıdır. Yer yer kişisel ve daha çok okuyucunun duygularına hitap eden bir anlatım göze çarpsa da anlatılanların gerçekten yaşandığı düşünüldüğünde aslında kitap tarihi bir belge niteliğinde denilebilir. Bahsettiğimiz ayırt edici nokta iki açıdan önemlidir:

Birincisi; PKK kendi tarihiyle gerçek anlamda yüzleşmediği için, bu tür cesur ve objektif adımlar, bu hareketin karanlıkta kalan noktalarını gün yüzüne çıkarmasını sağlayabilir. “Susan” tanıkların vicdanını depreştirir.

İkincisi; PKK'nin sadece kopmalar ve kendisinden ayrılmaların olduğu dönemde yaptığı itirafların önüne geçmek lazım. Çünkü bugüne kadar hep günah geçisi seçerek, kendi günahlarını örttü. Bu anlayışın devamı, geçmişte yaptığı yanlışların tekrarı riskini taşır.

Bu açıdan bu hareket ve onu destekleyen kitle, kendi geçmişlerine ve yanlışlarına eleştirel ve sorgulayıcı bir gözle bakmayı başarabilmelidir. Ancak bu doğru yaklaşım tarzı onların içine girdiği kısır döngüden kurtarabilir. Mücadele ör-

gütleri kendi tarihleriyle yüzleşme cesaretini gösterebilmelidir. PKK'nin dışında olsa da bu tür çalışmalar, karanlıkta kalan olayların aydınlanmasına küçücük de olsa bir ışık tutma rolü oynar.

PKK'nin o dönem yanlış politikalarının anlatıldığı bölümlerde, Bağın, Barasor olaylarıyla birlikte Kamer Özkan ve 6 TDKP'linin öldürülmesinin yanında ağırlık konusu olarak 10 Ekim 1993 Çemişgezek Doğan Köyü'nde Kahraman ailesinin fertlerinden Baba Veli Kahraman ve kızları Zeynep ve Meral Kahraman'ın katledilmesi oluşturur. Ayrıca PKK tarafından esir alınan Kahraman ailesinin bir ferdinin bu tutsaklık süresince yaşadığı olaylar ilginç yönleriyle aktarılır.

Kahraman ailesinin tutsak alınan ferdi 10 gün boyunca Ekrem'in (Şu anda PKK'den ayrılan ve Osman Öcalan'ın grubuyla hareket eden Hıdır Sankaya) komuta ettiği ve emir verdiği birliğin insafına terk edilir. Tutsak çareyi kaçmakta bulur. Ekrem'in komuta ettiği birlik, elinden kaçırıldığı devrimcinin acısını, evlerini yakarak ve evdeki aile fertlerini kurşuna dizerek çıkartır.

TDKP'liler'in katliamıyla aynı geceye denk gelen bu katliam, 10 Ekim 1993 Çemişgezek Doğan Köyü'nde “Partizan taraftarı Kahraman ailesi” katliamı olarak tarihe geçer.

Aynı zamanda kitap bir kısmımızın ikiyüzlülüğüne, zalimliğine ve vurdumduymazlığına dokunuyor. İnsana ait olan değerlere sarılmamız için salık veriyor: Yaşam, adalet, hoşgörü, zora ve haksızlığa boğun

eğmemel!..

Sayın Ragıp Zarakolu'nun söylediği gibi, kitap hem insana tad veriyor, hem de okuduğunuz zaman sarsılacaksınız, diyor. Gerçekten doğru ama eksik kalan bir ifade... Kitap insanı yüzlerce parçaya bölüyor. Kitap bazen okuyucuyu kahkaya boğarken bazen de oldukça hüzünlendiriyor ve bu hüzün içerisinde, okuyucu Dersim insanının iki güç tarafından nasıl kaskaca alındığını rahat bir biçimde görebiliyor.

Çılgılığı mutlaka okuyun. Devlet dışında kimsenin horlanmadığı ama yerildiği fakat dilde, anlatımda seviyenin ve akıcılığın ahenkli olduğu, Dersim'in acılarla dokunan kilimine dokunun! Dahası, son yıllarda yaşanan ve en fazla da kürtlerin anlam vermekte milyonlarca kez zorlandığı atmosferi tanımlayabilmek için bir kaç yıl geriye uzanın ve oradaki gerçekleri görün lütfen. Bugünü anlamakta anahtar bir role sahip olacaktır.

Yazımı kitaba konu olan Kemahlı yaşlı Ermeni'nin şiriyle tamamlamak istiyorum:

“...Hey hayal kadar uzak  
bebek nefesi gibi sıcak ve yakın  
ülkem  
Hey parçalanan ufuk menzirim  
Ağlayan mor katarı dağlar,  
Alevlenen buz  
İnkara sığınan sevda  
Çıldırın yalnızlık,  
Yönsüz öfke,  
Ve öksüz sürgün!  
Seni çağırıyorum;  
Hangi zaman diliminde yaralısın şimdi?...” □

# UMUDA İNANMAK...



## ● Kitap tanıtımı

Sibel ÖZBUDUN

"Ustamın Oğlu, Duydun mu?", bir ilk roman. Aynı zamanda bir son roman. Çünkü Ökkeş, ilk sevdasını kucaklayamadan, ilk romanını eline alıp taze matbadan çıkmış kokusunu içine çekmeden öldü. Öldürüldü... Mercan Deresi vadisinde, on altı yoldaşıyla birlikte Parti kongresini gerçekleştirmeye giderken ölüm, kalles bir baskın olarak yağdı üzerlerine. Oysa Ökkeş ve yoldaşlarının çoğu silahsızdı; dahası çoğu ölüm oruçları nedeniyle yakın zaman önce tahliye olmuştu cezaevlerinden. Dahası, bir kısmı sınır kapılarından geçerek gelmişlerdi Türkiye'ye; diğerleri ise yerleri, yurtları belli, yaşıyorlardı bu ülkede. Öldürülmesinden bir buçuk ay kadar önce Ökkeş, Dersim'de, belediye binasının üst katında bizim de katıldığımız bir paneli yönetmişti -

kendi adıyla, sanıyla, cismiyle, cemaliyle... Katilleri şimdi ellerini kollarını sallaya sallaya dolaşıyorlar, Dersim sokaklarında.

Evet, "Ustamın Oğlu, Duydun mu?" Ökkeş'in ilk -ve son- romanı... Salt bu yüzden okunmayı hak ediyor.

"Salt bu yüzden" mi dedim? Yo, ilk satırlarından itibaren içine çeken bir garip içtenliği var romanın. Antep sokaklarında, Bir Alevisi-Kürt köyünde, gözünün nuru, alınının teriyle geçinen insanların iç dünyalarına, çelişkilerine, gündelik kaygılarına, mahremiyetine çekiyor sizi. Sözcüklerle birlikte sürükleniyorsunuz; sayfaları çevirdikçe yolu dağlardan, sorgulardan, işkencelerden, cezaevlerinden, F-tiplerinden, ölüm oruçlarından, kanlı cezaevi başkanlarından geçmiş gelecek bir dev-

rimcinin sevecenliği türetiyor yüreğinizi. Ökkeş'in yarattığı karakterlerden her birine yaklaşılmındaki kıyamayıp, sıcacık empati içinizi cız ettiriyor.

Romanda iki koşut öykü var. Biri, Antep'te yaşayan Urfa'lı ayakkabıcı Hacı, suskun, sevecen karısı Hacer ve taze kuma Güllü'nün zürriyet özlemi çevresinde yumaklanan öyküleri. Bu öykü, Antep'in Ortakave sokağında dolaştırıyor sizi; alıp Ceylanpınar'a, Urfa'ya, Halil İbrahim ziyaretine götürüyor. Hacı'nın erkek torun diye dellenen anası Xece'ye kızmıyor, ama deli-bilge kızı Emiko'nun Allah'a, yazgıya, töreye isyanlarına hak vermezlik de edemiyorsunuz. Antep'in Ortakave'lerinden birinde zahter içiyor, esnafın kendi arasında şakalaşmalarına kulak misafiri oluyor, Ökkeş'in



Ökkeş Karaoğlu

*“Ökkeş’in kastettiği bir şey miydi, bilmiyorum; ama bu iki ayrı öykü, iki ayrı dünya arasında, adeta bir haberci, bir irtibat gibi dolanan Seyyid’in anası ve gerillaların zaman zaman evine uğradığı kadim isyanlar bilgesi köylü dışındaki kopukluk da, sizi üzerinde düşünmeye çağırıyor. Üzerlerine çökelmiş yüzlerce yıllık baskılarla yaşamaya alışmış, gündelik ekmeğinin derdindeki insanlar ile, yeni bir dünya umudunun dağlara çağırıldığı gencecik evlatları arasındaki zihinsel mesafe...”*

ustasının atölyesine varıyor, Hacer ile kumasının söyleşilerindeki kırılganlığa, zarafete hayret ediyor, sonunda bebelerin doğumuna sevişinize şaşıyorsunuz.

İkinci öykü ise “bir başka alem”e, dağlara götürüyor sizi. Kadın-erkekli gerilla grubunun içine giriyor, şakalaşmalarına kulak kabartıyor, örgütsel tartışmalarını, baskın hazırlıklarını izliyor, peşlerine takılıp köye iniyor, köylülerle söyleşmelerine tanık oluyorsunuz. Baskında yaralanan Seyyid’i hastaneye götürülenlerin arasındasınız sanki. Ve onunla birlikte sorgudan geçiyor, cezaevi koşuşuna giriyor, mahpusane dostlukları kuruyorsunuz... Kanlı F-tipi baskında sizin de üzerinize kurşunlar yağıyor, bir kez daha...

\*\*\*\*\*

Ökkeş’in kastettiği bir şey miydi, bilmiyorum; ama bu iki ayrı öykü, iki ayrı dünya arasında, adeta bir haberci, bir irtibat gibi dolanan Seyyid’in anası ve gerillaların zaman zaman evine uğradığı kadim isyanlar bilgesi köylü dışındaki kopukluk da, sizi üzerinde düşünmeye çağırıyor. Üzerlerine çökelmiş yüzlerce yıllık

baskılarla yaşamaya alışmış, gündelik ekmeğinin derdindeki insanlar ile, yeni bir dünya umudunun dağlara çağırıldığı gencecik evlatları arasındaki zihinsel mesafe... Yo, hayır, emek insanlarının her biri, kızlarının, oğullarının mücadelesine inanıyor; içten içe sahipleniyor. Ama o kadar. Bunun dışında, gündelik yaşamlarını sürdürüyorlar. Adaklar adıyor, çiftlerini sürüyor, dükkanlarını açıyor, aylak aylak söyleşiyor, birbirlerine takılıyor, akşamları öte-beri alıp evlerinin yolunu tutuyor, sofralarının başına geçip karınlarını doyuruyorlar. Yazdığı romanın hem kahramanı hem de tanığı olan Ökkeş’in ve genç devrimci yoldaşlarının da içinden çıkamadığı bezdirici bir uzaklık...

\*\*\*\*\*

“Ustamın Oğlu”nu okurken nedense Spielberg’in geçtiğimiz günlerde bir TV kanalında dizi olarak yayınlanan “Batıya Doğru” dizisindeki bir an düştü aklıma. Beyaz Amerikalılar tüm toprakları ellerine geçirmiş, ülkenin yerlilerini, garnizonlarının yakınlardaki rezervasyonlarda, yardım-bağımlısı bir yaşama mahkûm etmişlerdir. Bizonlar tüken-

miş, toprak bereketini yitirmiş, yerli tanrıları çekip gitmiş, açlık, sefalet kol gezmektedir rezervasyonlarda. Ateşli silahlardan, kıtlıktan, salgın hastalıklardan kırılmamış yerliler, umutsuzluğa teslim olmuşlardır. Ve bir söylenti yayılmaya başlar, kamptan kampa, kabileden kabileye. Yerliler “Hayalet Dansı”na başlarsa, her şey tersine dönecek, beyazlar yok olacak, ölümler, bizonlar, toprağın bereketi ve tanrılar geri dönecek, sonsuz bir kardeşlik, mutluluk çağı başlayacaktır talan yorgunu ülkelerinde. Dans, bir sayrılık gibi, büyük bir hızla yayılır. Kuşatma altındaki Sioux reisi Oturan Boğa’nın gönderdiği haberciler reisin yanına dönerek yeni mesajı aktarırlar. Yardımcısı, Oturan Boğa’ya doğru eğilerek sorar: “Sen inanıyor musun Hayalet Dansı’na?” Oturan Boğa’nın yanıtı tarihidir: “Ben umuda inanıyorum...”

Saniyorum Ökkeş de öyle yapıyor, “umuda inanıyor”... Yoksa ille erkek torunum olsun diye kıvranan Xece kadına, işkencelere, katliamlara inat, Dilşad ve Gülşah bebeleri kucağımıza koyup, çekip gider miydi? □



KIRDA ATEŞ  
POLİTİK  
(roman)

MEHMET ALİ ESER

KARDELEN YAYINCILIK  
(0212) 5841804



YÜZ ÇİÇEK AÇSIN KÜLTÜR MERKEZİ  
SANAT ATÖLYESİ ÇALIŞMALARINA BAŞLIYOR!

- Konservatuar Hazırlık
- Klasik Gitar
- Şan
- Bağlama
- Koro
- Yan Flüt
- Karikatür
- Fotoğrafçılık

e-mail: yuzcicek2005@hotmail.com

**YÇKM**

İRTİBAT: (0212) 256 70 68- FAKS: 256 50 99

# ÇİZ-DÜŞÜN?

*Aşkın Ayrancıoğlu*

“17'lere...”

